

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 14.3.2012
SWD(2012) 61 τελικό

Μέρος I

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Στοιχεία για κοινό στρατηγικό πλαίσιο 2014-2020 μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, του Ταμείου Συνοχής, του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Στοιχεία για κοινό στρατηγικό πλαίσιο 2014-2020 μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, του Ταμείου Συνοχής, του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας

Το παρόν έγγραφο εργασίας εκπονήθηκε βάσει των προτάσεων κανονισμών που ενέκρινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 6 Οκτωβρίου 2011, 12 Οκτωβρίου 2011 και 2 Δεκεμβρίου 2011. Δεν προδικάζει την τελική έκβαση των πράξεων ούτε το περιεχόμενο πράξεων ανάθεσης ή εκτέλεσης που μπορεί να εκπονήσει η Επιτροπή.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ευρώπη χρειάζεται να επαναθέσει την οικονομία της σε βιώσιμη πορεία οικονομικής ανάπτυξης, κάτι που απαιτεί τον συνδυασμό δημοσιονομικής εξυγίανσης, διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που τονώνουν την ανάπτυξη σε συνάρτηση με το περιβάλλον.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) επιδιώκουν αλληλοσυνδεόμενους στόχους πολιτικής και η διαχείρισή τους γίνεται με επιμερισμό μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής. Τα Ταμεία συνιστούν την κύρια πηγή επενδύσεων σε επίπεδο ΕΕ για να βοηθήσουν τα κράτη μέλη να αποκαταστήσουν και να τονώσουν την ανάπτυξη και να εξασφαλίσουν μια ευεργετική για την απασχόληση ανάκαμψη, παράλληλα με βιώσιμη ανάπτυξη και σύμφωνα με τους στόχους της στρατηγικής "Ευρώπη 2020".

Η Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) ορίζει σαφείς στόχους για αυτά τα μέσα. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η επιδίωξή τους μπορεί να είναι αποτελεσματικότερη αν υπάρξει καλύτερος συντονισμός των πέντε Ταμείων ώστε να αποφεύγονται οι επικαλύψεις και να μεγιστοποιούνται οι συνέργειες, πλήρης ένταξή τους στην οικονομική διακυβέρνηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και συμμετοχή στην επιτυχία της στρατηγικής "Ευρώπη 2020" χάρη στην επιστράτευση εθνικών, περιφερειακών και τοπικών φορέων.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Επιτροπή πρότεινε τον κανονισμό κοινών διατάξεων για τα πέντε Ταμεία. Η πρόταση προβλέπει μεγαλύτερο συντονισμό των Ταμείων για να επιτευχθεί:

- συγκέντρωση των πόρων στους στόχους της στρατηγικής "Ευρώπη 2020" με κοινή δέσμη θεματικών στόχων στους οποίους θα συνεισφέρουν τα Ταμεία,
- απλούστευση μέσω συνεκτικότερου σχεδιασμού και ρυθμίσεων εφαρμογής,
- μεγαλύτερη εστίαση στα αποτελέσματα μέσω πλαισίου και αποθεματικού επίδοσης,
- εναρμόνιση των κανόνων επιλεξιμότητας και μεγαλύτερη χρήση απλουστευμένων επιλογών κόστους, για να μειωθεί η διοικητική επιβάρυνση των δικαιούχων και των διαχειριστικών αρχών.

Επιπλέον, η πρόταση προβλέπει συμβάσεις εταιρικής σχέσης που θα ορίζουν τις δεσμεύσεις των εταίρων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Οι συμβάσεις αυτές θα συνδέονται με τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων και θα καθορίζουν "μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για εδαφική ανάπτυξη από όλα τα Ταμεία του ΚΣΠ".¹

Για να διευκολυνθεί η ανάπτυξη των συμβάσεων εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων, η πρόταση προβλέπει τη θέσπιση ενός κοινού στρατηγικού πλαισίου (ΚΣΠ). Το ΚΣΠ

¹ COM(2011) 500/II τελικό, Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών "Προϋπολογισμός για την Ευρώπη 2020 - Μέρος II – Δελτία πολιτικής, σελ. 5.

αναμένεται ότι θα αυξήσει τη συνοχή μεταξύ των δεσμεύσεων πολιτικής στο πλαίσιο της στρατηγικής "Ευρώπη 2020" και των επενδύσεων επί τόπου. Θα ενθαρρύνει την ολοκλήρωση καθορίζοντας τον τρόπο με τον οποίο θα εργάζονται από κοινού τα Ταμεία. Θα παράσχει στρατηγική κατεύθυνση στη διαδικασία του προγραμματισμού, σε επίπεδο κρατών μελών και περιφερειών, των Ταμείων του ΚΣΠ, ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες, τις ευκαιρίες και τις προκλήσεις.

Σκοπός του παρόντος εγγράφου εργασίας είναι να καθοριστούν τα κύρια στοιχεία του ΚΣΠ ως βάση των συζητήσεων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται:

- για κάθε θεματικό στόχο που καθορίζεται στην πρόταση για κανονισμό κοινών διατάξεων,
 - ο οι κύριοι στόχοι της στρατηγικής "Ευρώπη 2020" και οι στόχοι πολιτικής τους οποίους πρέπει να επιδιώξουν τα κράτη μέλη στις συμβάσεις εταιρικής σχέσης, συνδεδεμένοι στενά με τα εθνικά τους προγράμματα μεταρρυθμίσεων,
 - ο και βασικές ενέργειες, που αντιστοιχούν σε προτεραιότητες επενδύσεων και προτεραιότητες της Ένωσης, και οι οποίες αναμένεται ότι θα προκαλέσουν πολύ μεγάλο αντίκτυπο στην ανάπτυξη, στην απασχόληση και τη βιωσιμότητα κατά τη διάρκεια εφαρμογής των προγραμμάτων²,
- οι διασυνδέσεις με τη διαδικασία διακυβέρνησης του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου,
- ο συντονισμός και η ολοκλήρωση των Ταμείων ΚΣΠ,
- οι οριζόντιες αρχές και στόχοι πολιτικής για την εφαρμογή των Ταμείων ΚΣΠ,
- η ανάπτυξη συμβάσεων εταιρικής σχέσης και προγραμμάτων για να αντιμετωπιστούν οι εδαφικές προκλήσεις έξυπνης, διατηρήσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης,
- προτεραιότητες για δραστηριότητες συνεργασίας.

Στο έγγραφο καθένα από τα στοιχεία αναπτύσσεται στα ακόλουθα τμήματα.

2. ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΙΧΟΙ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Τον Ιούνιο 2010, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε την στρατηγική "Ευρώπη 2020" με σκοπό την ενθάρρυνση μιας έξυπνης, διατηρήσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης. Στην στρατηγική εκτίθενται πρωταρχικοί στόχοι της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία, την κλιματική αλλαγή και την ενέργεια, την απασχόληση, την εκπαίδευση και την μείωση της

² Η πρόταση για κανονισμό κοινών διατάξεων καθορίζει ιεραρχία των στόχων, σύμφωνα με την οποία οι θεματικοί στόχοι, βάσει της στρατηγικής "Ευρώπη 2020", είναι κοινός και στα πέντε Ταμεία ΚΣΠ. Αυτοί μετατρέπονται σε επενδυτικές προτεραιότητες (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΤΑ) και προτεραιότητες της Ένωσης (ΕΓΤΑΑ και ΕΤΘΑ) ειδικές για κάθε Ταμείο και καθοριζόμενες στις προτάσεις για κανονισμούς των ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΤΑ, ΕΓΤΑΑ και ΕΤΘΑ. Κάθε πρόγραμμα θα πρέπει να περιγράφει τις ενέργειες εκτέλεσης των επενδυτικών προτεραιοτήτων και των προτεραιοτήτων της Ένωσης για καθένα από τα Ταμεία ΚΣΠ. Τα προγράμματα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη αυτές τις βασικές ενέργειες που αναμένεται να δημιουργήσουν μεγάλο αντίκτυπο στην ανάπτυξη, την απασχόληση και τη βιωσιμότητα εντός του ειδικού πλαισίου ενός κράτους μέλους ή μιας περιφέρειας.

φτώχειας με ορίζοντα το 2020, οι οποίοι θα πρέπει να μετασχηματιστούν σε εθνικούς στόχους. Οι ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές για την Ευρώπη 2020³ και επτά εμβληματικές πρωτοβουλίες χαράσσουν λεπτομερέστερα την πορεία προς μια διατηρήσιμη ανάπτυξη που δημιουργεί θέσεις απασχόλησης.⁴ Εντούτοις, για να μεγιστοποιηθεί η συνεισφορά των Ταμείων του ΚΣΠ, η στρατηγική αυτή πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω εντός των εθνικών και των περιφερειακών πλαισίων. Με τον τρόπο αυτό, η οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή θα μπορεί να βρεθεί στο κέντρο της στρατηγικής "Ευρώπη 2020" εξασφαλίζοντας την κινητοποίηση όλων των ενεργειών και των ικανοτήτων και εστιάζοντας στην επίτευξη των προτεραιοτήτων της στρατηγικής.

Η πρόταση κανονισμού κοινών διατάξεων καθορίζει έντεκα θεματικούς στόχους. Εντοπίζοντας τους κύριους στόχους της στρατηγικής "Ευρώπη 2020" που πρέπει να γίνουν αντικείμενο χειρισμού τα Ταμεία του ΚΣΠ καθώς και τη δέσμη βασικών ενεργειών που πρέπει να γίνουν στο πλαίσιο αυτών των θεματικών στόχων, το ΚΣΠ μπορεί να παράσχει περαιτέρω καθοδήγηση ως προς τον τρόπο που τα Ταμεία του ΚΣΠ θα μπορέσουν να στοχεύσουν αποτελεσματικότερα την ανάπτυξη στις συμβάσεις εταιρικής σχέσης και τα προγράμματα:

- Το ΕΤΠΑ θα συμβάλλει σε όλους του θεματικούς στόχους και θα εστιαστεί σε τομείς επενδύσεων που συνδέονται με το πλαίσιο εντός του οποίου λειτουργούν οι επιχειρήσεις (υποδομές, επιχειρηματικές υπηρεσίες, στήριξη στις επιχειρήσεις, καινοτομία, ΤΠΕ και έρευνα) και στην παροχή υπηρεσιών σε πολίτες σε ορισμένους τομείς (ενέργεια, επιγραμματικές υπηρεσίες, εκπαίδευση, υγεία, κοινωνικές και ερευνητικές υποδομές, προσβασιμότητα, ποιότητα του περιβάλλοντος). Το Ταμείο Συνοχής θα εστιαστεί στη βελτίωση του περιβάλλοντος, τη διατηρήσιμη ανάπτυξη και το διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών (TEN-T),
- Το ΕΚΤ θα χαράξει τον προγραμματισμό επί τεσσάρων θεματικών στόχων: απασχόληση και κινητικότητα της εργασίας, εκπαίδευση, απόκτηση δεξιοτήτων και διά βίου μάθηση, προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας καθώς και ανάπτυξη διοικητικής ικανότητας. Οι ενέργειες που θα τύχουν της στήριξης του ΕΚΤ θα συμβάλλουν ωστόσο και σε άλλους θεματικούς στόχους,
- Οι έξι δραστηριότητες του ΕΓΤΑΑ θα στοχεύσουν την έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοκομίας και στις αγροτικές περιοχές στο σύνολό τους. Καλύπτουν την μεταφορά γνώσης και τεχνολογίας, την ανταγωνιστικότητα στην γεωργία, τη διαχείριση των φυσικών πόρων και της κλιματικής αλλαγής, και την χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών,
- Οι προτεραιότητες του ΕΤΘΑ, σύμφωνες με την αναδιάρθρωση της κοινής αλιευτικής πολιτικής, θα εστιαστούν στη βιωσιμότητα και την ανταγωνιστικότητα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, ενώ παράλληλα θα στηρίζουν την αειφορία

³ Σύσταση του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουλίου 2010 σχετικά με τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της Ένωσης (ΕΕ L 191 της 23.07.2010, σ. 28) και απόφαση του Συμβουλίου της 21^{ης} Οκτωβρίου 2010 σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών (ΕΕ L 308 της 24.11.2010, σ. 46).

⁴ 'Ψηφιακό Θεματολόγιο για την Ευρώπη', 'Ένωση καινοτομίας', 'Νεολαία σε κίνηση', 'Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους', 'Η βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης', 'Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας' και 'Ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας'.

του περιβάλλοντος. Το ΕΤΘΑ θα προωθήσει την κοινωνική συνοχή και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης σε κοινότητες που εξαρτώνται από την αλιεία, ειδικότερα με διαφοροποίηση σε άλλους θαλάσσιους κλάδους, καθώς και με δράση στον τομέα της ολοκληρωμένης ναυτιλιακής πολιτικής.

Στο παράρτημα Ι εκτίθενται κατά τρόπο συνοπτικό για καθένα από τους θεματικούς στόχους οι κύριοι στόχοι που πρέπει να επιδιωχθούν, οι βασικές ενέργειες για κάθε Ταμείο του ΚΣΠ, και οι αντίστοιχες γενικές αρχές εφαρμογής για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική και αποδοτική χρησιμοποίηση των κονδυλίων.

3. ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΕ

Η στρατηγική "Ευρώπη 2020" συνιστά το πλαίσιο πολιτικής για την Ευρωπαϊκή Ένωση κατά την τρέχουσα δεκαετία: οι πέντε πρωταρχικοί στόχοι της ορίζουν το σημείο στο οποίο επιθυμεί να ευρίσκεται η ΕΕ το 2020, και οι ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές καθορίζουν τους πολιτικούς προσανατολισμούς μεσοπρόθεσμα. Για να αποδώσουν αποτελέσματα έχει τεθεί σε εφαρμογή μια ισχυρότερη οικονομική διακυβέρνηση. Αυτή μετασχηματίζει τις θεματικές προτεραιότητες και τους στόχους της στρατηγικής "Ευρώπη 2020" σε ένα ετήσιο κύκλο πολυσχιδούς εποπτείας με κέντρο τις εθνικές εκθέσεις και τις ανά χώρα συστάσεις.

Τον Ιανουάριο 2011, εγκαινιάστηκε το πρώτο ευρωπαϊκό εξάμηνο συντονισμού των πολιτικών με παρουσίαση της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης (ΕΕΑ). Κάθε έτος η ΕΕΑ εντοπίζει τις ενέργειες προτεραιότητας για την Ευρωπαϊκή Ένωση, μεταξύ των οποίων ευνοϊκά για την ανάπτυξη μέτρα, για τους επόμενους 12 μήνες στο πλαίσιο της γενικότερης στρατηγικής "Ευρώπη 2020" και σύμφωνα με τις προτεραιότητές της σε πιο μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Κάθε άνοιξη τα κράτη μέλη υποβάλλουν εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) στα οποία εκτίθενται τα μέτρα πολιτικής για να επιτευχθούν οι προτεραιότητες πολιτικής της ΕΕΑ και οι δεσμεύσεις στο πλαίσιο του Συμφώνου για το Ευρώ+ ώστε να ενισχυθεί η ανάπτυξη και η απασχόληση και να επιτευχθούν οι εθνικοί στόχοι που έχουν καθοριστεί σε συνάρτηση με τους ευρωπαϊκούς πρωταρχικούς στόχους. Τα προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης (ΠΣΣ) εξασφαλίζουν την ευρωστία των δημόσιων οικονομικών. Με βάση λεπτομερή αξιολόγηση των ΕΠΜ και των ΠΣΣ, η Επιτροπή προτείνει ανά χώρα συστάσεις (ΑΧΣ), οι οποίες στη συνέχεια επικυρώνονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου. Οι ΑΧΣ εντάσσονται κατόπιν στις οικονομικές και δημοσιονομικές αποφάσεις κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους, και τα ΕΠΜ ακολουθούν κατά το επόμενο έτος.

Οι ανά χώρα συστάσεις που αφορούν τα Ταμεία του ΚΣΠ είναι εκείνες που έχουν χαρακτήρα μακροπρόθεσμο, και αντικατοπτρίζουν βασικότερες διαρθρωτικές αλλαγές που πρέπει να αντιμετωπιστούν με πολυετείς επενδυτικές στρατηγικές. Μερικές από τις συστάσεις θα έχουν ρυθμιστικό χαρακτήρα. Ωστόσο, άλλες θα σχετίζονται άμεσα με τους τομείς παρεμβάσεων των Ταμείων του ΚΣΠ που απαιτούν συνδυασμό ρυθμιστικών και δημοσιονομικών αποφάσεων, μεταξύ άλλων και δημόσιες επενδύσεις.

Παραδείγματα σχετικών ανά χώρα συστάσεων

- Συστάσεις που συνδέονται με τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών αφορούν μέσα τόνωσης της ανάπτυξης που ορίζονται στα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων: ειδικότερα εκείνα που έχουν σχέση με την έρευνα και καινοτομία, υποδομές και υπηρεσίες ΤΠΕ, ενίσχυση της ικανότητας των ΜΜΕ να επεκταθούν και να λάβουν διεθνείς διαστάσεις, συμπεριλαμβανόμενης και της μεγαλύτερης πρόσβασης σε εξωτραπεζική χρηματοδότηση, νέες πηγές ανάπτυξης όπως τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, ενεργειακή αποτελεσματικότητα ή ανανεώσιμες πηγές

ενέργειας, στήριξη για τη διαχείριση απορριμμάτων και ύδατος και συστήματα τιμολόγησης και βιώσιμη εκμετάλλευση και διαχείριση των φυσικών πόρων, καθορισμός πολυετών σχεδίων για επενδύσεις στους σιδηροδρόμους και τις υποδομές, και μεταρρύθμιση των συστημάτων υγείας.

- Συστάσεις βάσει των κατευθυντήριων γραμμών για τις πολιτικές απασχόλησης, ειδικότερα εκείνες για την αύξηση της αποδοτικότητας των ενεργών πολιτικών στην αγορά εργασίας και τη βελτίωση της ικανότητας των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης, την προώθηση της ισότητας των φύλων και την επιδίωξη καλύτερης εργασιακής ισορροπίας, την καλύτερη ένταξη των ευάλωτων ομάδων στην αγορά εργασίας, την βελτίωση των αποτελεσμάτων της εκπαίδευσης, την προσαρμογή των δεξιοτήτων στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, τη θέσπιση και εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών δια βίου μάθησης, αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης των σχολικών σπουδών και βελτίωση της πρόσβασης στην εκπαίδευση.

Τα Ταμεία του ΚΣΠ διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στη στήριξη των μέτρων που προβάλλουν οι ανά χώρα συστάσεις για την επίτευξη των αναγκαίων διαρθρωτικών αλλαγών και για τη γεφύρωση των κενών ως προς τους πρωταρχικούς στόχους της στρατηγικής "Ευρώπη 2020". Ειδικότερα, η Επιτροπή, στην ετήσια επισκόπηση για την ανάπτυξη για το 2012, υπογράμμισε ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή και προτεραιότητα σε ευνοϊκές για την ανάπτυξη δαπάνες, όπως σε δαπάνες για την εκπαίδευση, την έρευνα, την καινοτομία και την ενέργεια, και να διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα τέτοιων δαπανών. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει επίσης να δοθεί στη διατήρηση ή την ενίσχυση της κάλυψης και της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών απασχόλησης και των ενεργών πολιτικών στην αγορά εργασίας, με επίκεντρο την ανεργία των νέων, καθώς επίσης και στη διευκόλυνση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση των ΜΜΕ.

Κατά την προετοιμασία των συμβάσεων εταιρικής σχέσης, τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες πρέπει να προγραμματίσουν τα Ταμεία του ΚΣΠ λαμβάνοντας υπόψη τις πλέον πρόσφατες σχετικές ανά χώρα συστάσεις που έχει εκδώσει το Συμβούλιο δυνάμει των άρθρων 121 παρ. 2 και 148 παρ. 4 της ΣΛΕΕ και οι οποίες αντικατοπτρίζουν τα οικεία εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων. Τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να λάβουν υπόψη τις συστάσεις του Συμβουλίου δυνάμει του Συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης. Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να εκθέσει στη σύμβαση εταιρικής σχέσης τους τρόπους με τους οποίους οι διάφορες πηγές χρηματοδότησης, τόσο της ΕΕ όσο και οι εθνικές, συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που εντοπίζονται στις οικείες ανά χώρα συστάσεις.

Το γενικό πλαίσιο εντός του οποίου λειτουργούν τα Ταμεία του ΚΣΠ μπορεί να μεταβληθεί και μπορεί να προκύψουν νέες προτεραιότητες· αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι μηχανισμοί προγραμματισμού των Ταμείων του ΚΣΠ χρειάζεται να είναι επαρκώς ευέλικτοι ώστε να επαναπροσανατολίσουν τους χρηματοδοτικούς πόρους προς αντιμετώπιση αυτών των νέων κρίσιμων προκλήσεων. Η πρόταση της Επιτροπής προβλέπει ότι όπου υπάρξουν σχετικές μεταβολές στην στρατηγική της Ένωσης για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, είναι δυνατό να αναθεωρηθούν το κοινό στρατηγικό πλαίσιο και οι συμβάσεις εταιρικής σχέσης. Η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από ένα κράτος μέλος να επανεξετάσει και να προτείνει τροποποιήσεις στις συμβάσεις του για εταιρική σχέση και στα σχετικά προγράμματα έτσι ώστε να παρασχεθεί στήριξη στις ανά χώρα συστάσεις.

4. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ

Στις προτάσεις της για ένα πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, η Επιτροπή κατάρτισε ένα φιλόδοξο θεματολόγιο για την απλούστευση και τον εξορθολογισμό του προϋπολογισμού της

ΕΕ.⁵ Σύμφωνα με αυτή την προσέγγιση, πρότεινε στον κανονισμό κοινών διατάξεων, ένα πλαίσιο προκειμένου να εξασφαλιστεί περισσότερη συνέπεια και συντονισμός μεταξύ των διαφόρων τομέων και να ενθαρρυνθούν δυναμικές συνέργειες. Αυτά τα μέτρα εξορθολογισμού αναμένεται να διευκολύνουν την υποβολή και τη διεκπεραίωση των αιτήσεων χρηματοδοτικής ενίσχυσης και να περιορίσουν τον διοικητικό φόρτο των αιτούντων και των δικαιούχων των Ταμείων του ΚΣΠ. Ταυτόχρονα, επιδίωξε μεγαλύτερη εναρμόνιση των κανόνων τόσο όσον αφορά τους κανόνες του δημοσιονομικού κανονισμού όσο και τους ειδικούς τομεακούς κανόνες για να προαγάγει την απλούστευση και τον συντονισμό.

4.1. Μηχανισμοί συντονισμού μεταξύ των Ταμείων του ΚΣΠ

Η βάση για τον συντονισμό μεταξύ των Ταμείων του ΚΣΠ παρέχεται μέσω ενός κοινού μηχανισμού πλαισίωσης που καθορίζεται στην πρόταση για τον κανονισμό κοινών διατάξεων. Οι κατ' εξουσιοδότηση και οι εκτελεστικές πράξεις θα ενισχύσουν περαιτέρω τον συντονισμό και τη συνέπεια μεταξύ των Ταμείων του ΚΣΠ. Η ενσωμάτωση των Ταμείων του ΚΣΠ στις συμβάσεις εταιρικής σχέσης κάθε κράτους μέλους παρέχει ένα πλαίσιο για στενό συντονισμό για να εξασφαλίζεται ότι οι παρεμβάσεις που χρηματοδοτούνται δημιουργούν συνεργείες και ότι ο εξορθολογισμός οδηγεί σε μείωση του διοικητικού κόστους και του διοικητικού φόρτου στην πράξη.

Είναι ουσιαστικής σημασίας να διασφαλίσουν τα κράτη μέλη ότι όλα τα υπουργεία και οι διαχειριστικές αρχές που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή των Ταμείων του ΚΣΠ συνεργάζονται στενά κατά την προετοιμασία, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των συμβάσεων εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων. Στις συμβάσεις εταιρικής σχέσης πρέπει να καθορίζονται οι ρυθμίσεις που εξασφαλίζουν αυτόν τον συντονισμό και τα συγκεκριμένα μέτρα που θα ληφθούν ώστε να διατηρηθεί ο συντονισμός καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού. Ο συντονισμός αυτός θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- εντοπισμό των τομέων παρέμβασης στους οποίους τα Ταμεία του ΚΣΠ θα μπορέσουν να συνεργαστούν από κοινού κατά τρόπο συμπληρωματικό για να επιτύχουν τους θεματικούς στόχους που καθορίζονται στην πρόταση για τον κανονισμό κοινών διατάξεων. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με στενό συντονισμό του προγραμματισμού στο πλαίσιο μονοταμειακών προγραμμάτων. Εναλλακτικά, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να προετοιμάσουν και να θέσουν σε εφαρμογή πολυταμειακά προγράμματα που συνδυάζουν το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το Ταμείο Συνοχής σε ένα ενιαίο πρόγραμμα,
- συμμετοχή των διαχειριστικών αρχών αρμόδιων για ένα από τα Ταμεία ΚΣΠ ή άλλων διαχειριστικών αρχών και σχετικών υπουργείων στην ανάπτυξη προγραμμάτων στήριξης για να εξασφαλιστούν οι συνέργειες και να αποφευχθούν οι επικαλύψεις,
- καθιέρωση, όπου χρειάζεται, κοινών επιτροπών παρακολούθησης για τα προγράμματα εκτέλεσης των Ταμείων του ΚΣΠ, και ανάπτυξη άλλων κοινών μηχανισμών διαχείρισης και ελέγχου για να διευκολυνθεί ο συντονισμός μεταξύ των αρχών που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή των Ταμείων του ΚΣΠ,
- μεγαλύτερη χρήση των κοινών λύσεων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που απευθύνονται σε αιτούντες και δικαιούχους και ενιαία σημεία εξυπηρέτησης για την

⁵ COM(2012) 42 τελικό, 'Θεματολόγιο απλούστευσης για το ΠΔΠ 2014-2020'.

παροχή συμβουλών σχετικά με τις δυνατότητες στήριξης από όλα τα Ταμεία του ΚΣΠ που θα συμβάλλει σημαντικά στην μείωση του διοικητικού βάρους των δικαιούχων.

4.2. Μηχανισμοί συντονισμού για τα Ταμεία του ΚΣΠ με άλλες πολιτικές και μέσα της ΕΕ

Είναι επιτακτικό να διασφαλιστεί η συνέπεια των πράξεων που χρηματοδοτούνται από τα Ταμεία του ΚΣΠ με τις άλλες πολιτικές της ΕΕ. Το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘΑ ειδικότερα συνιστούν ουσιαστικά τμήματα του γενικού πλαισίου πολιτικής για την κοινή γεωργική πολιτική, την κοινή αλιευτική πολιτική και την ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική. Εξάλλου, οι επενδύσεις από όλα τα Ταμεία του ΚΣΠ μπορούν να στηρίζουν άμεσα την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί στο πλαίσιο άλλων πολιτικών της Ένωσης σε τομείς όπως το περιβάλλον, η κλιματική αλλαγή, η εκπαίδευση και η απασχόληση, αλλά και έμμεσα σε τομείς όπως η ενιαία αγορά. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν τη συνέπεια κατά τις φάσεις προγραμματισμού και εφαρμογής μεταξύ των παρεμβάσεων που στηρίζονται από τα Ταμεία του ΚΣΠ και των στόχων των εν λόγω πολιτικών.

Σε μερικούς τομείς, περισσότερα του ενός μέσα της ΕΕ μπορούν να παρέχουν πόρους για να στηριχθεί η επίτευξη των στόχων της στρατηγικής "Ευρώπη 2020". Τα μέσα αυτά μπορεί να ευρίσκονται υπό καθεστώς επιμερισμένης διαχείρισης με τα κράτη μέλη σε τομείς όπως η δικαιοσύνη και οι εσωτερικές υποθέσεις, αλλά επίσης και υπό την άμεση διαχείριση της Επιτροπής, όπως η περίπτωση της χρηματοδοτικής διευκόλυνσης "Συνδέοντας την Ευρώπη" στον τομέα των υποδομών, Horizon 2020 στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας, το πρόγραμμα "Erasmus for All" στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης, το πρόγραμμα "Leonardo da Vinci" για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, το πρόγραμμα για την Κοινωνική Αλλαγή και Καινοτομία στον τομέα της απασχόλησης και της κοινωνικής ένταξης ή το πρόγραμμα LIFE στους τομείς του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής. Σε αυτούς τους τομείς πολιτικής, έχει σημασία τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες να εντοπίζουν και να εκμεταλλεύονται τα σημεία συμπληρωματικότητας μεταξύ των διαφόρων μέσων της Ένωσης σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, τόσο κατά το στάδιο του σχεδιασμού όσο και κατά την εκτέλεση.

Θα πρέπει να δημιουργούνται δομές που θα διευκολύνουν τον στρατηγικό εντοπισμό των προτεραιοτήτων των διαφόρων μέσων και δομών για τον συντονισμό σε εθνικό επίπεδο. Αυτές οι δομές θα πρέπει να επιδιώκουν την αποφυγή της αλληλοεπικάλυψης των προσπαθειών και να επισημαίνουν τομείς όπου είναι αναγκαία η πρόσθετη χρηματοδοτική στήριξη. Οι δομές αυτές θα πρέπει να θεσπιστούν στη σύμβαση εταιρικής σχέσης και, κατά περίπτωση, σε προγράμματα.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να κάνουν πλήρη χρήση της δυνατότητας συγκέντρωσης της στήριξης από διάφορα μέσα ώστε να χρηματοδοτηθούν μεμονωμένες ενέργειες. Αυτό έχει καταστεί ευκολότερο με την εναρμόνιση των κανόνων που εφαρμόζονται σε διάφορα μέσα της Ένωσης σε επίπεδο ΕΕ. Επιπλέον, θα είναι ιδιαίτερα σημαντικό οι εθνικές και περιφερειακές αρχές που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή των Ταμείων ΚΣΠ να συνεργάζονται στενά με εκείνες που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή άλλων εθνικών μέσων ώστε να δημιουργούνται συναφείς και ορθολογικές ευκαιρίες χρηματοδότησης για τους δικαιούχους.

Το πεδίο συμπληρωματικότητας μεταξύ των Ταμείων ΚΣΠ και άλλων πολιτικών και μέσων της Ένωσης εκτίθεται λεπτομερέστερα στο παράρτημα I μετά από κάθε θεματικό στόχο.

4.3. Ενθάρρυνση ολοκληρωμένων προσεγγίσεων για τη λειτουργία των Ταμείων ΚΣΠ

Ο κανονισμός κοινών διατάξεων προτείνει ορισμένους μηχανισμούς για την ενθάρρυνση ολοκληρωμένων προσεγγίσεων για τον προγραμματισμό ώστε να επιτευχθούν συντονισμός και συνέργιες κατά την εφαρμογή. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εκθέτουν, στις συμβάσεις εταιρικής σχέσης και στα προγράμματά τους, με ποιο τρόπο προτίθενται να κάνουν χρήση αυτών για να επιτύχουν την ολοκλήρωση.

Για να ενθαρρυνθούν οι ολοκληρωμένες προσεγγίσεις στην εδαφική ανάπτυξη, η πρόταξη για κανονισμό κοινών διατάξεων προβλέπει δύο μηχανισμούς που θα διευκολύνουν την ανάπτυξη των τοπικών και υποπεριφερειακών προσεγγίσεων. Πρόκειται για την τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων και τις ολοκληρωμένες εδαφικές επενδύσεις για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το Ταμείο Συνοχής. Και οι δύο επιδιώκουν τη συμμετοχή περιφερειακών και τοπικών φορέων και τοπικών κοινοτήτων στην εκτέλεση των προγραμμάτων.

Τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων

Η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (που στηρίζεται στην πείρα από το LEADER για την αγροτική ανάπτυξη) μπορεί να συμπληρώσει και να ενδυναμώσει τα επιτεύγματα των δημόσιων πολιτικών για όλα τα Ταμεία ΚΣΠ. Αποσκοπεί στην αύξηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των περιφερειακών στρατηγικών ανάπτυξης αναθέτοντας τη λήψη αποφάσεων και την εφαρμογή σε τοπική εταιρική σχέση αποτελούμενη από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς και φορείς της κοινωνίας των πολιτών. Η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων πρέπει να εφαρμόζεται στο πλαίσιο μιας στρατηγικής προσέγγισης που θα ακολουθούν οι δημόσιοι φορείς χάραξης πολιτικής ώστε να εξασφαλίζεται ότι ο ορισμός των "από τη βάση προς την κορυφή" τοπικών αναγκών λαμβάνει υπόψη προτεραιότητες που ορίζονται σε υψηλότερο επίπεδο. Τα κράτη μέλη συνεπώς θα πρέπει να ορίζουν την προσέγγιση προς μια τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων μέσω των Ταμείων ΚΣΠ και να περιλαμβάνουν αναφορές σχετικές με την τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων στις συμβάσεις εταιρικής σχέσης. Οι συμβάσεις εταιρικής σχέσης θα πρέπει να περιλαμβάνουν λεπτομερή έκθεση των βασικών προκλήσεων που προτίθενται να αντιμετωπίσουν τα κράτη μέλη, καθορίζοντας τους κύριους στόχους και τις βασικές προτεραιότητες, και να καταδεικνύουν τους τύπους των εδαφών όπου θα πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή αυτή η προσέγγιση καθώς επίσης και τον συγκεκριμένο ρόλο που θα απονεμηθεί στις τοπικές ομάδες δράσης κατά την επίτευξή της. Επιπλέον, θα πρέπει να καταδεικνύουν πώς θα γίνει από κοινού χρήση των Ταμείων ΚΣΠ και να εξηγούν τον ρόλο που προβλέπεται για τα διάφορα Ταμεία στους διάφορους τύπους εδαφών (αγροτικά, αστικά κλπ.). Στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ, το LEADER θα εξακολουθήσει να συνιστά ένα υποχρεωτικό στοιχείο σε κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης.

Ολοκληρωμένες εδαφικές επενδύσεις για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το Ταμείο Συνοχής

Μια ολοκληρωμένη εδαφική επένδυση (ΟΕΕ) είναι ένα μέσο που προβλέπει ολοκληρωμένες ρυθμίσεις παροχής για επενδύσεις στο πλαίσιο περισσοτέρων του ενός αξόνων προτεραιότητας ενός ή περισσοτέρων επιχειρησιακών προγραμμάτων. Η χρηματοδότηση από διάφορους άξονες προτεραιότητας και διάφορα προγράμματα μπορεί να συγκεντρωθεί σε μια ενιαία στρατηγική επενδύσεων για ένα συγκεκριμένο έδαφος ή μια λειτουργική περιοχή. Αυτή μπορεί να λάβει τη μορφή ολοκληρωμένης στρατηγικής για αστική ανάπτυξη αλλά και για διακοινοτική συνεργασία σε συγκεκριμένα εδάφη. Δίνει τη δυνατότητα στις αρχές διαχείρισης να αναθέσουν την εκτέλεση τμημάτων των διαφόρων αξόνων προτεραιότητας σε ένα φορέα (μια τοπική αρχή) ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι επενδύσεις αναλαμβάνονται κατά τρόπο συμπληρωματικό. Στο εσωτερικό μιας ΟΕΕ ορισμένα στοιχεία μπορούν να υλοποιηθούν με τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων, συνδυάζοντας με αυτόν τον τρόπο τις δύο προσεγγίσεις.

Ο προτεινόμενος κανονισμός κοινών διατάξεων καθιερώνει επίσης δύο νέους μηχανισμούς προς ενθάρρυνση της ανάπτυξης ολοκληρωμένων επιχειρήσεων. Αυτό καθιστά δυνατή την κοινή εφαρμογή από ένα μόνο δικαιούχο ορισμένων έργων από διαφορετικές πηγές στο πλαίσιο των Ταμείων ΚΣΠ, και σε ορισμένες περιπτώσεις και από άλλα μέσα της ΕΕ.

Ολοκληρωμένες επιχειρήσεις

Αντίθετα από την τρέχουσα περίοδο, μια ενέργεια μπορεί να λάβει στήριξη από ένα ή περισσότερα Ταμεία ΚΣΠ και από άλλα μέσα της Ένωσης. Αυτό υπόκειται στον όρο ότι μια συγκεκριμένη δαπάνη δεν μπορεί να χρηματοδοτηθεί δύο φορές, από τα Ταμεία ΚΣΠ ή άλλο μέσο της Ένωσης. Κάτι τέτοιο δίνει τη δυνατότητα, για παράδειγμα, μια επιχείρηση να λάβει στήριξη από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ, ή από το ΕΤΠΑ και το Horizon 2020.

Κοινά σχέδια δράσης

Ένα κοινό σχέδιο δράσης είναι μια νέα μορφή ολοκληρωμένης επιχείρησης που εφαρμόζεται μέσω προσέγγισης με βάση το αποτέλεσμα ώστε να επιτευχθούν ειδικοί στόχοι που έχουν συμφωνηθεί από κοινού μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής. Συγκεντρώνει μια ομάδα σχεδίων που διεξάγονται υπό την αρμοδιότητα ενός ορισμένου δικαιούχου. Στην πράξη, η οικονομική διαχείριση του κοινού σχεδίου δράσης θα στηρίζεται αποκλειστικά στις εκροές και τα αποτελέσματα που επιδιώκει να επιτύχει. Το κοινό σχέδιο δράσης μπορεί να χρηματοδοτηθεί από το ΕΚΤ και το ΕΤΠΑ. Εντούτοις, μπορεί να μη χρησιμοποιηθεί για τη στήριξη υποδομών. Μπορεί να αποτελεί τμήμα ενός ή περισσότερων επιχειρησιακών προγραμμάτων, και με τον τρόπο αυτό να συνιστά χρήσιμο μέσο για την καλύτερη ολοκλήρωση των διαφόρων Ταμείων προς ένα κοινό στόχο.

5. ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η πρόταση κανονισμού κοινών διατάξεων περιλαμβάνει οριζόντιες διατάξεις και στόχους πολιτικής που ισχύουν κατά την εφαρμογή των Ταμείων ΚΣΠ.

Προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και μη διάκριση

Τα κράτη μέλη πρέπει να επιδιώκουν την επίτευξη του στόχου της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών όπως ορίζεται στο άρθρο 8 της Συνθήκης ΣΛΕΕ και διασφαλίζουν την ενιαία εφαρμογή της κατά την προετοιμασία, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των δράσεων που γίνονται στο πλαίσιο όλων των Ταμείων ΚΣΠ. Τα προγράμματα του ΕΤΠΑ, του ΕΚΤ και του Ταμείου Συνοχής πρέπει να προσδιορίζουν ρητά την αναμενόμενη συμβολή των εν λόγω Ταμείων στην ισότητα των φύλων, καθορίζοντας λεπτομερώς τους στόχους και τα μέσα. Η ανάλυση των στόχων της παρέμβασης θα πρέπει να περιλαμβάνει ανάλυση σχετική με τα θέματα φύλου. Πρέπει να εξασφαλίζεται η συμμετοχή των σχετικών φορέων που είναι αρμόδιοι για την ισότητα των φύλων στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης. Συνιστάται θερμά να οργανωθούν μόνιμες δομές ή να ανατεθεί ρητά στις ήδη υφιστάμενες η υποχρέωση να παρέχουν συμβουλές ως προς την ισότητα των φύλων προκειμένου να παρέχεται η αναγκαία εμπειρογνώση κατά τα στάδια προετοιμασίας, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Ταμείων ΚΣΠ.

Είναι επίσης ουσιαστικά τα συστήματα παρακολούθησης και συλλογής δεδομένων για να παρέχεται σαφής εικόνα του τρόπου με τον οποίο τα προγράμματα εκπληρώνουν τους στόχους της ισότητας των φύλων. Ως προς αυτό, αντί για μια γενικής φύσεως απαίτηση να περιλαμβάνονται αυτά τα θέματα σε όλες τις δραστηριότητες αξιολόγησης, συνιστάται οι αρχές διαχείρισης, σε συνδυασμό με τις επιτροπές παρακολούθησης, να αναλαμβάνουν είτε γενικά εγχειρήματα αυτοαξιολόγησης είτε ειδικές μελέτες αξιολόγησης ή ένα διαρθρωμένο προβληματισμό με επίκεντρο την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων. Η σύνθεση των επιτροπών παρακολούθησης πρέπει να είναι ισόρροπη από άποψη συμμετοχής ανδρών και γυναικών και μεταξύ των καθηκόντων τους να περιλαμβάνονται γνώσεις/αρμοδιότητες σχετικές με θέματα των φύλων.

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να αποτρέψουν κάθε διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνοτικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού⁶ καθώς και να εξασφαλίζουν την

⁶ Αυτό δεν εμποδίζει κανένα κράτος μέλος λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής να διατηρεί ή να θεσπίζει θετικές δράσεις με σκοπό την πρόληψη ή την αντιστάθμιση μειονεκτημάτων που συνδέονται με κάποιον από τους λόγους αυτούς (άρθρο 5 της οδηγίας 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου της 29^{ης} Ιουνίου 2000 περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής (ΕΕ L

πρόσβαση κατά τα στάδια της προετοιμασίας και της υλοποίησης των προγραμμάτων και των επιχειρήσεων που συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία ΚΣΠ, και να περιγράφουν ρητά τις ενέργειες για να ληφθεί σαφώς υπόψη η αρχή αυτή στα προγράμματα.

Η γνώμη που εκδόθηκε από τους φορείς ισότητας των προγραμμάτων για το ΕΚΤ, το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής αποσκοπεί στο να εξασφαλίσει τη θέσπιση όλων των αναγκαίων διατάξεων. Επιπλέον, συνιστάται θερμά η συμμετοχή των φορέων ισότητας ή άλλων οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στην καταπολέμηση των διακρίσεων για να παρέχουν την αναγκαία εμπειρογνώσια κατά τις φάσεις προετοιμασίας, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Ταμείων.

Όλα τα προγράμματα θα πρέπει να καταπολεμούν τις διακρίσεις και να ενθαρρύνουν τις ίσες ευκαιρίες, καθώς επίσης και να εξασφαλίζουν την προσβασιμότητα των ατόμων με μειονεξίες κατά την προετοιμασία και την εκτέλεσή τους. Η προσβασιμότητα θα πρέπει να αποτελεί χαρακτηριστικό όλων των προϊόντων και των υπηρεσιών που προσφέρονται στους πολίτες και συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία ΚΣΠ. Ειδικότερα, η προσβασιμότητα στο δομημένο περιβάλλον, τις μεταφορές, και την πληροφόρηση και επικοινωνία, συμπεριλαμβανομένων και των νέων τεχνολογιών, θα πρέπει να αποτελεί απαίτηση από τις αρχές διαχείρισης. Εκτός από την αρχή του εξορθολογισμού, τα κράτη μέλη θα χρειαστεί να καθιερώσουν θετικές δράσεις που θα τυγχάνουν στήριξης από το ΕΚΤ και θα αποσκοπούν στην προώθηση των ίσων ευκαιριών.

Αειφόρος ανάπτυξη

Η αειφόρος ανάπτυξη απαιτεί συμμόρφωση προς το περιβαλλοντικό κεκτημένο. Δεδομένου ότι τα Ταμεία ΚΣΠ συνιστούν τη μεγαλύτερη πηγή χρηματοδότησης της ΕΕ για το περιβάλλον, τα Ταμεία χρειάζεται να συνεισφέρουν ουσιαστικά στην περιβαλλοντική αναβάθμιση, και τουλάχιστον 20% του προϋπολογισμού της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020 θα πρέπει να χορηγείται σε στόχους σχετικούς με την κλιματική αλλαγή. Είναι συνεπώς καθοριστικής σημασίας τα κράτη μέλη να παρέχουν εγκαίρως ολοκληρωμένη πληροφόρηση ως προς τις δαπάνες που είναι σχετικές με το κλίμα σύμφωνα με τη μεθοδολογία που καθορίζεται στον κανονισμό κοινών διατάξεων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρακολουθούν τις δαπάνες βιοποικιλότητας βάσει των προτεινόμενων ρυθμίσεων αναφοράς.

Για να εξασφαλιστεί η οριζόντια ολοκλήρωση της αειφόρου ανάπτυξης, η αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει", όπως αυτή καθορίζεται στο άρθρο 192 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ορίζει ότι εκείνοι που προκαλούν περιβαλλοντικές ζημιές οφείλουν να επωμιστούν το κόστος αποφυγής τους ή αντιστάθμισής τους. Κατά γενικό κανόνα, αυτό σημαίνει ότι η χρηματοδότηση δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται για να καλύψει το κόστος συμμόρφωσης με ήδη υφιστάμενη νομοθεσία. Η αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει" πρέπει να εφαρμόζεται συστηματικά σε όλα τα προγράμματα και τα έργα. Η αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει" εφαρμόζεται επίσης στη χρηματοδότηση που παρέχεται για δυνητικά περιβαλλοντικά επιζήμιες δραστηριότητες, μεταξύ άλλων στη χρηματοδότηση υποδομών. Σε τέτοιες περιπτώσεις, παρέχεται χρηματοδότηση μόνο εφόσον η επιβολή τελών χρήσης και η εσωτερική του εξωτερικού κόστους δεν καλύπτουν το επενδυτικό κόστος και το κόστος ενδεχόμενων προκαλούμενων ζημιών. Παράλληλα, πρέπει να καταδεικνύεται ότι γενικά η επένδυση έχει ως αποτέλεσμα σαφή κοινωνικά οφέλη.

180της 19.07.2000, σ. 22) και άρθρο 7 της οδηγίας 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου της 27^{ης} Νοεμβρίου 2000 για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (ΕΕ L 303 της 2.12.2000, σ. 16).

Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να μην είναι δυνατή η εφαρμογή των αρχών "ο χρήστης πληρώνει" και "ο ρυπαίνων πληρώνει", ή μπορεί να είναι δυνατή μόνο η μερική εφαρμογή της:

- αν το κόστος των μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος θεωρείται δυσανάλογο για τις κρατικές αρχές των κρατών μελών, η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπει την χρηματοδοτική στήριξη από το Ταμείου Συνοχής,
- αν η πηγή της ρύπανσης ή ο χρήστης φυσικών πόρων είναι το ευρύ κοινό, μπορεί να μην είναι δυνατό σε περιφέρειες χαμηλού εισοδήματος να καλύψουν ολόκληρο το κόστος αποφυγής περιβαλλοντικών ζημιών ή το κόστος παραγωγής των πόρων με επιβολή τελών στους χρήστες (για παράδειγμα, στην περίπτωση επεξεργασίας λυμάτων ή απορριμμάτων όπου η νομοθεσία της ΕΕ προβλέπει ότι πρέπει να ληφθούν υπόψη οι κοινωνικές παράμετροι),
- αν δεν μπορούν να εντοπιστούν οι ρυπαίνοντες και δεν είναι δυνατή η απόδοση νομικής ευθύνης στον ρυπαίνοντα ή άλλους ενδιαφερόμενους φορείς (για παράδειγμα, μολυσμένες γαίες, όπου η μόλυνση δεν μπορεί να αποδοθεί ρητά στον ρυπαίνοντα)⁷.

Από το ΕΑΤΑΑ παρέχεται στήριξη σε διαχειριστές γαιών σε περιπτώσεις που υποχρεωτικές περιβαλλοντικές απαιτήσεις προκαλούν ειδικά για την περιοχή μειονεκτήματα.

Οι επενδύσεις που γίνονται με τη στήριξη των Ταμείων ΚΣΠ θα πρέπει να είναι ανθεκτικές στον αντίκτυπο των κλιματικών αλλαγών και των φυσικών καταστροφών (αυξημένος κίνδυνος πλημμυρών, κύματα καύσωνα, ακραία καιρικά φαινόμενα, κλπ.).

6. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΔΑΦΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΞΥΓΙΝΗΣ, ΔΙΑΤΗΡΗΣΙΜΗΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Οι σοβαρότερες κοινωνικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση – παγκοσμιοποίηση, δημογραφικές αλλαγές, περιβαλλοντική υποβάθμιση, μετανάστευση, κλιματική αλλαγή και ενεργειακή κατανάλωση, καθώς και η ανάγκη αντιμετώπισης των οικονομικών και κοινωνικών συνεπειών της κρίσης – θα έχουν διαφορετικό αντίκτυπο σε διάφορες περιφέρειες.⁸ Η ικανότητα των κρατών μελών και των περιφερειών να επιτύχουν έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη εξαρτάται από το ειδικό δυναμικό ανάπτυξης τους και το ενεργητικό τους από άποψη ανθρώπινου και φυσικού τους κεφαλαίου, γνώσεων, φορέων και δικτύων. Κάτι τέτοιο απαιτεί στη συνέχεια τα προγράμματα στο πλαίσιο των Ταμείων ΚΣΠ να αντικατοπτρίζουν την ποικιλία των ευρωπαϊκών περιφερειών ως προς τα χαρακτηριστικά απασχόλησης και αγοράς εργασίας, τις υποδιαιρέσεις, τη γήρανση του πληθυσμού και τις δημογραφικές μεταβολές, τα πολιτιστικά και γεωγραφικά στοιχεία και τα στοιχεία κληρονομιάς, την ευπροσβλητότητα και τον αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής, τη χρήση γαιών και τους περιορισμούς των πόρων, τις θεσμικές και διακυβερνητικές ρυθμίσεις, τη δυνατότητα σύνδεσης ή πρόσβασης και τους δεσμούς των αγροτικών περιοχών με τις αστικές. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες θα πρέπει να λάβουν υπόψη πέντε στοιχεία κατά την εκπόνηση των συμβάσεων εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων:

⁷ Βλ. ειδικότερα παράγραφο 132 των κοινοτικών γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος (ΕΕ C 82 της 1.4.2008, σ. 1-33).

⁸ Έγγραφο εργασίας της Επιτροπής "Περιφέρειες 2020 – Αξιολόγηση των μελλοντικών προκλήσεων για τις περιφέρειες της ΕΕ", Νοέμβριος 2008.

- πρώτο στοιχείο είναι η ανάλυση του δυναμικού και της ικανότητας ανάπτυξης των κρατών μελών ή των περιφερειών, ειδικότερα σε σχέση με τις βασικές προκλήσεις που επισημάνθηκαν στη στρατηγική "Ευρώπη 2020", τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων και τις σχετικές ανά χώρα συστάσεις. Αυτό συνεπάγεται ότι οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να προβαίνουν σε λεπτομερή ανάλυση των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών χαρακτηριστικών,
- δεύτερο στοιχείο, που απορρέει άμεσα από το πρώτο, είναι η αξιολόγηση των μεγαλύτερων προκλήσεων που πρέπει να αντιμετωπιστούν από την περιφέρεια ή το κράτος μέλος. Βασικό χαρακτηριστικό στη διαδικασία αυτή είναι ο εντοπισμός των σημείων συμφόρησης ή ασυνέχειας, της υστέρησης σε θέματα καινοτομίας, μεταξύ των οποίων και η έλλειψη προγραμματισμού και ικανότητας εκτέλεσης που παρεμποδίζουν το μακροπρόθεσμο δυναμικό ανάπτυξης και απασχόλησης. Αυτό αναδεικνύει τους πιθανούς τομείς και τις δραστηριότητες για πολιτική προτεραιότητα, παρέμβαση και συγκέντρωση,
- πολλές από τις κοινωνιακές και περιβαλλοντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι περιφέρειες και τα κράτη μέλη υπερβαίνουν και τα διοικητικά και τα εθνικά σύνορα. Για τον λόγο αυτό, το τρίτο στοιχείο απαιτεί εξέταση των διατομεακών, διαδικασιοδοτικών ή ακόμα και των διασυνοριακών προκλήσεων συντονισμού, ειδικότερα εντός του πλαισίου των μακροπεριφερειακών στρατηγικών και των στρατηγικών για θαλάσσιες λεκάνες,
- τέταρτον, σε πολλές περιπτώσεις, μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που συνδέει την στρατηγική "Ευρώπη 2020" με τους περιφερειακούς και τοπικούς παράγοντες θα απαιτήσει μεγαλύτερο συντονισμό μεταξύ των διαφόρων εδαφικών επιπέδων και πηγών χρηματοδότησης. Η σύμβαση εταιρικής σχέσης θα αποτελέσει βασικό στοιχείο για την ανάπτυξη μιας τέτοιας προσέγγισης,
- το πέμπτο στοιχείο περιλαμβάνει την ανάπτυξη μιας σύμβασης εταιρικής σχέσης και προγραμμάτων βάσει θεματικών στόχων που καθορίζονται στην πρόταση για κανονισμό κοινών διατάξεων με στόχο την επίτευξη αποτελεσμάτων. Οι ειδικοί στόχοι κάθε προγράμματος θα πρέπει ως εκ τούτου να εκφράζονται με κατάλληλους δείκτες αποτελεσμάτων για να καταγράφονται οι μεταβολές τις οποίες έχει την πρόθεση να διευκολύνει το πρόγραμμα.

Η ανάπτυξη συμβάσεων εταιρικής σχέσης και προγραμμάτων που λαμβάνει υπόψη αυτά τα στοιχεία θα δώσει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη και τις περιφέρειες να οικοδομήσουν επί της ποικιλομορφίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τρόπο κατάλληλο για τις τοπικές προκλήσεις, γνώσεις και δυνατότητες. Μια τέτοιου είδους προσέγγιση θα παράσχει στέρεη βάση για να επισημανθεί ο τρόπος βέλτιστης από κοινού λειτουργίας των Ταμείων ΚΣΠ προκειμένου να αποδεδμευτεί το δυναμικό για την επίτευξη έξυπνης, διατηρήσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας πρόσθεσε εδαφική συνοχή στις αρχές της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, και είναι σαφές ότι γεωγραφικά ή δημογραφικά στοιχεία μπορεί να εντείνουν τα αναπτυξιακά προβλήματα⁹. Αυτή η γενική προσέγγιση για την προώθηση της έξυπνης, διατηρήσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης θα πρέπει συνεπώς να

⁹ COM(2010) 642 τελικό – Ανακοίνωση της Επιτροπής, "Συμπεράσματα της πέμπτης έκθεσης για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή: το μέλλον της πολιτικής συνοχής", σ. 7.

αντικατοπτρίζει τον ρόλο των πόλεων, αγροτικών περιοχών, αλιείας και παράκτιων περιοχών, καθώς και περιοχών με ειδικά γεωγραφικά ή δημογραφικά προβλήματα. Θα πρέπει επίσης να λάβει υπόψη τις ειδικές προκλήσεις που παρουσιάζουν οι ιδιαίτερα απομακρυσμένες περιοχές, οι υπερβόρειες περιοχές που είναι εξόχως αραιοκατοικημένες, και οι νησιωτικές, διασυνοριακές ή ορεινές περιοχές, όπως ορίζεται ρητά στη Συνθήκη της Λισαβόνας. Τέλος, εδαφική συνοχή σημαίνει επίσης αντιμετώπιση της σχέσης αγροτικών και αστικών περιοχών ως προς την πρόσβαση σε προσιτές και ποιοτικές υποδομές και υπηρεσίες, καθώς επίσης και προβλημάτων σε περιοχές με υψηλή συγκέντρωση κοινωνικά περιθωριοποιημένων κοινοτήτων.

7. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι περιφέρειες και τα κράτη μέλη συχνά υπερβαίνουν τα εθνικά και τα περιφερειακά όρια. Μια αποτελεσματική απόκριση απαιτεί κοινή και σε σχέση συνεργασίας δράση και διαβίβαση γνώσεων στο κατάλληλο εδαφικό επίπεδο. Η ενέργεια αυτή πρέπει να στηρίζεται τόσο από το ΕΤΠΑ όσο και από το ΕΚΤ. Όπου έχουν συσταθεί μακροπεριφερειακές στρατηγικές και στρατηγικές θαλάσσιων λεκανών, όλα τα Ταμεία του ΚΣΠ θα πρέπει να στηρίζουν την εφαρμογή τους.

Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική συμβολή των ευρωπαϊκών προγραμμάτων εδαφικής συνεργασίας στους στόχους της στρατηγικής "Ευρώπη 2020" και για να αποφευχθεί ο κατακερματισμός της διαθέσιμης χρηματοδότησης, είναι αναγκαίο να συγκεντρωθούν οι πόροι του ΕΤΠΑ και να εξασφαλιστεί ο συντονισμός με άλλα προγράμματα που τυγχάνουν χρηματοδότησης από την ΕΕ. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στις διασυνοριακές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εξόχως απόκεντρες και οι αραιοκατοικημένες περιοχές.

Για να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των πολιτικών που στηρίζονται από το ΕΚΤ μέσω της αμοιβαίας μάθησης, έχει σημασία να ενθαρρυνθεί η διακρατική συνεργασία μεταξύ των εταίρων σε εθνικό ή/και περιφερειακό επίπεδο.

Στο παράρτημα II εκτίθενται λεπτομερέστερα οι τομείς που θα πρέπει να αποτελέσουν επίκεντρο των δραστηριοτήτων εδαφικής συνεργασίας.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 14.3.2012
SWD(2012) 61 τελικό

Μέρος II

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Στοιχεία για ένα Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο 2014 έως 2020

**το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης,
το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο,
το Ταμείο Συνοχής,
το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και
το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Περιεχόμενα

Παράρτημα I: Θεματικοί στόχοι

1. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ, ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	2
2. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΑΥΤΕΣ	9
3. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΜΜΕ, ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ (ΓΙΑ ΤΟ ΕΓΤΑΑ) ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ (ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΘΑ)	12
4. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΧΑΜΗΛΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ.....	16
5. ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ, ΤΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	21
6. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ	23
7. ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΡΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΙΚΤΥΩΝ	29
8. ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	32
9. ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ.....	36
10. ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΣΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΣΤΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ.....	41
11. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΘΕΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	45

Παράρτημα II: Προτεραιότητες για τη συνεργασία

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

1. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ, ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

1.1 Βασικοί στόχοι και σκοποί που επιδιώκουν τα ταμεία του ΚΣΠ

Πρωταρχικός στόχος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»:

«Βελτίωση των συνθηκών έρευνας και ανάπτυξης, κυρίως με στόχο να ανέλθουν τα επίπεδα των συνδυασμένων δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων στον συγκεκριμένο τομέα στο 3% του ΑΕγχΠ»

Η σημερινή κατάσταση:

Μέχρι το 2020 και βάσει των εθνικών στόχων, η ΕΕ θα εξακολουθήσει να υπολείπεται του στόχου του 3% κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες περίπου. Το ποσοστό των επενδύσεων σε έρευνα και ανάπτυξη ήταν 2,01% το 2009¹.

«Η ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης, η ικανότητά μας να δημιουργήσουμε εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας για να αντικαταστήσουμε όσες χάθηκαν στην κρίση και, γενικότερα, το μελλοντικό βιοτικό μας επίπεδο εξαρτώνται από την ικανότητά μας να προωθήσουμε την καινοτομία στα προϊόντα, τις υπηρεσίες, τις επιχειρήσεις και τις κοινωνικές διαδικασίες και πρότυπα²». Ο κυριότερος στόχος των ταμείων είναι, επομένως, να αντιμετωπίσουν τα εμπόδια που εμφανίζονται στην καινοτομία και να αυξήσουν τις επενδύσεις σε έρευνα και ανάπτυξη των επιχειρήσεων με τη στενή συνεργασία μεταξύ φορέων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Βασικές δράσεις για το ΕΤΠΑ:

- καινοτομία στις επιχειρήσεις. Τούτο περιλαμβάνει τη διάδοση και υιοθέτηση νέων τεχνολογιών, ειδικότερα των βασικών τεχνολογιών γενικής εφαρμογής, μέσω της συνεργασίας με φορείς από τον κόσμο της έρευνας και της εκπαίδευσης, της μεταφοράς τεχνολογίας, της εφαρμοσμένης έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και εγκαταστάσεων επίδειξης, προκειμένου να βοηθηθούν οι επιχειρήσεις να αναπτύξουν πιο καινοτόμα προϊόντα, διαδικασίες, εμπορία και υπηρεσίες και να διαφοροποιηθεί η εθνική/περιφερειακή οικονομία με δραστηριότητες υψηλού αναπτυξιακού δυναμικού·
- δημιουργία ικανότητας σε κράτη μέλη και περιφέρειες για αριστεία στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και τεχνολογικές εξελίξεις, με επενδύσεις σε καινοτόμες λύσεις, καθώς και σε υποδομές και εξοπλισμό έρευνας, ειδικότερα εκείνων που είναι προς το συμφέρον της Ευρώπης στο πλαίσιο πρωτοβουλιών κοινού προγραμματισμού³, των ερευνητικών υποδομών του ESFRI («Ευρωπαϊκού Στρατηγικού Φόρουμ

¹ COM(2011) 815 τελικό, AGS 2012 – Παράρτημα Ι.

² COM(2010) 546 τελικό, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, «Εμβληματική πρωτοβουλία στο πλαίσιο της στρατηγικής Ευρώπη 2020 - Ένωση καινοτομίας.»

³ Θα μπορούσε να αναπτυχθεί ειδική αρμοδιότητα σε βασικούς τομείς για τη βιομηχανία και την οικονομική ανάπτυξη, όπως ο τομέας της μετρολογίας, ως μέρος του ευρωπαϊκού ερευνητικού προγράμματος μετρολογίας, το οποίο υποστηρίζει τη δημιουργία ικανότητας σε ορισμένες χώρες/περιφέρειες μέσω κοινού προγράμματος μεταξύ 22 χωρών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ερευνητικών Υποδομών»)⁴, της ανάπτυξης περιφερειακών εταιρικών μέσων και στο πλαίσιο του στρατηγικού σχεδίου ενεργειακών τεχνολογιών⁵. Τούτο περιλαμβάνει τη στήριξη για εθνικές/περιφερειακές ερευνητικές μονάδες και κέντρα τεχνολογίας, κέντρα υποδομής ειδικότητας και επιστημονικά πάρκα, με σαφή έμφαση στην προώθηση της εφαρμοσμένης έρευνας, μέσω της ενισχυμένης συνεργασίας με τη βιομηχανία για τη μόχλευση ιδιωτικών επενδύσεων σε έρευνα και καινοτομία:

- ανάπτυξη ικανοτήτων σε κράτη μέλη και περιφέρειες για την ταχεία οικονομική αξιοποίηση νέων ιδεών προερχόμενων από την έρευνα και την καινοτομία (E&K). Τούτο περιλαμβάνει υποστήριξη των ομίλων, εταιρικές σχέσεις συνεργασίας μεταξύ φορέων έρευνας, εκπαίδευσης και καινοτομίας, υποδομές για επιχειρήσεις E&K, προώθηση των υπηρεσιών παροχής συμβουλών σε επιχειρήσεις E&K, μεταξύ άλλων στον τομέα των υπηρεσιών, δημιουργικούς κόμβους, πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες και κοινωνική καινοτομία, δοκιμαστικές δράσεις και δράσεις επίδειξης και τη δημιουργία μεγαλύτερης ζήτησης για καινοτόμα προϊόντα, μεταξύ άλλων μέσω δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας.

Βασικές δράσεις για το ΕΓΤΑΑ:

Προώθηση της καινοτομίας και της βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές με:

- τη συνεργασία μεταξύ των τομέων της γεωργίας, των ειδών διατροφής και της δασοκομίας και άλλων παραγόντων και τη δημιουργία ομίλων και δικτύων. Η συνεργασία σ' αυτό το πλαίσιο μπορεί να λάβει τη μορφή πρότυπων σχεδίων και δημιουργίας νέων προϊόντων, πρακτικών, διαδικασιών και τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένης της εισαγωγής τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και πράσινων τεχνολογιών,
- τη σύσταση και τη χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών, μεταξύ των οποίων και διαχείριση γεωργικών εκμεταλλεύσεων και συμβουλευτικές υπηρεσίες για τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και τη δασοκομία, και παράλληλα παροχή της δυνατότητας στους γεωργούς, στους ιδιοκτήτες δασών και στις ΜΜΕ σε αγροτικές περιοχές να έχουν πρόσβαση σε συμβουλευτικές υπηρεσίες προκειμένου να βελτιώσουν τις οικονομικές και περιβαλλοντικές επιδόσεις.

Ενίσχυση των δεσμών μεταξύ γεωργίας και δασοκομίας και έρευνας και καινοτομίας με τα εξής:

- τη δημιουργία επιχειρησιακών ομάδων που συγκεντρώνουν τους γεωργούς, τους ερευνητές, τους συμβούλους, την κοινωνία των πολιτών και τις επιχειρήσεις που ενέχονται στους τομείς της γεωργίας και των ειδών διατροφής προκειμένου να εκπονηθούν και να εφαρμοστούν καινοτόμα σχέδια σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Αυτές οι επιχειρησιακές ομάδες θα αποτελέσουν μέρος των Ευρωπαϊκών Συμπράξεων Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας.

⁴ Δέσμευση 5 Ένωσης Καινοτομίας, COM(2010) 546 τελικό, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, «Εμβληματική πρωτοβουλία στο πλαίσιο της στρατηγικής Ευρώπη 2020 - Ένωση καινοτομίας.»

⁵ COM(2009) 519 τελικό, «Επενδύσεις στην ανάπτυξη τεχνολογιών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών (Σχέδιο ΣΕΤ)».

1.2 Γενικές αρχές υλοποίησης

Η εμβληματική πρωτοβουλία «Ένωση καινοτομίας» τόνισε ότι πρέπει να αξιοποιηθούν πλήρως οι πόροι για τη δημιουργία ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας σε όλη την Ευρώπη, με βάση τις στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης. Αυτές μπορούν να εξασφαλίσουν πιο αποτελεσματική χρήση των δημόσιων πόρων και να τονώσουν τις ιδιωτικές επενδύσεις⁶. Τέτοιες στρατηγικές θα δημιουργήσουν το πλαίσιο για επενδύσεις σε έρευνα και καινοτομία και θα εστιάσουν αυτές τις δραστηριότητες στα οικονομικά επιμέρους ισχυρά σημεία και τις δυνατότητες των περιφερειών και κρατών μελών, θα εντοπίσουν τις ειδικότητες αιχμής, την τεχνολογική διαφοροποίηση σε προϊόντα, διαδικασίες και υπηρεσίες και θα συμβάλουν στην αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων και κατακερματισμού των προσπαθειών της πολιτικής.

Οι επενδύσεις σε E&K είναι κατάλληλες για όλα τα είδη περιφερειών στην ΕΕ. Ωστόσο, η εστίαση των επενδύσεων θα αντικατοπτρίζει το αναπτυξιακό επίπεδο: οι τεχνολογικά πρωτοπόρες περιοχές θα εστιάσουν τις προσπάθειές τους στο να παραμείνουν στην πρώτη θέση, ενώ οι περιφερειακές περιοχές θα επιδιώξουν να καλύψουν τη διαφορά και να δημιουργήσουν κλίμακες αριστείας. Για να συμμετέχουν στον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας και να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον φιλικό προς την καινοτομία, αλλά και προς τις επιχειρήσεις και την κοινωνία των πολιτών, οι λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες και οι περιοχές υπό μετάβαση θα πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη σημασία στη δημιουργία ικανοτήτων σε έρευνα και καινοτομία⁷ και να ευνοήσουν την πρόσβαση στη γνώση και στην απορρόφηση E&K, δίνοντας έμφαση στη μεταφορά τεχνολογίας ή στην από κοινού εφεύρεση τεχνολογίας πολλαπλών εφαρμογών σε έναν ή περισσότερους σημαντικούς τομείς της εθνικής/περιφερειακής οικονομίας⁸, καθώς και στην εμπορευματοποίηση των αποτελεσμάτων έρευνας. Για τις πιο προηγμένες περιφέρειες, οι επενδύσεις θα αφορούν κυρίως στην προώθηση νέων, ταχέως αναπτυσσόμενων επιχειρήσεων που βασίζονται στην τεχνολογία και στην επιτάχυνση της οικονομικής και εμπορικής εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων E&K. Έτσι, η περιφερειακή πολυμορφία απαιτεί τη διαφοροποίηση των πολιτικών ανάλογα με τον τύπο της περιφέρειας, εστιάζοντας κυρίως στην παραγωγή, διάδοση και υιοθέτηση γνώσεων στην οικονομία, αλλά και έχοντας ως κοινό στόχο την ανάπτυξη αποτελεσματικών συστημάτων καινοτομίας.

Η διαπεριφερειακή συνεργασία θα πρέπει να επιδιώκει την αύξηση της αποτελεσματικότητας της πολιτικής συνοχής με την ενθάρρυνση της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ των περιφερειών με στόχο την ενίσχυση του σχεδιασμού και της εφαρμογής των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Η χρηματοδότηση της ΕΕ δεν θα πρέπει να υποκαταστήσει την ιδιωτική χρηματοδότηση. Αντίθετα, θα πρέπει να γίνει μεγαλύτερη χρήση των χρηματοοικονομικών μέσων για τη μόχλευση ιδιωτικών κεφαλαίων χρηματοδότησης της έρευνας και της καινοτομίας⁹.

⁶ COM(2011) 17 τελικό, Ανακοίνωση της Επιτροπής «Συμβολή της περιφερειακής πολιτικής στη βιώσιμη ανάπτυξη στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

⁷ «Επιπτώσεις πολιτικής που απορρέουν από εκ των υστέρων αξιολογήσεις των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2000-2006 που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ (Στόχος 1 & 2)», Συγκεφαλαιωτική έκθεση, Μάρτιος 2010.

⁸ «Γνώση για ανάπτυξη: Προοπτικές για την επιστήμη, την τεχνολογία και την καινοτομία», Επιτροπή ΕΕ, Νοέμβριος 2009.

⁹ «Εμβληματική πρωτοβουλία στο πλαίσιο της στρατηγικής Ευρώπη 2020 — Ένωση καινοτομίας», COM(2010) 546 τελικό, σ. 20.

Η ισότητα των φύλων θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τον καθορισμό των τομέων δράσης για την ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας. Η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε χρηματοδοτούμενη έρευνα και καινοτομία μπορεί να βελτιώσει τις μεθόδους και τα αποτελέσματα των προϊόντων έρευνας.

1.3 Συμπληρωματικότητα και συντονισμός

Είναι αναγκαίο να ενισχυθούν οι συνέργειες και η συμπληρωματικότητα μεταξύ της πολιτικής συνοχής και της πρωτοβουλίας Horizon 2020 και παράλληλα να οριοθετηθούν σαφώς τα καθήκοντα που ανατίθενται σε καθεμία από αυτές. Τούτο θα συμβάλει στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας των ευρωπαϊκών πολιτικών E&K, στην περαιτέρω αξιοποίηση της ευρωπαϊκής διάστασης, ιδίως στον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας, και συγχρόνως στην αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων και κατακερματισμού των προσπαθειών σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Για να ενισχυθούν αυτές οι συνέργειες στην πράξη, είναι σημαντικό οι εθνικές και/ή περιφερειακές αρχές που είναι επιφορτισμένες με τη διαχείριση των πόρων της πολιτικής συνοχής να θεσπίσουν στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης¹⁰, σε στενή συνεργασία με τις αρμόδιες για την έρευνα και καινοτομία αρχές τις οποίες αφορά άμεσα η πρωτοβουλία Horizon 2020 και οι οποίες προβλέπουν τη συμμετοχή ενδιαφερόμενων φορέων, όπως πανεπιστημίων και ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης, της τοπικής βιομηχανίας και των κοινωνικών εταίρων. Η «πλατφόρμα έξυπνης εξειδίκευσης»¹¹ την οποία δημιούργησε η Επιτροπή, θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για να ενισχυθεί η ανάπτυξη αυτών των στρατηγικών. Οι στρατηγικές αυτές θα πρέπει να λάβουν υπόψη δράσεις αρχικών και τελικών σταδίων της πρωτοβουλίας Horizon 2020 που χρηματοδοτούνται από τα Ταμεία του ΚΣΠ. Όπως καθορίζεται ανωτέρω, και οι δύο επιλογές, δηλαδή το αρχικό και τελικό στάδιο της πρωτοβουλίας, θεωρούνται ως βασικές δράσεις στο πλαίσιο του σημερινού κοινοτικού στρατηγικού πλαισίου.

- Η πρωτοβουλία Horizon 2020 δεν θα στηρίξει τη δημιουργία ικανοτήτων και δεν θα λάβει υπόψη τις γεωγραφικές ιδιαιτερότητες κατά την παροχή χρηματοδότησης. Οι δράσεις του αρχικού σταδίου για την προετοιμασία περιφερειακών παραγόντων E&K να συμμετάσχουν σε έργα της πρωτοβουλίας Horizon 2020 θα πρέπει, επομένως, να αναπτυχθούν με τη δημιουργία ικανοτήτων στο πλαίσιο των Ταμείων του ΚΣΠ, ειδικότερα μέσω του ΕΤΠΑ. Τούτο προϋποθέτει ενδεχομένως τη βελτίωση των υποδομών και του εξοπλισμού E&K ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, αλλά και την αναβάθμιση σε κέντρα αριστείας μικρότερων ερευνητικών μονάδων εταιρικής σχέσης με περιφερειακή διάσταση, τον εκσυγχρονισμό πανεπιστημίων και ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης και ερευνητικών οργανισμών, καθώς και την ανάπτυξη ελέγχου της τεχνολογίας, την αναζήτηση διεθνών εταίρων και εκστρατείες ενημέρωσης σε εταιρείες και τεχνολογικά κέντρα, προκειμένου να ενθαρρυνθεί και να διευκολυνθεί η συμμετοχή στην πρωτοβουλία Horizon 2020.
- Οι δράσεις των τελικών σταδίων θα πρέπει να παρέχουν τα μέσα άμεσης αξιοποίησης και διάδοσης στην αγορά των αποτελεσμάτων της πρωτοβουλίας Horizon 2020 στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία ενός

¹⁰ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, 2011/C 161 E/16, «Υλοποίηση των συνεργειών των διαθέσιμων πόρων για την έρευνα και την καινοτομία στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1080/2006 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το έβδομο πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα και ανάπτυξη».

¹¹ «Εμβληματική πρωτοβουλία στο πλαίσιο της στρατηγικής Ευρώπη 2020 - Ένωση καινοτομίας.», COM(2010) 546 τελικό, σ. 21.

εμπορικού περιβάλλοντος ευνοϊκού προς την καινοτομία για τις ΜΜΕ¹² και την περιφερειακή βιομηχανία. Είναι αναγκαίο να χρησιμοποιηθούν τα ταμεία του ΚΣΠ για την ανάπτυξη υπηρεσιών στις επιχειρήσεις, τη χρηματοδότηση «φυτωρίων» επιχειρήσεων, τη δημιουργία εξειδικευμένων δικτύων και την εκπόνηση σχεδίων στα πανεπιστήμια, προκειμένου να στηριχθούν οι περιφερειακές ΜΜΕ κατά την πρώτη τους συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα, όπως η πρωτοβουλία Horizon 2020.

- Τα μέτρα που προτείνει η Επιτροπή για να «καλυφθούν οι αποκλίσεις σε θέματα καινοτομίας» στο πλαίσιο του κοινωνικού στόχου της πρωτοβουλίας Horizon 2020 «καινοτόμες, ασφαλείς και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίες» θα συμβάλουν σημαντικά στη δημιουργία συνεργειών με την πολιτική συνοχής.

Οι δράσεις που υπάγονται σ' αυτόν τον θεματικό στόχο θα πρέπει να συντονιστούν με δράσεις υπαγόμενες σε θεματικούς στόχους οι οποίοι αφορούν την ανάπτυξη των ΤΠΕ, την τόνωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και τις επενδύσεις στην εκπαίδευση, στις δεξιότητες και στη δια βίου μάθηση. Θα πρέπει επίσης να συντονιστούν με τις δράσεις Marie Skłodowska-Curie και με τις χρηματοδοτήσεις που χορηγούνται στο ΕΚΤ για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο των θεματικών στόχων για την απασχόληση, την εκπαίδευση και την κοινωνική ένταξη. Τα κράτη μέλη καλούνται να αξιοποιήσουν πλήρως τις συνέργειες μεταξύ των επενδύσεων σε Ε&Κ και της χρήσης του ΕΚΤ για να χρηματοδοτήσουν τον εκσυγχρονισμό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, και ιδίως την ανάπτυξη μεταπτυχιακών σπουδών, τη βελτίωση των ικανοτήτων και δεξιοτήτων έρευνας των σπουδαστών, την κατάρτιση των ερευνητών, καθώς και τις δραστηριότητες δικτύωσης και τις εταιρικές σχέσεις μεταξύ ερευνητικών και τεχνολογικών κέντρων, ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης και επιχειρήσεων. Το ΕΚΤ και το ΕΤΠΑ μπορούν να συγχρηματοδοτήσουν εταιρικές σχέσεις μεταξύ εκπαίδευσης, επιχειρήσεων και έρευνας.

Οι δράσεις αυτές πρέπει να συντονίζονται με διακρατικές εταιρικές σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων υπό μορφή «συμμαχιών γνώσης» και «συμμαχιών τομέων δεξιοτήτων» που μπορούν να στηριχθούν από το πρόγραμμα «Erasmus for all»¹³. Τα πρότυπα σχέδια, οι δράσεις επίδειξης και οι δημόσιες συμβάσεις στον τομέα της καινοτομίας θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις προτεραιότητες των Ευρωπαϊκών Συμπράξεων Καινοτομίας¹⁴:

Όσον αφορά το ΕΓΤΑΑ, η ενίσχυση θα πρέπει να εστιάζεται όχι μόνο στις γενικές αρχές που περιγράφονται ανωτέρω, αλλά και στην προώθηση της έρευνας που ανταποκρίνεται στις ειδικές ανάγκες των αγροτών και δασοκόμων, ιδίως εκείνων που ασκούν δραστηριότητες σε μικρή κλίμακα, καθώς και στην αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας και της καινοτομίας σ' αυτούς τους τομείς. Η νέα Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας θα αποτελέσει μια σημαντική προσέγγιση για τη διασφάλιση ισχυρότερων δεσμών μεταξύ της έρευνας και της γεωργικής πρακτικής, ιδίως μέσω του δικτύου της ευρωπαϊκής σύμπραξης καινοτομίας. Τα μέτρα που προτείνονται στο πλαίσιο του κοινωνικού στόχου της πρωτοβουλίας Horizon 2020 «επισιτιστική ασφάλεια,

¹² Ομάδα ειδικών για συνέργειες μεταξύ 7ου ΠΠ, CIP και των ταμείων πολιτικής για τη συνοχή, «Τελική έκθεση της ομάδας ειδικών για τις συνέργειες», Επιτροπή ΕΕ, Ιούνιος 2011.

¹³ «Το πρόγραμμα της Ένωσης για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό», COM(2011) 788 τελικό.

¹⁴ COM(2010) 546 τελικό, «Εμβληματική πρωτοβουλία στο πλαίσιο της στρατηγικής Ευρώπη 2020 – Ένωση καινοτομίας», σ. 22.

βιώσιμη γεωργία, έρευνα για τη θάλασσα και τη ναυτιλία, και βιοοικονομία» θα πρέπει να ενισχύσουν τις συνέργειες με την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ).

2. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΑΥΤΕΣ·

2.1 Βασικοί στόχοι και σκοποί που επιδιώκουν τα ταμεία του ΚΣΠ

Όπως τονίζεται στις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές, «τα κράτη μέλη πρέπει να προωθήσουν την διάδοση και ανάπτυξη του Διαδικτύου υψηλής ταχύτητας, που αποτελεί βασικό μέσο για την πρόσβαση στη γνώση και τη συμμετοχή στη δημιουργία της¹⁵.» Το «ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη»¹⁶ αποσκοπεί στο να προωθήσει έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη με την υλοποίηση της ψηφιακής ενιαίας αγοράς και την αξιοποίηση του δυναμικού καινοτομίας χάρη στην ταχεία και υπερταχεία πρόσβαση στο Διαδίκτυο και στις διαλειτουργικές υπηρεσίες και εφαρμογές¹⁷. Η τεχνολογία των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) αποτελεί ισχυρό κινητήριο μοχλό οικονομικής ανάπτυξης, καινοτομίας και παραγωγικότητας που καλύπτει μεγάλο αριθμό τομέων.

Βασικές δράσεις για το ΕΤΠΑ:

- ανάπτυξη ανοικτών, οικονομικά προσιτών και ανθεκτικών στο μέλλον υποδομών πρόσβασης επόμενης γενιάς για όλους σε περιοχές που δεν εξυπηρετούνται επαρκώς και στα οικονομικά κέντρα των λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών με στόχο τη δημιουργία θέσεων εργασίας και υψηλότερα επίπεδα παραγωγικότητας και μια πιο ανταγωνιστική ευρωπαϊκή οικονομία·
- εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης με στόχο την προώθηση της καινοτομίας, τον εκσυγχρονισμό των δημόσιων διοικήσεων και την πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες πολιτών, ιδίως των περιθωριοποιημένων ομάδων και των ατόμων με αναπηρία·
- εφαρμογές ΤΠΕ που συμβάλλουν στην υλοποίηση μελλοντικών στόχων της κοινωνίας και ευκαιριών, όπως ηλεκτρονική υγεία, δημογραφική γήρανση, μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, αποτελεσματική χρήση των πόρων, εκπαίδευση, ηλεκτρονική ένταξη, ενεργειακή απόδοση, ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ολοκληρωμένες λύσεις ΤΠΕ για τις «έξυπνες πόλεις», ενημέρωση και αυτόνομη δράση των καταναλωτών·
- επενδύσεις στη χρήση καινοτομιών ευρείας κλίμακας βασιζόμενων στις ΤΠΕ στο εσωτερικό και μεταξύ περιφερειών για την αντιμετώπιση βασικών προκλήσεων της κοινωνίας.

Βασικές δράσεις για το ΕΓΤΑΑ:

Προώθηση της προσβασιμότητας, της χρήσης και της ποιότητας των ΤΠΕ σε αγροτικές

¹⁵ Ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές, κατευθυντήρια γραμμή 4.

¹⁶ COM(2010) 245 τελικό/2, «Ένα ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη».

¹⁷ Δέσμευση 48, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, «Εμβληματική πρωτοβουλία: Ένα ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη».

περιοχές, προσιτών σε όλους, με τα εξής:

- τη δημιουργία, τη βελτίωση και την επέκταση ευρυζωνικής υποδομής, και ιδίως της παθητικής ευρυζωνικής υποδομής·
- εφαρμογές και υπηρεσίες ΤΠΕ που θα ενισχύουν τη βιωσιμότητα και την ανταγωνιστικότητα αγροτικών περιοχών, καθώς και της γεωργίας και της μεταποίησης τροφίμων·
- ψηφιακό περιεχόμενο κατάλληλο για την ανάπτυξη του αγροτικού τουρισμού·
- ενίσχυση του ψηφιακού γραμματισμού εκτός των επίσημων εκπαιδευτικών συστημάτων μεταξύ γεωργών, δασονόμων και αγροτικών επιχειρήσεων.

2.2 Γενικές αρχές υλοποίησης

Κατά γενικό κανόνα, η ενίσχυση που χορηγείται μέσω των ταμείων του ΚΣΠ, και ειδικότερα μέσω των μηχανισμών επιχορηγήσεων, θα πρέπει να επικεντρώνεται σε τομείς που δεν εξυπηρετούνται ικανοποιητικά από τις ιδιωτικές επενδύσεις ή στους οποίους η αγορά δεν ανταποκρίνεται. Εφόσον είναι δυνατό, η ενίσχυση θα πρέπει να χορηγείται μέσω των χρηματοδοτικών μηχανισμών¹⁸. Θα πρέπει επίσης να διερευνηθεί ενεργά η δυνατότητα προσέλκυσης ιδιωτικών κεφαλαίων για τις επενδύσεις και την ανάπτυξη καινοτόμων υπηρεσιών, με πιστωτική ενίσχυση μέσω του ΕΤΠΑ και σε συνέργεια με τη διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη». Η υιοθέτηση μοντέλων μακροπρόθεσμων επενδύσεων θα πρέπει να συμβαδίζει με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τις ευρυζωνικές επενδύσεις¹⁹ και η τήρηση των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων θα πρέπει να ενισχύει την περιφερειακή καινοτομία και ανταγωνιστικότητα, να διασφαλίζει υψηλό επίπεδο ανταγωνισμού και να δημιουργεί ισότιμους όρους για όλους τους παράγοντες της αγοράς. Οι υποδομές που θα προκύψουν θα πρέπει να επιτρέπουν τον διαχωρισμό υπηρεσιών σε επίπεδο τελικού χρήστη, καθώς και τη διαφοροποίηση των υπηρεσιών και την ανεξαρτησία των φορέων εκμετάλλευσης και παροχής υπηρεσιών.

Οι βασικές τεχνολογίες ευρείας διάδοσης βασιζόμενες στις ΤΠΕ αποτελούν ισχυρούς κινητήριους μοχλούς για την καινοτομία σε πολλούς οικονομικούς και κοινωνικούς τομείς. Οι επενδύσεις για την ανάπτυξη προϊόντων, υπηρεσιών και εφαρμογών ΤΠΕ, καθώς και για δράσεις που συνδέονται με τη ζήτηση, θα πρέπει να επικεντρώνονται στη χρήση αυτών των τεχνολογιών για τη υλοποίηση βασικών στόχων και ευκαιριών στον κοινωνικό τομέα, όπως η υγεία και οι δημογραφικές αλλαγές, η ενεργειακή απόδοση, η ηλεκτρονική διακυβέρνηση και η ενίσχυση των περιφερειακών ικανοτήτων σχεδιασμού αυτών των δράσεων σε όλες τις περιφέρειες. Η δράση σ' αυτόν τον τομέα θα πρέπει να αποσκοπεί στην ενίσχυση της αυτονομίας των ατόμων, της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και της αποδοτικότητας των δημόσιων διοικήσεων, ιδίως με την καλύτερη χρήση και ανταλλαγή δεδομένων, καθώς και στη βελτίωση της ελκυστικότητας των περιφερειών σε σύγκριση με άλλες περιοχές του κόσμου και στην αποτροπή της μετεγκατάστασης των οικονομικών δραστηριοτήτων και της μείωσης του πληθυσμού των λιγότερο αναπτυγμένων περιοχών.

¹⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, «Εμβληματική πρωτοβουλία: Ένα ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη».

¹⁹ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/broadband2011/broadband2011_en.pdf

2.3 Συμπληρωματικότητα και συντονισμός

Για να προωθηθούν ενεργά η χρήση των ΤΠΕ και η ανάπτυξη της ψηφιακής μόρφωσης, οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου θα πρέπει να συμπληρώνονται με δράσεις που υποστηρίζει το ΕΚΤ²⁰, αποβλέποντας στην αύξηση του ψηφιακού γραμματισμού στην επίσημη εκπαίδευση και στα συστήματα κατάρτισης, σε δράσεις ευαισθητοποίησης και στην παροχή αποτελεσματικής κατάρτισης και πιστοποίησης σε ΤΠΕ εκτός των επίσημων εκπαιδευτικών κυκλωμάτων, χρησιμοποιώντας, ιδίως, ηλεκτρονικά εργαλεία και ψηφιακά μέσα για επανεκπαίδευση και συνεχή επαγγελματική ανέλιξη. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη βελτίωση της ελκυστικότητας του τομέα των ΤΠΕ για τους νέους ηλικίας 15-24 ετών και για τις γυναίκες. Επειδή πρέπει να επωφελούνται όλοι από τα πλεονεκτήματα της ψηφιακής κοινωνίας, η στήριξη θα πρέπει να αποσκοπεί επίσης στην ενίσχυση της αυτονομίας των μελών των μειονεκτικών κοινωνικών ομάδων και στην ένταξή τους στη ψηφιακή κοινωνία, ιδίως χάρη στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες και σε άλλα μέτρα στήριξης (όπως ηλεκτρονικές δεξιότητες και εύκολη πρόσβαση στην ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική εκπαίδευση, ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλε-περιβαλλοντικές υπηρεσίες, υπηρεσίες ηλεκτρονικής υγείας), καθώς και στην αντιμετώπιση ειδικών προκλήσεων ηλεκτρονικής προσβασιμότητας.

Οι επενδύσεις σε ΤΠΕ στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν κατά τρόπο που να συμπληρώνει παρόμοιες επενδύσεις στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ σε αγροτικές περιοχές (όπου είναι διαθέσιμη η ενίσχυση του ΕΤΠΑ) και σχετικές δράσεις κατάρτισης στο πλαίσιο του ΕΚΤ.

Θα πρέπει να εξασφαλιστεί ο συντονισμός με το πρόγραμμα «Erasmus for all»²¹, και ειδικότερα με σχέδια στρατηγικής συνεργασίας που αποσκοπούν στην προώθηση του ψηφιακού γραμματισμού και της χρήσης των ΤΠΕ στα ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης μέσω διακρατικών δραστηριοτήτων.

Τέλος, τα ταμεία του ΚΣΠ θα πρέπει να χρηματοδοτήσουν δράσεις που συμπληρώνουν τις επενδύσεις της διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη»²², η οποία θα συμβάλει στη χρηματοδότηση των υποδομών που χρειάζονται για την ανάπτυξη ηλεκτρονικού δελτίου ταυτότητας, ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων, ηλεκτρονικών αρχείων υγειονομικής περίθαλψης, της ευρωπαϊκής ψηφιακής βιβλιοθήκης Europeana, ηλεκτρονικής δικαιοσύνης και συναφών με τα τελωνεία υπηρεσιών. Η διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη» θα χρησιμεύσει για να διασφαλιστεί η διαλειτουργικότητα και να καλυφθούν οι δαπάνες λειτουργίας των υποδομών σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με τη σύνδεση των υποδομών των κρατών μελών. Ο συντονισμός σε εθνικό επίπεδο μεταξύ των δράσεων συνοχής, της διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη» και της πρωτοβουλίας Horizon 2020 θα είναι ουσιαστικής σημασίας προκειμένου να εξασφαλιστούν η συνέργεια και η συμπληρωματικότητα και να αποτραπεί η αλληλοεπικάλυψη των προσπαθειών.

²⁰ Στο πλαίσιο των θεματικών στόχων απασχόλησης, εκπαίδευσης και κοινωνικής ένταξης.

²¹ «Το πρόγραμμα της Ένωσης για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό», COM(2011) 788 τελικό.

²² Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη σύσταση της Διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη», COM(2011) 665.

3. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΜΜΕ, ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ (ΓΙΑ ΤΟ ΕΓΤΑΑ) ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ (ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΘΑ)

3.1 Βασικοί στόχοι και σκοποί που επιδιώκουν τα ταμεία του ΚΣΠ

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν το στήριγμα της ευρωπαϊκής οικονομίας και είναι βασικοί μοχλοί ανάπτυξης, δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και συνοχής, προσφέροντας δύο από τις τρεις θέσεις εργασίας του ιδιωτικού τομέα και αντιπροσωπεύοντας το 58% της συνολικής προστιθέμενης αξίας που δημιουργούν οι επιχειρήσεις στην ΕΕ. Οι επενδύσεις στις ΜΜΕ μπορούν επομένως να συμβάλουν σημαντικά στην ανάπτυξη, την απασχόληση και τη συνοχή. Οι ΜΜΕ καλούνται να παίξουν σαφή ρόλο στη διαχείριση της διαρθρωτικής αλλαγής και της μετάβασης σε μια παγκόσμια οικονομία που στηρίζεται στη γνώση, καθώς και στη δημιουργία νέων ευκαιριών απασχόλησης. Από μόνες τους οι ΜΜΕ δεν είναι σε θέση να εφαρμόσουν αλυσίδες αξίας σε ευρεία κλίμακα και είναι, ως εκ τούτου, αναγκασμένες να δημιουργούν δεσμούς εντός και εκτός των περιφερειών καταγωγής τους.

Οι παρεμβάσεις του ΕΓΤΑΑ για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού τομέα θα διασφαλίσουν βιώσιμη παραγωγή τροφίμων στην ΕΕ και θα συμβάλουν στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη διατήρηση και τόνωση της ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές. Μεταξύ των ιδιαίτερων προκλήσεων που πρέπει να αντιμετωπιστούν, συγκαταλέγονται το μέγεθος των γεωργικών εκμεταλλεύσεων σε ορισμένες περιφέρειες το οποίο συνιστά εμπόδιο στην ανταγωνιστικότητα, η διάρθρωση κατά ηλικία του τομέα όπου μόνο το 6% των γεωργών είναι ηλικίας κάτω των 35 ετών, και η ανάγκη να τονωθούν η παραγωγικότητα και η αποδοτικότητα ώστε να αντιμετωπιστούν ο ανταγωνισμός από τρίτες χώρες, η αύξηση του κόστους των εισροών, η αστάθεια της αγοράς και περιβαλλοντικές προκλήσεις.

Βασικές δράσεις για το ΕΤΠΑ²³:

- Επενδύσεις στην επιχειρηματικότητα, περιλαμβανομένων της πρόβλεψης κεφαλαίου εκκίνησης, εγγυήσεων, δανείων και ενδιάμεσης χρηματοδότησης και αρχικού ιδίου κεφαλαίου μέσω χρηματοδοτικών μηχανισμών και ενίσχυση για την ανάπτυξη επιχειρηματικών σχεδίων·
- επενδύσεις στην εμπορική εκμετάλλευση νέων ιδεών και των αποτελεσμάτων ερευνών και δημιουργία επιχειρήσεων υψηλού επιπέδου γνώσεων μέσω παρεμβάσεων διαμορφωμένων ανάλογα με τις ανάγκες των ΜΜΕ στα διάφορα στάδια ανάπτυξης και καθόλη την αλυσίδα αξίας της καινοτομίας·
- υπηρεσίες παροχής συμβουλών στις επιχειρήσεις, ιδίως στους τομείς της έναρξης λειτουργίας των επιχειρήσεων, της μεταβίβασης επιχειρήσεων, της πρόσβασης σε νέες αγορές, της επιχειρηματικής στρατηγικής και παρακολούθησης, της μεταφοράς τεχνολογίας και της πρόβλεψης, καθώς και της προσανατολισμένης στο χρήστη και βασιζόμενης στον σχεδιασμό καινοτομίας, ενίσχυση της ικανότητας διαχείρισης και

²³ COM(2010) 614, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, «Εμβληματική πρωτοβουλία: Ολοκληρωμένη βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης - Η ανταγωνιστικότητα και η βιωσιμότητα τίθενται στο επίκεντρο.»

ενθάρρυνση της ανάπτυξης και της χρήσης υπηρεσιών αυτού του είδους μέσω προγραμμάτων χορήγησης δελτίων καινοτομίας·

- υποστήριξη της ανάπτυξης διαδικτυακών εργαλείων για την παροχή στοχευμένης ενημέρωσης και τη διευκόλυνση των ρυθμιστικών διαδικασιών για τις ΜΜΕ, ιδίως στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων, της νομοθεσίας για την απασχόληση, της κοινωνικής ασφάλισης, της φορολόγησης και της τυποποίησης·
- ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων, περιλαμβανομένων νέων αλυσίδων αξίας και οργάνωσης μάρκετινγκ, ιδίως για τη διευκόλυνση της διεθνοποίησης·
- ανάπτυξη ΜΜΕ σε αναδυόμενους τομείς που συνδέονται με ευρωπαϊκές και περιφερειακές προκλήσεις, όπως οι δημιουργικές και πολιτιστικές βιομηχανίες, οι νέες μορφές τουρισμού, οι καινοτόμες υπηρεσίες που ανταποκρίνονται σε νέες μορφές ζήτησης της κοινωνίας ή προϊόντα και υπηρεσίες που σχετίζονται με τη δημογραφική γήρανση, τη φροντίδα και την υγεία, οι οικολογικές καινοτομίες, η οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και η αποτελεσματική χρησιμοποίηση των πόρων, περιλαμβανομένου του συντονισμού με δημόσιες συμβάσεις, προκειμένου να επιταχυνθεί η υιοθέτηση από την αγορά καινοτόμων λύσεων για την αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών.

Βασικές δράσεις για το ΕΓΤΑΑ:

- αναδιάρθρωση γεωργικών εκμεταλλεύσεων που αντιμετωπίζουν σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα, ιδίως με επενδύσεις στην εκμετάλλευση για να βελτιωθούν οι επιδόσεις της εκμετάλλευσης ή για να ενισχυθούν η διατηρησιμότητα και η οικονομική βιωσιμότητά της, με επενδύσεις που συνδέονται με τη μεταποίηση, την εμπορία και την ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων ή με επενδύσεις σε υποδομές για την ανάπτυξη και την προσαρμογή της γεωργίας·
- ανανέωση των γενεών στον γεωργικό τομέα, ιδίως με την παροχή βοήθειας σε νέους γεωργούς για την εκκίνηση επιχείρησης·
- ένταξη πρωτογενών παραγωγών στην τροφική αλυσίδα με τη στήριξη προγραμμάτων ποιότητας, την προώθηση στις τοπικές αγορές, την οριζόντια και κάθετη συνεργασία, τη δημιουργία νέων ευκαιριών εμπορίας και δικτύωσης, την ανάπτυξη μικρών αλυσίδων εφοδιασμού και τη σύσταση ομάδων παραγωγών·
- διαχείριση κινδύνων στη γεωργική εκμετάλλευση με τη χρήση σειράς μέσων προοριζόμενων να βοηθήσουν τους γεωργούς να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τους οικονομικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους στους οποίους είναι όλο και περισσότερο εκτεθειμένοι, περιλαμβανομένων των ασθενειών φυτών και ζώων, και στήριξη των επενδύσεων υπέρ των δράσεων πρόληψης και αποκατάστασης.

Βασικές δράσεις για το ΕΤΘΑ:

- ανάπτυξη των επιχειρήσεων, των επιχειρηματικών δεξιοτήτων και της επιχειρηματικότητας στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας προκειμένου να ενισχυθούν η ανταγωνιστικότητα, η βιωσιμότητα και η διατηρησιμότητά τους·
- εισαγωγή ή ανάπτυξη νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διαδικασιών, τεχνολογιών, και συστήματα διαχείρισης και οργάνωσης σε όλα τα επίπεδα της αλυσίδας εφοδιασμού

στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας ώστε να αυξηθεί η προστιθέμενη αξία των προϊόντων αυτών των τομέων και να μειωθεί το κόστος παραγωγής·

- βελτίωση της οργάνωσης της αγοράς στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.

3.2 Γενικές αρχές υλοποίησης

Η ενίσχυση που παρέχει η ΕΕ στις ΜΜΕ μέσω του ΕΤΠΑ, του ΕΓΤΑΑ και του ΕΤΘΑ πρέπει να επικεντρωθεί περισσότερο στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας και των αναπτυξιακών επιδόσεων των ΜΜΕ σύμφωνα με τον νόμο για τις μικρές επιχειρήσεις («Small Business Act») και την αναθεώρησή του²⁴. Η παρέμβαση θα πρέπει να καλύπτει ολόκληρο το φάσμα των μέσων πολιτικής για τις ΜΜΕ. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να κάνουν μια αποφασιστική στροφή από μηχανισμούς βασιζόμενους σε επιχορηγήσεις προς χρηματοδοτικούς μηχανισμούς, όπως παροχή κεφαλαίων εκκίνησης, εγγυήσεων, δανείων, ενδιάμεσης χρηματοδότησης και αρχικού ιδίου κεφαλαίου για την ενίσχυση των ΜΜΕ. Τούτο θα πρέπει να περιλαμβάνει χρηματοδοτικούς μηχανισμούς, στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ, οι οποίοι θα επιτρέπουν την πρόσβαση σε κεφάλαια για παραγωγικές επενδύσεις στους τομείς της γεωργίας, της δασοκομίας και της μεταποίησης τροφίμων, καθώς και για τις ΜΜΕ που είναι εγκατεστημένες σε αγροτικές περιοχές. Θα πρέπει επίσης να χορηγηθεί ενίσχυση στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών που εφαρμόζονται επί του παρόντος, ώστε να εξεταστεί και να μειωθεί η διοικητική επιβάρυνση για τις ΜΜΕ, με ιδιαίτερη έμφαση στις μικρές επιχειρήσεις.

3.3 Συμπληρωματικότητα και συντονισμός

Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου θα πρέπει να εφαρμοστούν λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η Ευρώπη διαθέτει ελάχιστους επιχειρηματίες και, μεταξύ αυτών, πολύ λιγότερες γυναίκες από ό,τι άνδρες επιχειρηματίες. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην αντιμετώπιση των παραγόντων που αποθαρρύνουν τις γυναίκες να αναλάβουν επιχειρηματική δραστηριότητα. Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου θα πρέπει να ενισχυθούν με δράσεις που χρηματοδοτεί το ΕΚΤ²⁵ για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ. Οι δράσεις αυτές θα πρέπει να αποσκοπούν στην ανάπτυξη της ικανότητας των ΜΜΕ να προβλέπουν και να διαχειρίζονται τις αλλαγές προσδιορίζοντας τις τάσεις σε θέματα απασχόλησης και δεξιοτήτων, στην παροχή ενίσχυσης για την οργανωτική ανάπτυξη και τις υπηρεσίες παροχής πληροφοριών και συμβουλών στις ΜΜΕ, στην εισαγωγή καινοτόμων μορφών οργάνωσης της εργασίας και/ή ευέλικτων ρυθμίσεων όσον αφορά τον χρόνο εργασίας και στην ενθάρρυνση των επενδύσεων που πραγματοποιούν οι επιχειρήσεις στην κατάρτιση. Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου θα πρέπει επίσης να συμπληρώνουν τις δράσεις που χρηματοδοτεί το ΕΚΤ για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της αυτοαπασχόλησης και της δημιουργίας επιχειρήσεων (υπό τον θεματικό στόχο για την απασχόληση) και τις δράσεις στήριξης των κοινωνικών επιχειρήσεων που μπορούν να εφαρμοστούν στο πλαίσιο του ΕΚΤ και του ΕΤΠΑ (υπό τον θεματικό στόχο για την κοινωνική ένταξη).

Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου θα πρέπει να συμπληρώνουν τις δράσεις που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα της ΕΕ για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις²⁶, το οποίο θα επικεντρωθεί στους

²⁴ COM(2008) 394 τελικό και COM(2011) 78 τελικό.

²⁵ Στο πλαίσιο των θεματικών στόχων απασχόλησης, εκπαίδευσης και κοινωνικής ένταξης.

²⁶ COM(2011) 834 τελικό.

χρηματοδοτικούς μηχανισμούς και τη στήριξη για τη διεθνοποίηση των επιχειρήσεων με τα εξής: 1) βελτίωση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση υπό μορφή μετοχικού κεφαλαίου και δανείων· 2) δανειακή διευκόλυνση που θα παρέχει στις ΜΜΕ άμεσες ή άλλες ρυθμίσεις επιμερισμού του κινδύνου με χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές για την κάλυψη δανείων· 3) βελτίωση της πρόσβασης σε αγορές εντός της Ένωσης και παγκοσμίως· και 4) προώθηση της επιχειρηματικότητας. Οι δράσεις θα περιλαμβάνουν την ανάπτυξη επιχειρηματικών δεξιοτήτων και συμπεριφορών, ειδικότερα μεταξύ νέων επιχειρηματιών, της νεολαίας, των γυναικών και των ευάλωτων ομάδων όπως των ατόμων με αναπηρία.

4. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΧΑΜΗΛΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ

4.1 Βασικοί στόχοι και σκοποί που επιδιώκουν τα ταμεία του ΚΣΠ

Πρωταρχικός στόχος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»:

«Μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου κατά 20 % σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990 ή κατά 30%, εάν πληρούνται οι όροι·

αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην τελική κατανάλωση ενέργειας κατά 20% και

επιδίωξη της αύξησης της ενεργειακής απόδοσης κατά 20%.

Η σημερινή κατάσταση²⁷:

Όσον αφορά τους στόχους 20/20/20, οι πρόσφατες προβλέψεις μείωσης των εκπομπών²⁸ δείχνουν ότι η ΕΕ στο σύνολό της θα εκπληρώσει τον στόχο μείωσης της εκπομπής αερίων θερμοκηπίου κατά 20%, αν και ορισμένα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν νέες πολιτικές, ώστε να επιτύχουν τους δεσμευτικούς εθνικούς τους στόχους. Όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση, συνεχίζονται οι εργασίες για τη συνολική ανάλυση των εθνικών στόχων των κρατών μελών. Σχετική έκθεση αναμένεται να έχει εκπονηθεί μέχρι τις αρχές του 2012. Ωστόσο, ο στόχος χρησιμοποίησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε ποσοστό 20%, με βάση τους δεσμευτικούς από νομικής απόψεως εθνικούς στόχους, θα πρέπει να έχει επιτευχθεί έως το 2020, αν τα κράτη μέλη εφαρμόσουν πλήρως τα σχέδια δράσης τους για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Σε επίπεδο ΕΕ, το ποσοστό αυξήθηκε από 10,3% το 2008 σε 11,6%²⁹ το 2009.

Πέρα από τους στόχους για το 2020, η ανακοίνωση «Χάρτης πορείας για τη μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών το 2050»³⁰ καθορίζει τους τρόπους για τη μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου κατά 80-95% μέχρι το 2050 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990, σύμφωνα με τον στόχο που συμφωνήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 29ης-30ής Οκτωβρίου 2009.

²⁷ COM(2011) 815 τελικό, AGS 2012 – Παράρτημα I.

²⁸ COM(2011) 1151 της 7.10.2011.

²⁹ Προσωρινά στοιχεία.

³⁰ COM(2011) 112 τελικό.

Το ΕΤΠΑ, το Ταμείο Συνοχής και το ΕΓΤΑΑ μπορούν να συμβάλουν στην επιτάχυνση της εφαρμογής της νομοθεσίας της ΕΕ για τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση, ειδικότερα της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων³¹, της οδηγίας για τις ενεργειακές υπηρεσίες³², της οδηγίας για τη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές³³ και του στρατηγικού σχεδίου ενεργειακών τεχνολογιών³⁴.

Βασικές δράσεις για το ΕΤΠΑ:

- επενδύσεις για την ευρύτερη χρήση της σύμβασης ενεργειακής απόδοσης στα δημόσια κτίρια και στον τομέα της στέγασης.

Βασικές δράσεις για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής:

- ενεργειακή απόδοση και θέρμανση και ψύξη των δημόσιων κτιρίων από ανανεώσιμες πηγές, ιδίως επίδειξη κτιρίων με μηδενικές εκπομπές και θετικό ενεργειακό ισοζύγιο, καθώς και ριζική ανακαίνιση υφιστάμενων κτιρίων πέραν των βέλτιστων από πλευράς κόστους επιπέδων·
- μέτρα ενεργειακής απόδοσης και χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις ΜΜΕ (ιδίως με εκστρατείες ενημέρωσης)·
- καινοτόμες τεχνολογίες για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, ιδίως των τεχνολογιών που αναφέρονται στο ευρωπαϊκό στρατηγικό σχέδιο ενεργειακών τεχνολογιών³⁵ και στον ενεργειακό χάρτη πορείας 2050, παράλληλα με τα βιοκαύσιμα δεύτερης και τρίτης γενεάς·
- υποστήριξη της ενεργειακής παραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας με βάση τη θάλασσα, περιλαμβανομένης της παλιρροϊκής ενέργειας και της ενέργειας από κύματα·
- ολοκληρωμένες στρατηγικές χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και σχέδια δράσης για αειφόρο ενέργεια σε αστικές περιοχές, περιλαμβανομένων των συστημάτων δημόσιου φωτισμού και των έξυπνων δικτύων.

Βασικές δράσεις για το ΕΓΤΑΑ:

- μεγαλύτερη αποδοτικότητα στη χρήση ενέργειας στη γεωργία και τη μεταποίηση τροφίμων με επενδύσεις σε ενεργειακά πιο αποδοτικά κτίρια και εγκαταστάσεις, μαζί με την παροχή συμβουλών για ενεργειακή απόδοση·

³¹ Οδηγία 2010/31/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαΐου 2010, για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων.

³² Οδηγία 2006/32/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2006, για την ενεργειακή απόδοση κατά την τελική χρήση και τις ενεργειακές υπηρεσίες και για την κατάργηση της οδηγίας 93/76/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

³³ Οδηγία 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών 2001/77/ΕΚ και 2003/30/ΕΚ.

³⁴ COM(2009) 519 τελικό, «Επενδύσεις στην ανάπτυξη τεχνολογιών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών (Σχέδιο ΣΕΤ)».

³⁵ COM(2009) 519 τελικό, «Επενδύσεις στην ανάπτυξη τεχνολογιών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών (Σχέδιο ΣΕΤ)».

- διευκόλυνση της προμήθειας και χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποπροϊόντων, αποβλήτων, υπολειμμάτων και λοιπών πρώτων υλών εκτός των τροφίμων για τους σκοπούς της βιο-οικονομίας με: επενδύσεις για την παραγωγή στη γεωργική εκμετάλλευση και τη χρήση ανανεώσιμων μορφών ενέργειας· πρότυπα σχέδια για τη βελτίωση τη χρήσης υποπροϊόντων· επενδύσεις σε νέες δασοκομικές τεχνολογίες για τη μεταποίηση της βιομάζας και επενδύσεις σε υποδομές ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε αγροτικές περιοχές·
- μείωση των εκπομπών υποξειδίου του αζώτου και μεθανίου από τη γεωργία με: στήριξη για μικρότερη χρήση αζωτούχων λιπασμάτων· βελτιωμένες πρακτικές διαχείρισης του ζωικού κεφαλαίου (για την επεξεργασία ζωικών αποβλήτων)· και στήριξη για εναλλαγή καλλιεργειών περισσότερο φιλικών προς το κλίμα·
- ενθάρρυνση για παγίδευση του άνθρακα και μείωση των εκπομπών στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας με: γεωργοδασοκομικά συστήματα· αναδάσωση και συντήρηση των δασών· διαχείριση νέων και υφιστάμενων δασών χωρίς αρνητικές επιπτώσεις στο κλίμα· δημιουργία ή συντήρηση υγιών λειμώνων· και συντήρηση τυρφώνων.

Βασικές δράσεις για το ΕΤΘΑ:

- στήριξη για την ανάπτυξη τεχνολογιών και λύσεων χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης των δραστηριοτήτων στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, περιλαμβανομένων των αλιευτικών σκαφών, των λιμένων, των εγκαταστάσεων υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης προϊόντων της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.

4.2 Γενικές αρχές υλοποίησης

Τα ταμεία του ΚΣΠ θα πρέπει να συμβάλουν αποτελεσματικά στην υλοποίηση των στόχων για το κλίμα και την ενέργεια μέχρι το 2020, ειδικότερα των ετήσιων δεσμευτικών στόχων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου για τα κράτη μέλη κατά την περίοδο 2013–2020, δυνάμει της αποφάσεως για τον επιμερισμό των προσπαθειών³⁶. Ωστόσο, η στήριξη θα πρέπει να επικεντρωθεί όχι μόνο στους στόχους για το 2020, αλλά και στον στόχο απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές μέχρι το 2050. Ειδικότερα, οι επενδύσεις πρέπει να αποτρέπουν τα φαινόμενα αποκλεισμού, να παρέχουν κίνητρα υπέρ των τεχνολογιών του μέλλοντος και να επιδιώκουν την ελαχιστοποίηση του κόστους μείωσης των εκπομπών κατά τα επόμενα 40 χρόνια μέχρι το 2050.

Το μεγαλύτερο τμήμα των επενδύσεων που συνδέονται με το κλίμα θα πρέπει να πραγματοποιηθούν από τον ιδιωτικό τομέα. Τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι ιδιωτικές επενδύσεις συμπληρώνουν τη δημόσια χρηματοδότηση και την ενισχύουν χωρίς να την παραγκωνίζουν. Στον τομέα ενεργειακής απόδοσης, πριν χορηγηθεί δημόσια χρηματοδότηση, θα πρέπει να εξετάζεται η εναλλακτική λύση της δημιουργίας αξίας για την εξοικονόμηση ενέργειας μέσω μηχανισμών της αγοράς (υποχρεώσεις εξοικονόμησης ενέργειας, εταιρείες παροχής ενεργειακών υπηρεσιών, κλπ).

Στις περιπτώσεις όπου υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες για ιδιωτικά έσοδα ή μείωση του κόστους, θα πρέπει να στηριχθούν οι χρηματοδοτικοί μηχανισμοί, συμπεριλαμβανομένων

³⁶ Απόφαση αριθ. 406/2009/ΕΚ.

των κεφαλαίων κίνησης και των καθεστώτων εγγυήσεων. Στην περίπτωση των υλικών επενδύσεων, οι επιχορηγήσεις θα πρέπει να χρησιμοποιούνται κυρίως για την αντιμετώπιση των αδυναμιών της αγοράς ή για τη στήριξη των καινοτόμων τεχνολογιών και των επενδύσεων που υπερβαίνουν τις επιδόσεις σε θέματα ενεργειακής απόδοσης, διασφαλίζοντας έτσι ότι η εξοικονόμηση ενέργειας και η μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου είναι ανώτερες από εκείνες που μπορούν να επιτευχθούν στη σημερινή κατάσταση.

4.3 Συμπληρωματικότητα και συντονισμός

Είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί ο συντονισμός με τους ήδη υπάρχοντες μηχανισμούς που συνδέονται με το κλίμα, είτε πρόκειται για χρηματοδοτικούς είτε για μη χρηματοδοτικούς μηχανισμούς. Η ενίσχυση που παρέχεται από τα ταμεία του ΚΣΠ δεν θα πρέπει να αλληλοεπικαλύπτεται με τη στήριξη που επιτυγχάνεται από έσοδα προερχόμενα από τον εκπλειστηριασμό των δικαιωμάτων στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού συστήματος εμπορίας εκπομπών και θα πρέπει να συμπληρώνει τα καθεστώτα ενίσχυσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η στήριξη θα πρέπει επομένως να επικεντρώνεται σε τομείς όπου δεν επαρκούν τα σημερινά κίνητρα. Η χρηματοδότηση από τα ταμεία του ΚΣΠ θα πρέπει να συντονίζεται με την ενίσχυση που παρέχεται από το πρόγραμμα NER300, το οποίο χρησιμοποιεί τα έσοδα από τον εκπλειστηριασμό των δικαιωμάτων στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού συστήματος εμπορίας εκπομπών για να χρηματοδοτεί έργα επίδειξης για καινοτόμες τεχνολογίες ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές³⁷. Η συμπληρωματικότητα και ο συντονισμός με το πρόγραμμα LIFE, ειδικότερα με τα ολοκληρωμένα έργα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, θα πρέπει να συνεχιστούν προκειμένου να ενισχυθούν η ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία και τα οφέλη για την εθνική και περιφερειακή ανάπτυξη.

Θα πρέπει να αυξηθεί η συνέργεια μεταξύ δράσεων που υπάγονται σ' αυτόν τον θεματικό στόχο με τις δράσεις που προωθούν την ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ, στηρίζοντας τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων και την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων σε τομείς με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτικούς στις αλλαγές του κλίματος, ενισχύοντας την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, και προωθώντας την απασχόληση και την επαγγελματική κινητικότητα. Το ΕΚΤ θα πρέπει να συμβάλει στη μετάβαση προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα ευνοώντας τον έγκαιρο εντοπισμό των αναγκών και ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων, τη μεταρρύθμιση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, την προσαρμογή των δεξιοτήτων και προσόντων, την αναβάθμιση του εργατικού δυναμικού για τη βελτίωση των δυνατοτήτων του επαγγελματικής ένταξης και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στους τομείς της βιομηχανίας και ενέργειας χαμηλών εκπομπών άνθρακα.

Το ΕΓΤΑΑ θα πρέπει να στηρίζει το δυναμικό της γεωργίας ως προς τη συμβολή του στη μείωση των εκπομπών, ειδικότερα των εκπομπών υποξειδίου του αζώτου από γεωργικά εδάφη (σε συνδυασμό με τη χρήση λιπασμάτων) και κόπρου, και θα πρέπει να συμβάλει στην αύξηση του άνθρακα που είναι αποθηκευμένος στο έδαφος προστατεύοντας και αξιοποιώντας

³⁷ Απόφαση της Επιτροπής της 3ης Νοεμβρίου 2010 για καθορισμό κριτηρίων και μέτρων χρηματοδότησης έργων επίδειξης σε εμπορική κλίμακα, τα οποία αποσκοπούν στην περιβαλλοντικά ασφαλή δέσμευση και αποθήκευση CO₂ σε γεωλογικούς σχηματισμούς, καθώς και έργων επίδειξης καινοτόμων τεχνολογιών ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας που θεσπίστηκε με την οδηγία 2003/87/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (2010/670/ΕΕ).

τις οργανικές ουσίες του εδάφους. Η στήριξη του ΕΓΤΑΑ σ' αυτόν τον τομέα μπορεί να δημιουργήσει σημαντικές συνέργειες με δραστηριότητες που υπάγονται στον θεματικό στόχο «προστασία του περιβάλλοντος και προαγωγή της απόδοσης των πόρων», με τη μείωση της υπερβολικής χρήσης λιπασμάτων και παρασιτοκτόνων, τα οποία μπορούν να θέσουν σε σοβαρό κίνδυνο τα χερσαία και υδάτινα οικοσυστήματα.

Οι μορφές ενίσχυσης ανά ζώνη του ΕΓΤΑΑ θα πρέπει ιδίως να συμβάλουν στην εφαρμογή γεωργικών και δασοκομικών πρακτικών φιλικών προς το περιβάλλον, ειδικότερα σε τομείς που εκτίθενται στον κίνδυνο εντατικοποίησης της γεωργίας ή εγκατάλειψης των γαιών.

Το ΕΓΤΑΑ θα πρέπει να στηρίζει τη διαφοροποίηση των αλιευτικών δραστηριοτήτων σε άλλους τομείς της θαλάσσιας οικονομίας και την ανάπτυξη της θαλάσσιας οικονομίας, περιλαμβανομένης της άμβλυσης της κλιματικής αλλαγής. Κατά την εκπόνηση των προγραμμάτων τους, είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη οι ειδικές ανάγκες όσον αφορά την άμβλυση της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν.

5. ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ, ΤΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

5.1 Βασικοί στόχοι και σκοποί που επιδιώκουν τα ταμεία του ΚΣΠ

Η Λευκή Βίβλος «Η προσαρμογή στην αλλαγή του κλίματος : Προς ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο δράσης»³⁸ καθορίζει το πλαίσιο της ΕΕ σε θέματα προσαρμογής στην αλλαγή του κλίματος, περιλαμβανομένων των προβλεπόμενων στόχων και δράσεων. Οι ανακοινώσεις «Κοινοτική προσέγγιση για την πρόληψη φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών»³⁹ και «Αναβάθμιση της ευρωπαϊκής αντιμετώπισης των καταστροφών: ο ρόλος της πολιτικής προστασίας και της ανθρωπιστικής βοήθειας»⁴⁰ περιγράφουν τα βασικά στοιχεία της προσέγγισης της ΕΕ για την πρόληψη και τη διαχείριση των κινδύνων.

Βασικές δράσεις για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής:

- ανάπτυξη στρατηγικών και σχεδίων δράσης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και εκπόνηση σχεδίων για την πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, καθώς και για τη δημιουργία μιας βάσης γνώσεων και την ενίσχυση των ικανοτήτων παρακολούθησης των δεδομένων, και εφαρμογή μηχανισμών για την ανταλλαγή πληροφοριών·
- αύξηση των επενδύσεων για την προσαρμογή στην αλλαγή του κλίματος και την πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων, και ιδίως: αποφυγή των ζημιών και αύξηση της ανθεκτικότητας του δομημένου περιβάλλοντος και άλλων υποδομών· προστασία της υγείας του ανθρώπου, μείωση της μελλοντικής πίεσης στους υδάτινους πόρους· επενδύσεις σε έργα προστασίας των ακτών και σε αντιπλημμυρικά φράγματα· και μείωση της ευαισθησίας των οικοσυστημάτων προκειμένου να αυξηθεί η ανθεκτικότητά τους και να επιτραπεί η προσαρμογή των οικοσυστημάτων στην αλλαγή του κλίματος·

³⁸ COM(2009) 147 τελικό, Λευκή βίβλος - «Η προσαρμογή στην αλλαγή του κλίματος : Προς ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο δράσης.»

³⁹ COM (2009) 82.

⁴⁰ COM (2010) 600.

- ανάπτυξη μέσων (συστημάτων ανίχνευσης, έγκαιρης προειδοποίησης και συναγερμού, χαρτογράφησης και αξιολόγησης των κινδύνων)· και αύξηση των επενδύσεων σε συστήματα διαχείρισης καταστροφών, προκειμένου να βελτιωθούν η ανθεκτικότητα στις καταστροφές και η πρόληψη και διαχείριση των φυσικών κινδύνων, περιλαμβανομένων των κινδύνων που συνδέονται με τις μετεωρολογικές συνθήκες (όπως οι θύελλες, οι ακραίες θερμοκρασιακές συνθήκες, οι δασικές πυρκαγιές, η ξηρασία, οι πλημμύρες) και των γεωφυσικών κινδύνων (όπως οι χιονοστιβάδες, οι κατολισθήσεις, οι σεισμοί και οι εκρήξεις ηφαιστείων), καθώς και να στηριχθούν οι απαντήσεις της κοινωνίας σε βιομηχανικούς κινδύνους (συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης, χαρτογράφηση κινδύνων).

Βασικές δράσεις για το ΕΓΤΑΑ:

- βιώσιμη διαχείριση του ύδατος, συμπεριλαμβανομένης της απόδοσης χρήσεως ύδατος (όσον αφορά τα οικοσυστήματα), με τη δημιουργία δεξαμενών νερού στη γεωργική εκμετάλλευση· στήριξη για την εφαρμογή προτύπων καλλιέργειας αποδοτικών ως προς τη χρήση ύδατος· και δημιουργία και διαχείριση των ζωνών προστασίας δασών από τη διάβρωση·
- βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους με τη στήριξη πρακτικών που αποτρέπουν την αποσάθρωση του εδάφους και την εξάντληση του αποθέματος άνθρακα του εδάφους, όπως ελαφρύ όργωμα, διατήρηση φυσικής κάλυψης με πράσινο κατά τη διάρκεια του χειμώνα, και με την καθιέρωση γεωργοδασοκομικών συστημάτων και τη δημιουργία νέων δασών·
- ενίσχυση του δυναμικού προσαρμογής στην αλλαγή του κλίματος και στις ασθένειες και διατήρηση της γενετικής ποικιλομορφίας, ιδίως με την προώθηση τοπικά καλλιεργούμενων ποικιλιών και τοπικών φυλών ζωικού κεφαλαίου.

5.2 Γενικές αρχές υλοποίησης

Η συνεργασία μεταξύ περιφερειών και κρατών μελών θα πρέπει να συνεχιστεί ως προς τις δραστηριότητες προσαρμογής, καθώς και πρόληψης και διαχείρισης των κινδύνων, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι διασυννοριακές δευτερογενείς επιπτώσεις, ιδίως σε σχέση με την προστασία από πλημμύρες, την προστασία των δασών από πυρκαγιές και ασθένειες και την προστασία των ακτών.

Τα ταμεία του ΚΣΠ θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για να γίνουν επενδύσεις σε μέτρα πρόληψης και διαχείρισης των κινδύνων του οικοσυστήματος και σε μέτρα προσαρμογής στην αλλαγή του κλίματος, καθώς και στην ένταξη αυτών των πτυχών στα συστήματα σχεδιασμού και διαχείρισης των παράκτιων και θαλάσσιων ζωνών. Στο μέτρο του δυνατού, θα πρέπει να αξιοποιηθούν οι συνέργειες με τους στόχους προσαρμογής στην αλλαγή του κλίματος, προστασίας του περιβάλλοντος και ορθολογικής χρήσης των πόρων.

Πρέπει επίσης να επιδιωχθούν οι συνέργειες με δραστηριότητες που υπάγονται σε άλλους θεματικούς στόχους, μεταξύ των οποίων η καινοτομία και η τεχνολογική ανάπτυξη σε θέματα προσαρμογής στην αλλαγή του κλίματος, η ενίσχυση των επιχειρήσεων για την υιοθέτηση μέτρων και τεχνολογίας σ' αυτόν τον τομέα, και δράσεις για τη μείωση της ρύπανσης του ύδατος που οφείλεται στις γεωργικές δραστηριότητες, όπως περιορισμός της υπερβολικής χρήσης λιπασμάτων και παρασιτοκτόνων.

5.3 Συμπληρωματικότητα και συντονισμός

Θα πρέπει να επιδιωχθούν ιδίως η συνέργεια και η συμπληρωματικότητα μεταξύ των ταμείων του ΚΣΠ σε είδη παρεμβάσεων που θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν από διάφορα ταμεία. Η συμπληρωματικότητα και ο συντονισμός με το πρόγραμμα LIFE, και ιδίως με τα ολοκληρωμένα έργα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, θα πρέπει να εξασφαλιστούν σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Το ΕΚΤ μπορεί να συμπληρώσει τις δραστηριότητες σε αυτόν τον τομέα με μέτρα επικεντρωμένα στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού όσον αφορά την πρόληψη και τη διαχείριση των κινδύνων και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Το ΕΓΤΑΑ μπορεί να συμπληρώσει τις δραστηριότητες σ' αυτόν τον τομέα ενσωματώνοντας τις ανάγκες προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στις υπηρεσίες παροχής γεωργικών συμβουλών, μεταφοράς γνώσεων και δράσεις πληροφόρησης.

6. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ

6.1 Βασικοί στόχοι και σκοποί που επιδιώκουν τα ταμεία του ΚΣΠ

Η εμβληματική πρωτοβουλία «Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους»⁴¹ αποσκοπεί στο να δημιουργήσει το πλαίσιο πολιτικών που στηρίζουν τη μετάβαση προς μια οικονομία αποτελεσματική στη χρήση των πόρων και με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα. Οι ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές αναφέρουν ότι τα κράτη μέλη πρέπει να αποσυνδέσουν την οικονομική ανάπτυξη από τη χρήση των πόρων, μετατρέποντας τις περιβαλλοντικές προκλήσεις σε ευκαιρίες ανάπτυξης και χρησιμοποιώντας αποτελεσματικότερα τους φυσικούς τους πόρους. Ειδικοί στόχοι σε σχέση με το περιβάλλον καθορίζονται στο κεκτημένο της ΕΕ για το περιβάλλον και σε επίπεδο ΕΕ.

Η οδηγία-πλαίσιο στον τομέα της πολιτικής των υδάτων⁴², μαζί με το υπόλοιπο κεκτημένο της ΕΕ για τα ύδατα⁴³, αποσκοπεί στην προστασία των υδάτινων πόρων και του υδάτινου περιβάλλοντος και υποχρεώνει τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν μέτρα για να διατηρήσουν σε καλή κατάσταση (οικολογική, χημική και ποσοτική) τα φυσικά ύδατα. Η οδηγία περί των στερεών αποβλήτων⁴⁴ καθορίζει τις υποχρεώσεις και τους στόχους των κρατών μελών σε ό,τι αφορά την πρόληψη και επεξεργασία αποβλήτων. Η στρατηγική της ΕΕ για την βιοποικιλότητα⁴⁵ καθορίζει ως στόχο την ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας και της επιδείνωσης της παροχής υπηρεσιών οικοσυστήματος μέχρι το 2020, καθώς και την

⁴¹ COM(2011) 21 τελικό, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους - Εμβληματική πρωτοβουλία στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

⁴² Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων.

⁴³ Η οδηγία για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων (Οδηγία 91/271/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21^{ης} Μαΐου 1991 σχετικά με την επεξεργασία των αστικών λυμάτων), η οδηγία για τις πλημμύρες (Οδηγία 2007/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας) ή η οδηγία σχετικά με τα «νιτρικά άλατα».

⁴⁴ Οδηγία 2006/12/ΕΚ της 5ης Απριλίου 2006 περί των στερεών αποβλήτων.

⁴⁵ COM(2010) 244 τελικό, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, «Η ασφάλεια ζωής μας, το φυσικό μας κεφάλαιο: στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2020».

αποκατάστασή τους στο μέτρο του εφικτού. Η οδηγία για τα πτηνά⁴⁶ και η οδηγία για τους οικοτόπους⁴⁷ αποτελούν από κοινού τον ακρογωνιαίο λίθο της πολιτικής της ΕΕ για την προστασία της φύσης και καθορίζουν τις υποχρεώσεις των κρατών μελών. Η θεματική στρατηγική για την προστασία του εδάφους⁴⁸ και η προτεινόμενη οδηγία-πλαίσιο για το έδαφος αποσκοπούν στην προστασία και τη βιώσιμη χρήση των εδαφικών πόρων⁴⁹. Η οδηγία-πλαίσιο για την ποιότητα του αέρα αποσκοπεί στη βελτίωση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα και σε καθαρότερο αέρα⁵⁰. Τέλος, η οδηγία για το θαλάσσιο περιβάλλον⁵¹, της οποίας οι στόχοι πρέπει να υλοποιηθούν με συνεισφορές από τα ταμεία του ΚΣΠ, προορίζεται να αποτελέσει τον περιβαλλοντικό πυλώνα της θαλάσσιας πολιτικής της ΕΕ.

Βασικές δράσεις για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής:

- επενδύσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της ύδρευσης και της επεξεργασίας των λυμάτων και επαναχρησιμοποίησης των υδάτων, περιλαμβανομένων νέων επενδύσεων για τη μείωση των διαρροών και την εφαρμογή σχεδίων διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών·
- επενδύσεις στη διαχείριση των αποβλήτων σύμφωνα με την ιεραρχημένη διαχείριση των αποβλήτων, και ιδίως την επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση ή ανάκτηση μη ανακυκλώσιμων υλικών·
- επενδύσεις σε «πράσινη υποδομή», περιλαμβανομένων των τόπων Natura 2000 και άλλων εδαφών για την προώθηση της προστασίας και αποκατάστασης της βιοποικιλότητας και των υπηρεσιών οικοσυστήματος, τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν, την προστασία από τις πλημμύρες και τις πυρκαγιές, την προστασία των ακτών, την προστασία του εδάφους και άλλα μέτρα πρόληψης των κινδύνων, τη μείωση του κατακερματισμού των φυσικών περιοχών, την αύξηση της επάρκειας ύδατος και την αποκατάσταση ιδιαίτερος τροποποιημένων υδατικών συστημάτων και οικοτόπων·
- επενδύσεις σε δράσεις για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης που οφείλεται στις μεταφορές, και ειδικότερα προγράμματα μετασκευής και αντικατάστασης στόλων λεωφορείων, συστήματα παροχής κινήτρων για καθαρότερες μεταφορές, βελτίωση της υποδομής των δημόσιων μεταφορών και προώθηση εναλλακτικών τρόπων μεταφοράς.

Βασικές δράσεις για το ΕΤΠΑ:

⁴⁶ Οδηγία 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 2009 περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών.

⁴⁷ Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας.

⁴⁸ COM (2006) 231.

⁴⁹ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον καθορισμό πλαισίου προστασίας του εδάφους, COM(2006) 232 τελικό, 22 Σεπτεμβρίου 2006.

⁵⁰ Οδηγία 2008/50/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 2008.

⁵¹ Οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 2008, περί πλαισίου κοινοτικής δράσης στο πεδίο της πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον, ΕΕ αριθ. L 164 της 25.6.2008.

- επενδύσεις για τη διαφοροποίηση των τοπικών οικονομιών με την προστασία και την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και των φυσικών τοπίων (σε αγροτικές και αστικές περιοχές)·
- στήριξη για βιώσιμη και ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη, ιδίως με αειφόρα αστικά αποχετευτικά συστήματα, μέτρα αποστεγανοποίησης του εδάφους, αποκατάσταση μολυσμένων τοποθεσιών και αποκατάσταση πολιτιστικών υποδομών.

Βασικές δράσεις για το ΕΓΤΑΑ:

- αποκατάσταση, διατήρηση και αξιοποίηση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των τόπων NATURA 2000 και των συστημάτων γεωργικής παραγωγής υψηλής φυσικής αξίας, καθώς και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων, με: γεωργικές μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της βιολογικής καλλιέργειας· δημιουργία και/ή διατήρηση ζωνών άγριας πανίδας στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και/ή δασικές περιοχές· παροχή αποζημιώσεων σε γεωργούς και/ή ιδιοκτητών δασών για τα οικονομικά μειονεκτήματα που απορρέουν από τη δημιουργία τόπων NATURA 2000 και ορισμένων διαδρόμων άγριας πανίδας και χλωρίδας· και πριμοδοτήσεις σε γεωργούς που δεσμεύονται να ασκούν γεωργικές δραστηριότητες σε ορεινές περιοχές και άλλες περιοχές με σοβαρές φυσικές δυσκολίες· ανταμοιβή σε συλλογικές δράσεις που έχουν ως στόχο την παροχή περιβαλλοντικών δημόσιων αγαθών·
- αύξηση της αποδοτικότητας κατά τη χρήση του ύδατος από τη γεωργία, με επενδύσεις σε πιο αποτελεσματικές μεθόδους άρδευσης, παροχή συμβουλών για την ορθολογική χρήση του ύδατος και διατήρηση της ρυθμιστικής και διηθητικής ικανότητας του εδάφους·
- βελτίωση της ποιότητας του ύδατος και του εδάφους, και προστασία του εδάφους από τη διάβρωση, τη συμπίκνωση, την αλάτωση και τις κατολισθήσεις, και από την απώλεια οργανικής ουσίας.

Βασικές δράσεις για το ΕΤΘΑ:

- επενδύσεις για τη μετάβαση προς μια περιβαλλοντικά βιώσιμη αλιεία σύμφωνα με τους στόχους της ΚΑΠ όσον αφορά την εκμετάλλευση των αλιευτικών αποθεμάτων σε επίπεδα μέγιστης βιώσιμης απόδοσης και την εξάλειψη των απορρίψεων·
- επενδύσεις σε οικοκαινοτομία, όπως πιο επιλεκτικά αλιευτικά εργαλεία και άλλες καινοτομίες που μειώνουν τις επιπτώσεις της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας στο περιβάλλον.
- επενδύσεις στην υδατοκαλλιέργεια που προσφέρει υψηλά επίπεδα προστασίας του περιβάλλοντος και παροχή περιβαλλοντικών υπηρεσιών·
- χρηματοδότηση μέσων που αποσκοπούν σε μεγαλύτερη συμμόρφωση με τους κανόνες της ΚΑΠ, στη βελτίωση των μέτρων ελέγχου της αλιείας και την ενίσχυση της παροχής και κάλυψης επιστημονικών δεδομένων σχετικών με την ΚΑΠ·
- στήριξη του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας με στόχο να αυξηθούν η ευαισθητοποίηση, οι προσδοκίες και το ενδιαφέρον των καταναλωτών σε προϊόντα που προέρχονται από βιώσιμες πηγές και παράγονται με μεθόδους φιλικές προς το

6.2 Γενικές αρχές υλοποίησης

Στον τομέα του ύδατος, οι επενδύσεις θα πρέπει να εντάσσονται στο πλαίσιο των σχεδίων διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών⁵². Το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση μέτρων που είναι αναγκαία για την εφαρμογή αυτών των σχεδίων, ιδίως των επενδύσεων σε «πράσινη υποδομή» που ενισχύουν τις υπηρεσίες οικοσυστήματος, όπως η αποκατάσταση πλημμυρισμένων αγρών, επαναφορά ποταμών και παραποτάμιων περιοχών στη φυσική τους κατάσταση, και διατήρηση και βελτίωση φυσικών παράκτιων φραγμάτων. Όσον αφορά το ΕΓΤΑΑ, οι ενισχύσεις θα πρέπει να αφορούν ειδικότερα τη μείωση της άντλησης υδάτων για αρδευτικούς σκοπούς, ιδίως σε περιοχές όπου τα επίπεδα των πρακτικών άρδευσης δεν είναι πλέον βιώσιμα και όπου οι ελλείψεις των υπαρχόντων συστημάτων άρδευσης προκαλούν σοβαρές απώλειες και σπατάλη του αρδευτικού ύδατος.

Οι επενδύσεις πρέπει να είναι συναφείς με την ιεράρχηση των υδάτινων πόρων και να δίνουν έμφαση στις επιλογές διαχείρισης της ζήτησης, ενώ θα πρέπει να εξετάζονται εναλλακτικές λύσεις εφοδιασμού μόνον αφού εξαντληθούν οι δυνατότητες εξοικονόμησης και ορθολογικής χρήσης του ύδατος⁵³.

Η δημόσια παρέμβαση στον τομέα διαχείρισης των αποβλήτων θα πρέπει να συμπληρώνει τις προσπάθειες που καταβάλλει ο ιδιωτικός τομέας, ειδικότερα σε ό,τι αφορά την ευθύνη των παραγωγών. Οι δράσεις θα πρέπει να ενθαρρύνουν τις καινοτόμους προσεγγίσεις που ευνοούν μια οικονομία κλειστού κυκλώματος (βιομηχανική συμβίωση, από λίκνο σε λίκνο, πρωτοβουλίες οικολογικού σχεδιασμού, κλπ) και θα πρέπει να είναι συναφείς με την ιεράρχηση των αποβλήτων.

Σε σχέση με τη βιοποικιλότητα, παρόλο που η δημόσια χρηματοδότηση αναμένεται να είναι η βασική πηγή, θα πρέπει επίσης να ενθαρρυνθούν οι ιδιωτικές επενδύσεις για σχέδια που αποφέρουν έσοδα, για ορισμένα στοιχεία «πράσινης υποδομής», προβλέποντας ενδεχόμενη στήριξη μέσω των χρηματοδοτικών μηχανισμών. Το ΕΓΤΑΑ αναμένεται να παίξει ουσιαστικό ρόλο στην υλοποίηση των στόχων της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα παρέχοντας περιβαλλοντικά δημόσια αγαθά μέσω της γεωργίας και της δασοκομίας. Το ΕΓΤΑΑ θα παίξει επίσης σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση της οικολογικής ακεραιότητας και της αισθητικής αξίας των ευρωπαϊκών τοπίων, που εξαρτώνται ευρέως από τις πρακτικές γεωργικής και δασοκομικής διαχείρισης.

Η χρηματοδότηση που χορηγείται από τα ταμεία του ΚΣΠ για τους τόπους Natura 2000 θα πρέπει να είναι συνεπής με τα αντίστοιχα μέτρα και τις πηγές χρηματοδότησης όπως καθορίζεται στα πλαίσια δράσης με προτεραιότητες που επιβάλλει στα κράτη μέλη το άρθρο 8 της οδηγίας για τους οικοτόπους. Η χρηματοδότηση του ΕΓΤΑΑ θα πρέπει ιδίως να εστιάζεται σε συλλογικές προσεγγίσεις για την παροχή περιβαλλοντικών δημόσιων αγαθών, «πράσινη υποδομή», γεωργικά συστήματα υψηλής φυσικής αξίας και βιώσιμες γεωργικές πρακτικές σε προστατευόμενες τοποθεσίες με στόχο τη διατήρηση, την αξιοποίηση και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και συναφών υπηρεσιών οικοσυστήματος. Το ΕΓΤΑΑ θα πρέπει επίσης να στηρίζει τεχνικές παραγωγής που αυξάνουν τη ρυθμιστική και διηθητική

⁵² Άρθρο 13 της οδηγίας 2000/60/ΕΚ.

⁵³ COM(2007) 414 τελικό, «Η αντιμετώπιση του προβλήματος της λειψυδρίας και της ξηρασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση».

ικανότητα του εδάφους, βελτιώνοντας έτσι την ποιότητα του ύδατος. Η χρηματοδότηση του ΕΓΤΑΑ θα πρέπει επίσης να αποσκοπεί στην προώθηση πρακτικών διαχείρισης που αυξάνουν την περιεκτικότητα του εδάφους σε οργανικές ουσίες, με συνέπεια τη βελτίωση της βιοποικιλότητας του εδάφους.

Η εξυγίανση μολυσμένων τοποθεσιών μπορεί να χρηματοδοτηθεί από δημόσιους πόρους μόνον εάν δεν είναι γνωστός ο ρυπαίνων που είναι υπεύθυνος για τη μόλυνση ή εάν δεν μπορεί να του επιβληθεί η ανάληψη του κόστους. Η εξυγίανση θα πρέπει να εστιαστεί κυρίως σε τοποθεσίες υψηλού κινδύνου και σε τοποθεσίες, μεταξύ των οποίων και βιομηχανικές εκτάσεις, που συνιστούν εμπόδιο για την οικονομική ανάπτυξη, δεδομένου ότι η πιθανή ευθύνη για την εξυγίανση τέτοιων τοποθεσιών και οι πιθανοί κίνδυνοι για την υγεία εκθέτουν τους επενδυτές σε απaráδεκτους οικονομικούς κινδύνους.

Η επιλογή των σχεδίων και η οργάνωση διαγωνισμών στα κράτη μέλη θα πρέπει να στηρίζονται, στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, σε οικολογικές δημόσιες συμβάσεις.

6.3 Συμπληρωματικότητα και συντονισμός

Θα πρέπει να επιδιωχθούν συνέργειες κατά την εφαρμογή συμπληρωματικών και επικεντρωμένων δράσεων στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ σε περιοχές όπου εφαρμόζονται μέτρα οικολογικού προσανατολισμού με άμεσες πληρωμές βάσει του πρώτου πυλώνα της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής. Το ΕΚΤ μπορεί να συμπληρώσει τις δραστηριότητες που υπάγονται σ' αυτόν τον θεματικό στόχο χάρη στις μεταρρυθμίσεις των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε τομείς που συνδέονται με το περιβάλλον. Το ΕΤΘΑ θα στηρίζει τη μετάβαση σε επίπεδα μέγιστης βιώσιμης απόδοσης και θα διευκολύνει τη σταδιακή εισαγωγή απαγόρευσης των απορρίψεων. Θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για να βελτιωθεί η συλλογή δεδομένων και να ενισχυθούν οι έλεγχοι (για να εξασφαλιστεί μεγαλύτερη τήρηση των κανόνων). Θα πρέπει επίσης να επιδιωχθούν συνέργειες με την ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική με στόχο τη στήριξη προτεραιοτήτων, όπως οι γνώσεις για τη θάλασσα, ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός, η ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών, η ολοκληρωμένη θαλάσσια επιτήρηση, η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας και η προσαρμογή στις δυσμενείς συνέπειες της κλιματικής αλλαγής σε παράκτιες περιοχές.

Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου θα πρέπει να εξασφαλίζουν τη συμπληρωματικότητα και τον συντονισμό με το πρόγραμμα LIFE, και ιδίως με τα ολοκληρωμένα έργα στους τομείς της φύσης, του ύδατος, των αποβλήτων, του ατμοσφαιρικού αέρα, του περιορισμού της αλλαγής του κλίματος και της προσαρμογής σε αυτήν. Ο συντονισμός αυτός μεταξύ διαφόρων Ταμείων και του προγράμματος LIFE θα πρέπει να επιτευχθεί ιδίως με την προώθηση της χρηματοδότησης, μέσω των ταμείων του ΚΣΠ, των δραστηριοτήτων που συμπληρώνουν τα ολοκληρωμένα έργα τα οποία χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE, καθώς και με την προώθηση της χρήσης λύσεων, μεθόδων και προσεγγίσεων δοκιμασμένων στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE. Στις περιπτώσεις αυτές, τα σχετικά τομεακά σχέδια, προγράμματα ή στρατηγικές (το πλαίσιο δράσης με προτεραιότητες, το σχέδιο διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών, το σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων), όπως αναφέρονται στον κανονισμό LIFE, θα χρησιμεύσουν ως πλαίσιο συντονισμού για την παροχή ενίσχυσης από διάφορα ταμεία.

Τέλος, τα ταμεία του ΚΣΠ θα πρέπει να συντονιστούν στενά με το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη»⁵⁴, το οποίο στηρίζει τους ευρωπαϊκούς πολιτιστικούς και δημιουργικούς τομείς, και ιδίως ενισχύει τις διακρατικές τους δράσεις και την αντιμετώπιση ζητημάτων βελτίωσης της διασυνοριακής πρόσβασης. Οι πόροι της πολιτικής συνοχής μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να μεγιστοποιηθεί η συμβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς ως μέσου για την τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη, την αποκατάσταση των αστικών κέντρων, την αγροτική ανάπτυξη και την αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης. Παραδείγματα πιθανών επενδύσεων σε πολιτιστικά προϊόντα μπορούν να περιλαμβάνουν επενδύσεις σε έρευνα, καινοτομία, ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ και δημιουργία επιχειρήσεων στη βιομηχανία του πολιτισμού και της δημιουργίας, στο πλαίσιο των αντίστοιχων θεματικών στόχων.

7. ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΡΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΙΚΤΥΩΝ

7.1 Βασικοί στόχοι και σκοποί που επιδιώκουν τα ταμεία του ΚΣΠ

Η Λευκή Βίβλος για τις μεταφορές⁵⁵ προσδιορίζει το όραμα για ένα ανταγωνιστικό και ενεργειακά αποδοτικό σύστημα μεταφορών, τονίζοντας ότι στον τομέα των μεταφορών απαιτείται μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου τουλάχιστον κατά 60% μέχρι το 2050 σε σύγκριση με το 1990. Για τα ταμεία του ΚΣΠ, τούτο σημαίνει εστίαση σε βιώσιμες μορφές μεταφορών και επένδυση σε τομείς με τη μέγιστη δυνατή ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία, τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών.⁵⁶

Βασικές δράσεις για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής:

⁵⁴ COM(2011) 786/2, «Δημιουργική Ευρώπη - Ένα νέο πρόγραμμα-πλαίσιο για τον πολιτιστικό και τον δημιουργικό τομέα (2014-2020)».

⁵⁵ COM(2011) 144 τελικό «Λευκή Βίβλος: Χάρτης πορείας για έναν ενιαίο ευρωπαϊκό χώρο μεταφορών — για ένα ανταγωνιστικό και ενεργειακά αποδοτικό σύστημα μεταφορών».

⁵⁶ COM(2011) 650/2, πρόταση – κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ένωσης για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών.

- βασικές υποδομές ΔΕΔ-Μ που καλύπτουν οδικές, σιδηροδρομικές και θαλάσσιες μεταφορές, καθώς και συνδυασμένες και διαλειτουργικές μεταφορές που αποφέρουν υψηλά καθαρά οφέλη στην κοινωνία·
- βασικές σιδηροδρομικές υποδομές ΔΕΔ-Μ, δευτερογενείς συνδέσεις, αναβάθμιση πυκνών σιδηροδρομικών δικτύων, ευρωπαϊκό σύστημα διαχείρισης της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας (ERTMS) και άλλες επενδύσεις για βελτίωση της διαλειτουργικότητας, καθώς και την ανάπτυξη ικανοτήτων όσον αφορά τον σχεδιασμό, την εκτέλεση και τη διαχείριση σχεδίων και τη διαχείριση κινδύνου και καταστροφών·
- καινοτόμα οδική τιμολόγηση, συστήματα επιβολής οδικών τελών και διαχείριση της κυκλοφορίας, καθώς και υποδομή τροφοδοσίας και τιμολόγησης για οχήματα μηδενικής κατανάλωσης άνθρακα για τις αστικές συγκοινωνίες·
- ολοκληρωμένα, βιώσιμα και προσβάσιμα σχέδια αστικής κινητικότητας σε πόλεις, αστικές περιοχές και μητροπολιτικές περιοχές που συμβάλλουν σε μειωμένες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, ιδίως μέσω σχεδίων βιώσιμων αστικών μεταφορών⁵⁷, καθώς και με τη διευκόλυνση της χρήσης των δημόσιων μεταφορών, της ποδηλασίας και της πεζοπορίας·
- εξάλειψη των σημείων συμφόρησης στις εσωτερικές πλωτές οδούς, ελαχιστοποιώντας ταυτόχρονα τις ουσιαστικές μεταβολές στην κοίτη των ποταμών και στηρίζοντας επενδύσεις για να καταστούν οι στόλοι πιο φιλικόι προς το περιβάλλον, καθώς και επενδύσεις σε συστήματα πληροφοριών για τους ποταμούς.

7.2 Γενικές αρχές υλοποίησης

Οι επενδύσεις από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής σε υποδομές μεταφορών πρέπει να είναι πλήρως συμβατές με τις κατευθυντήριες γραμμές των ΔΕΔ-Μ, οι οποίες προσδιορίζουν τις προτεραιότητες της ΕΕ στον τομέα των μεταφορών και περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την αντιμετώπιση της πρόκλησης της κλιματικής αλλαγής, τη μελλοντική ανάπτυξη ολοκληρωμένου δικτύου ΔΕΔ-Μ και την έννοια του άξονα πολλαπλών μεταφορικών μέσων.⁵⁸

Σύμφωνα με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία⁵⁹, οι επενδύσεις σε υποδομές μεταφορών πρέπει να στοχεύουν στη διασφάλιση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία και εκείνων με μειωμένη κινητικότητα.

Για να μεγιστοποιηθεί η ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία των επενδύσεων στις μεταφορές, η στήριξη από τα ταμεία του ΚΣΠ πρέπει να βασίζεται σε μια σειρά από αρχές:

- είναι σημαντικό να στηριχθεί μια πιο διαλειτουργική ολοκλήρωση μεταξύ τρόπων μεταφοράς. Συνεπώς, πρέπει να ληφθεί μέριμνα ώστε να διασφαλιστεί η συνοχή των ατομικών επενδύσεων με τα συνολικά εθνικά σχέδια μεταφορών, τα οποία αναμένεται

⁵⁷ ΓΔ ENV Τεχνική έκθεση - 2007/018 της 25.09.2007.

⁵⁸ COM(2011) 650, πρόταση-κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ένωσης για την ανάπτυξη του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών, της 19.10.2011.

⁵⁹ Απόφαση του Συμβουλίου της 26^{ης} Νοεμβρίου 2009, σχετικά με τη σύμβαση, από την ευρωπαϊκή κοινότητα, της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, ΕΕ L 23, της 27.01.2010, σ. 35.

να εξασφαλίσουν την ανάπτυξη ολοκληρωμένης υποδομής μεταφορών μέχρι το 2020 και εφεξής. Τα σχέδια πρέπει να βασίζονται στην πραγματική και στην προβλεπόμενη ζήτηση στον τομέα των μεταφορών και να προσδιορίζουν τις ελλείπουσες συνδέσεις και τα σημεία συμφόρησης·

- στις συγκεκριμένες επενδύσεις πρέπει να δίδεται προτεραιότητα ανάλογα με τη συμβολή τους στην κινητικότητα, τη βιωσιμότητα, τον περιορισμό εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την υλοποίηση του ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών. Τούτο απαιτεί την αξιολόγηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που συνεπάγονται οι επενδύσεις, η οποία πρέπει να οδηγεί σε ευρύτερη χρησιμοποίηση αποτελεσματικότερων εκ της φύσεώς τους τρόπων μεταφοράς ως προς τους πόρους, καθώς και σε επενδύσεις σε βελτιωμένα συστήματα διαχείρισης της κυκλοφορίας πληροφοριών, (ευρωπαϊκό σύστημα διαχείρισης της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας (ERTMS), υπηρεσίες ποτάμιων πληροφοριών (RIS), ευφυή συστήματα διαχείρισης της οδικής κυκλοφορίας (ITS), SESAR, SafeSeaNet) και σε προηγμένη εφοδιαστική και μέτρα της αγοράς·
- οι επενδύσεις πρέπει να εστιάζονται στην κατασκευή νέων υποδομών και στην ενίσχυση της ικανότητας των υφιστάμενων υποδομών μέσω ουσιαστικής αναβάθμισης, και όχι στη διατήρησή τους, καθώς οι επενδύσεις αυτές πρέπει να είναι οικονομικά βιώσιμες και να μην απαιτούν τη στήριξη της ΕΕ·
- οι επενδύσεις πρέπει να περιλαμβάνουν συστήματα τιμολόγησης μεταφορών και επιβολή οδικών τελών ούτως ώστε να συμβάλλουν στην πλήρη εφαρμογή των αρχών «ο ρυπαίνων πληρώνει» και ο «χρήσης πληρώνει» σε όλα τα μέσα μεταφοράς. Τα ταμεία του ΚΣΠ πρέπει να στηρίζουν μέτρα προκειμένου να αποφεύγονται ή, όταν αυτό δεν είναι δυνατό, να μετριάζονται ή να αντισταθμίζονται οι αρνητικές συνέπειες των υποδομών μεταφορών στο περιβάλλον·
- η στήριξη από χρηματοδοτικά όργανα θα έχει καθοριστική σημασία για την προσέλκυση μεγαλύτερης χρηματοδότησης από τον ιδιωτικό τομέα για την ανάπτυξη στρατηγικών σχεδίων υποδομής μεταφορών ΔΕΔ-Μ·
- οι επενδύσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το ευάλωτο των υποδομών έναντι φυσικών και ανθρωπογενών κινδύνων και της κλιματικής αλλαγής·
- κατά τον προσδιορισμό των επενδύσεων στις δημόσιες μεταφορές πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες των γυναικών και των ανδρών, δεδομένου ότι οι γυναίκες χρησιμοποιούν τα δημόσια μεταφορικά μέσα σε μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι οι άνδρες. Στις αστικές περιοχές, οι γυναίκες τείνουν να χρησιμοποιούν συχνότερα τις κοινωνικές υποδομές και ενδέχεται να είναι περισσότερο εκτεθειμένες στην ανασφάλεια και το έγκλημα στις εν λόγω περιοχές.

Οι επενδύσεις πρέπει να υλοποιούνται στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης σχεδιασμού δικτύων πολλαπλών μεταφορικών μέσων προκειμένου να αυξάνουν την αποτελεσματικότητα και τη διαλειτουργικότητα των δικτύων. Οι επενδύσεις στη δυνατότητα διασύνδεσης των περιφερειών με το συνολικό και κεντρικό δίκτυο ΔΕΔ-Μ πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι αστικές και αγροτικές περιοχές επωφελοούνται από τις ευκαιρίες που δημιουργούνται από τα μεγάλα δίκτυα.

Όσον αφορά τις θαλάσσιες μεταφορές, οι λιμένες πρέπει να αναπτύσσονται ως αποτελεσματικά σημεία εισόδου και εξόδου μέσω της πλήρους ενσωμάτωσης στις χερσαίες

υποδομές. Πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε σχέδια που αφορούν την πρόσβαση σε λιμένες και τις συνδέσεις με την ενδοχώρα. Η ανάπτυξη εσωτερικών οδών ναυσιπλοΐας προβλέπεται να ενισχύσει τη συμβολή των σχεδίων σε βιώσιμα ευρωπαϊκά δίκτυα εμπορευματικών μεταφορών.

Πρέπει να δοθεί προσοχή στην ολοκληρωμένη προώθηση, μέσω των διαφόρων ταμείων του ΚΣΠ, των αποτελεσματικών αλυσίδων εφοδιασμού (συμπεριλαμβανομένης της αλυσίδας και των ναυτιλιακών και γεωργοδασοκομικών βιομηχανιών), καθώς και νέων και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (συμπεριλαμβανομένης της βιομάζας και της ενέργειας των θαλασσών).

Η ανάπτυξη διασυνοριακών ενεργειών στις υποδομές πρέπει να συντονίζεται στενά, όπου αυτό είναι δυνατό, με κατάλληλες μακροπεριφερειακές προσεγγίσεις και προσεγγίσεις για τις θαλάσσιες λεκάνες. Στο πλαίσιο αυτό, η εφαρμογή θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού μπορεί να παράσχει ένα πλαίσιο για διαιτησία σε περίπτωση ανταγωνιστικών χρήσεων και δραστηριοτήτων, καθώς και για τη διαχείριση των επιπτώσεων στο θαλάσσιο περιβάλλον.

7.3 Συμπληρωματικότητα και συντονισμός

Δράσεις που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του παρόντος θεματικού στόχου πρέπει να διασφαλίζουν τη συμπληρωματικότητα σε σχέση με τη διευκόλυνση «συνδέοντας την Ευρώπη» (CEF), προκειμένου να μεγιστοποιείται η ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία καθώς και τα εθνικά και περιφερειακά αναπτυξιακά οφέλη. Το Ταμείο Συνοχής και το ΕΤΠΑ, στο πλαίσιο επιμερισμένης διαχείρισης, θα συμπληρώνουν την CEF, η οποία συνιστά ταμείο που τελεί υπό άμεση διαχείριση με επιλογή ανταγωνιστικών σχεδίων. Η CEF θα εστιάζεται σε σχέδια με υψηλή προστιθέμενη αξία για την ΕΕ, ιδίως για διασυνοριακές υποδομές, ενώ το Ταμείο Συνοχής θα εστιάζεται σε σχέδια υψηλής προστιθέμενης αξίας για την ΕΕ με στόχο την άρση των σημείων συμφόρησης σε δίκτυα μεταφορών, ενισχύοντας υποδομές ΔΕΔ-Μ, τόσο όσον αφορά το κεντρικό όσο και το συνολικό δίκτυο. Επιπλέον, στο πλαίσιο δράσεων που χρηματοδοτούνται από τον παρόντα θεματικό στόχο πρέπει να αναπτυχθούν στενές συνέργειες με δραστηριότητες χρηματοδοτούμενες δυνάμει της πρόκλησης που προβλέπει ο ορίζοντας 2020 για «έξυπνες, καθαρές και ενοποιημένες μεταφορές».

8. ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

8.1 Βασικοί στόχοι και σκοποί που επιδιώκουν τα ταμεία του ΚΣΠ

Πρωταρχικός στόχος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»:

«Αύξηση στο 75 % του ποσοστού απασχόλησης των γυναικών και των ανδρών ηλικίας 20-64 ετών, μεταξύ άλλων μέσω της μεγαλύτερης συμμετοχής των νέων, των ηλικιωμένων εργαζομένων και των ανειδίκευτων εργαζομένων και της καλύτερης ενσωμάτωσης των νόμιμων μεταναστών»

Η σημερινή κατάσταση⁶⁰:

Εάν όλα τα κράτη μέλη επιτύγχαναν τον εθνικό τους στόχο, η ΕΕ ως σύνολο θα εξακολουθούσε να υπολείπεται κατά 1,0-1,3 ποσοστιαίες μονάδες του στόχου του 75% έως το 2020. Κατά τη διάρκεια του 2011 δεν σημειώθηκε ουσιαστική πρόοδος. Δεδομένου ότι η ανάκαμψη εμφανίζει στασιμότητα κατά το πρώτο εξάμηνο του 2011, παρατηρήθηκε οριακή μόνο συνολική αύξηση της απασχόλησης· το ποσοστό απασχόλησης στην ΕΕ-27 για το 2011 ενδέχεται να υπερβεί ελαφρώς το ποσοστό του 2010, ήτοι 68,6%, και να παραμείνει πολύ κάτω από το 70,3% που είχε σημειωθεί πριν από την κρίση. Η πρόκληση παραμένει να επανενταχθούν από σήμερα έως το 2020 στην αγορά εργασίας επιπλέον 17,6 εκατ. άτομα.

Στο πλαίσιο του εν λόγω θεματικού στόχου, τα κράτη μέλη πρέπει να εστιάζουν στη συμβολή τους στην υλοποίηση των εθνικών στόχων μέσω της χρησιμοποίησης των ταμείων του ΚΣΠ και, ιδίως, του ΕΚΤ, για τη στήριξη των πολιτικών που καθορίζονται στην κατευθυντήρια γραμμή 7 των ολοκληρωμένων κατευθυντηρίων γραμμών της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» (κατευθυντήρια γραμμή 7 για την απασχόληση). Η στήριξη από το ΕΓΤΑΑ πρέπει να εστιάζεται στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης σε αγροτικές περιοχές οι οποίες εν γένει παρουσιάζουν ποσοστό απασχόλησης χαμηλότερο από τον μέσο όρο.

Βασικές δράσεις για το ΕΚΤ:

Πρόσβαση στην απασχόληση των ατόμων που αναζητούν εργασία και των άεργων, μεταξύ άλλων με τοπικές πρωτοβουλίες για την απασχόληση, και υποστήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού:

- εφαρμογή σε αρχικό στάδιο ενεργών και προληπτικών μέτρων ανοικτών σε όλους στην αγορά εργασίας, όπως προσδιορισμός των ατομικών αναγκών, εξατομικευμένες υπηρεσίες και καθοδήγηση, κατάρτιση εστιασμένη και προσαρμοσμένη στις ανάγκες, αναγνώριση των ειδικεύσεων και των δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν και επανένταξη·
- ενέργειες πρόληψης και παροχής συμβουλών για ευκαιρίες μακροχρόνιας απασχόλησης που δημιουργούνται μέσω διαρθρωτικών αλλαγών στην αγορά εργασίας, όπως η μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και υψηλής ενεργειακής απόδοσης καθώς και οι τομείς της περιθαλψής και της υγείας·

⁶⁰ ΕΕΑ 2012 – παράρτημα Ι – COM(2011)815 τελικό.

- παροχή πληροφοριών για τις ευκαιρίες απασχόλησης στις ευρωπαϊκές αγορές εργασίας, καθώς και για τις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας.

Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων που βρίσκονται εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEET):

- θέσπιση «εγγύησης για τους νέους» με την κατάρτιση προγραμμάτων παροχής επιμόρφωσης, (επανα)κατάρτισης ή με μέτρα ενεργοποίησης προοριζόμενα για κάθε νέο που βρίσκεται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης, εντός τεσσάρων μηνών από την αποχώρηση από το σχολείο. Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην επαγγελματική κατάρτιση μαθητειακού τύπου και στην πρακτική άσκηση για αποφοίτους ώστε να αποκτήσουν την πρώτη εργασιακή εμπειρία·
- αυτοαπασχόληση και επιχειρηματικότητα για νέους σε όλους τους τομείς, με ιδιαίτερη έμφαση σε αναδυόμενους τομείς της οικονομίας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και στους τομείς της περιθάλψης και της υγείας·

Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων:

- στήριξη ιδίως ανέργων, και έργων για τη δρομολόγηση και ανάπτυξη επιχειρήσεων σε όλους τους τομείς, συμπεριλαμβανομένων των τομέων της περιθάλψης και της υγείας, της εργασιακής ένταξης, των «πράσινων» θέσεων εργασίας και της κοινοτικής ανάπτυξης. Οι ενισχύσεις αυτές καλύπτουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των ΤΠΕ, επιχειρησιακές δεξιότητες και δεξιότητες διαχείρισης, παροχής συμβουλών και ατομική καθοδήγηση και παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών επιχειρηματικής ανάπτυξης καθώς και χρηματοοικονομικών υπηρεσιών για άτομα που ιδρύουν επιχειρήσεις.

Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και συνδυασμός επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής:

- αντιμετώπιση των στερεοτύπων για τα φύλα στην εκπαίδευση και τα συστήματα κατάρτισης·
- ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση οικονομικών και κοινωνικών εταίρων για την αντιμετώπιση διακρίσεων με βάση το φύλο στην αγορά εργασίας, καθώς και διαφορών στους μισθούς και στις συντάξεις ανάλογα με το φύλο·
- ανάπτυξη πολιτικών εξισορρόπησης της επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, χρησιμοποιώντας για τον σκοπό αυτό την επανένταξη στην αγορά εργασίας ατόμων που δεν εργάζονταν λόγω υποχρεώσεων φροντίδας·
- καινοτόμοι τρόποι οργάνωσης της εργασίας, συμπεριλαμβανομένων της τηλεργασίας και ευέλικτων ρυθμίσεων εργασίας που επιτρέπουν σε άτομα να συνδυάζουν άτυπες υποχρεώσεις φροντίδας με την εργασία·
- πρόσβαση σε προσιτές υπηρεσίες φροντίδας, όπως φροντίδα παιδιών, η εξωσχολική φροντίδα ή η φροντίδα εξαρτημένων προσώπων, συμπεριλαμβανομένων των ηλικιωμένων, μέσω επενδύσεων σε βιώσιμες υπηρεσίες φροντίδας.

Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή:

- ανάπτυξη ειδικών υπηρεσιών απασχόλησης, κατάρτισης και στήριξης, μεταξύ άλλων με

την ατομική καθοδήγηση και την επανένταξη, στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης επιχειρήσεων και τομέων·

- σχεδιασμός και εφαρμογή καινοτόμων, πιο παραγωγικών και πιο «πράσινων» τρόπων οργάνωσης της εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία.

Ενεργός και υγιής γήρανση:

- καινοτόμοι και φιλικόι προς τους ηλικιωμένους τρόποι οργάνωσης της εργασίας, μεταξύ άλλων με ένα προσβάσιμο περιβάλλον εργασίας και με ευέλικτα μέτρα·
- επιμήκυνση υγιέστερης ενεργούς ζωής μέσω της ανάπτυξης και της εφαρμογής μέτρων προώθησης υγιών τρόπων διαβίωσης και της αντιμετώπισης παραγόντων κινδύνου για την υγεία, όπως η έλλειψη σωματικής άσκησης, το κάπνισμα, επιβλαβείς συνήθειες κατανάλωσης οινοπνεύματος·
- προώθηση της απασχολησιμότητας και της συμμετοχής μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων σε προγράμματα δια βίου μάθησης για τη διευκόλυνση της ενεργούς γήρανσης.

Εκσυγχρονισμός και ενίσχυση των θεσμικών φορέων της αγοράς εργασίας, συμπεριλαμβανομένων δράσεων που αποσκοπούν στη βελτίωση της διεθνικής κινητικότητας του εργατικού δυναμικού:

- βελτίωση της ενεργοποίησης και αντιστοίχιση στο πλαίσιο της αγοράς εργασίας της ζήτησης και της προσφοράς από δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης, μέσω της παροχής ολοκληρωμένης στήριξης προσαρμοσμένης στις ανάγκες των αναζητούντων εργασία, επεκτείνοντας παράλληλα την παροχή υπηρεσιών σε όσους αλλάζουν εργασία και παρέχοντας στήριξη στους άεργους που επιστρέφουν στην εργασία·
- συνεργασία στην παροχή υπηρεσιών σε εργοδότες και στην ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων με εκπαιδευτικά ιδρύματα και άλλες υπηρεσίες απασχόλησης για την οργάνωση της παροχής υπηρεσιών με ευέλικτο, προληπτικό και αποτελεσματικό τρόπο·
- πρόβλεψη μακροπρόθεσμων ευκαιριών απασχόλησης που δημιουργούνται από διαρθρωτικές αλλαγές στην αγορά εργασίας και ανάπτυξη υπηρεσιών στους τομείς του δια βίου προσανατολισμού και της δια βίου μάθησης για τη στήριξη της επαγγελματικής μετάταξης·
- επενδύσεις εστιασμένες στις δεξιότητες και τις ικανότητες του προσωπικού·
- δραστηριότητες των Ευρωπαϊκών Υπηρεσιών Απασχόλησης (EURES) στους τομείς της πρόσληψης, της αντιστοίχισης και τοποθέτησης, σε συνδυασμό με τη σχετική πληροφόρηση, παροχή συμβουλών και υπηρεσιών καθοδήγησης σε εθνικό και διασυνοριακό επίπεδο.

Βασικές δράσεις για το ΕΤΠΑ:

- ανάπτυξη φυτωρίων επιχειρήσεων και επενδυτική στήριξη της αυτοαπασχόλησης και της σύστασης επιχειρήσεων, ιδίως σε τομείς που εξασφαλίζουν νέες πηγές ανάπτυξης, όπως η πράσινη οικονομία, ο βιώσιμος τουρισμός (συμπεριλαμβανομένης της

«ασημένιας» οικονομίας), η υγεία και οι κοινωνικές υπηρεσίες·

- στήριξη επενδύσεων σε υποδομές για τον εκσυγχρονισμό των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης.

Βασικές δράσεις για το ΕΓΤΑΑ:

- διευκόλυνση της διαφοροποίησης από τον γεωργικό τομέα, με τη σύσταση νέων μικρών επιχειρήσεων και τη στήριξη άλλων μορφών δημιουργίας θέσεων απασχόλησης σε αγροτικές περιοχές, ιδίως μέσω ενισχύσεων εκκίνησης επιχειρήσεων για μη γεωργικές μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις σε αγροτικές περιοχές και με επενδύσεις σε μη γεωργικές δραστηριότητες σε αγροτικές περιοχές.

Βασικές δράσεις για το ΕΤΘΑ:

- στήριξη για δημιουργία θέσεων απασχόλησης σε αλιευτικές κοινότητες προσδίδοντας πρόσθετη αξία σε αλιευτικές δραστηριότητες και προϊόντα·
- στήριξη για διαφοροποίηση σε κοινότητες αλιέων μέσω της δημιουργίας εναλλακτικών θέσεων απασχόλησης στην τοπική οικονομία, ιδίως σε άλλους ναυτιλιακούς κλάδους.

8.2 Γενικές αρχές υλοποίησης

Οι δράσεις που υποστηρίζονται από το ΕΚΤ στα πλαίσια του εν λόγω θεματικού στόχου πρέπει να αποσκοπούν στη βιώσιμη ένταξη στην απασχόληση ενώ παράλληλα να διευκολύνουν την επαγγελματική και γεωγραφική κινητικότητα και να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τις συντελούμενες διαρθρωτικές αλλαγές όπως η μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα και η ενίσχυση της σπουδαιότητας των τομέων της περιθάλψης και της υγείας. Πρέπει να αναπτυχθούν νέες υπηρεσίες και εργαλεία βάσει στοιχείων με στόχο τον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών απασχόλησης ως φορέων διαμεσολάβησης για τη μετάβαση του εργατικού δυναμικού ιδίως προς πιο πράσινες δεξιότητες και επαγγελματικά χαρακτηριστικά. Οι επιτυχημένες δράσεις θα επωφεληθούν από τη δημιουργία δικτύων μεταξύ εργοδοτών και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στα κατάλληλα γεωγραφικά επίπεδα και την ανάπτυξη τοπικών πρωτοβουλιών απασχόλησης. Η εφαρμογή εγγυήσεων για τη νεολαία απαιτεί ισχυρή συνεργασία με κοινωνικούς εταίρους, υπηρεσίες απασχόλησης, άλλους φορείς της αγοράς εργασίας, καθώς και με ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Πρωταρχικής σημασίας είναι ιδίως η συνεργασία με εργοδότες που παρέχουν σε νέους θέσεις πρακτικής επαγγελματικής άσκησης. Τόσο το ΕΚΤ όσο και το ΕΓΤΑΑ πρέπει να εστιάσουν στη στήριξη της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης, ιδίως σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Οι προσπάθειες αυτές θα μπορούσαν, κατά περίπτωση, να υποστηριχθούν με χρήση χρηματοδοτικών μηχανισμών, ενδεχομένως και σε συνδυασμό με χρηματοδοτικά μέσα σε επίπεδο ΕΕ. Οι ειδικές δράσεις για την ισότητα των φύλων δεν θα πρέπει να εκληφθούν μόνο ως δράσεις που εστιάζονται ειδικά σε γυναίκες, αλλά να εξεταστούν υπό μια ευρύτερη προοπτική, για παράδειγμα, ως δράσεις εστιαζόμενες επίσης σε άντρες, σε βασικούς οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες, σε υπεύθυνους λήψεως αποφάσεων και στο ευρύ κοινό.

8.3 Συμπληρωματικότητα και συντονισμός

Η στήριξη για αυτοαπασχόληση που παρέχεται από το ΕΚΤ θα εστιάζεται κυρίως σε ανέργους, μειονεκτούντα και άεργα άτομα, καθώς και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων, ενώ το ΕΤΠΑ θα παρέχει επενδυτικές ενισχύσεις. Ο εκσυγχρονισμός των δημόσιων υπηρεσιών

απασχόλησης που στηρίζεται από το ΕΚΤ συχνά απαιτεί και επενδύσεις σε υποδομές οι οποίες μπορούν να στηριχθούν από το ΕΤΠΑ.

Οι δράσεις που στηρίζονται από το ΕΤΘΑ στο πλαίσιο του εν λόγω θεματικού στόχου, θα υλοποιηθούν κατά κύριο λόγο μέσω τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων, ενώ επίσης θα συμβάλουν και στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης στις κοινότητες αλιείων.

Οι δράσεις που στηρίζονται από το ΕΚΤ θα πρέπει να είναι συνεκτικές προς τις στρατηγικές των κρατών μελών για χωρίς αποκλεισμούς στήριξη της εκκίνησης, η οποία καλύπτει τις αρμοδιότητες των διαφόρων υπηρεσιών, συνδέει κατάλληλες υπηρεσίες επιχειρηματικής ανάπτυξης και χρηματοδότησης, βασίζεται σε αποτελεσματικούς τρόπους προσέγγισης μειονεκτικών ομάδων και περιοχών, και διευκολύνει την ανταλλαγή γνώσεων των φορέων μέσω της εφαρμοζόμενης παρακολούθησης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων.

Οι επενδύσεις για τη στήριξη άλλων θεματικών στόχων, ιδίως της E&K, της στήριξης ΜΜΕ και της μετάβασης σε μια οικονομία με χαμηλές εκπομπές άνθρακα, πρέπει να εστιάζονται στη δημιουργία βιώσιμων θέσεων απασχόλησης. Πρέπει να επιδιωχθούν συνέργειες με το πρόγραμμα για την κοινωνική αλλαγή και την καινοτομία⁶¹, στηρίζοντας στα πλαίσια αυτά τη γεωγραφική κινητικότητα, και διευκολύνοντας την πρόσβαση σε μικροχρηματοδότηση επιχειρηματιών, ιδίως εκείνων που είναι ακόμη πιο αποκομμένοι από την αγορά εργασίας, και μικροεπιχειρήσεων. Πρέπει να διασφαλιστεί ο συντονισμός με το πρόγραμμα «Erasmus for All», ιδίως με προγράμματα κινητικότητας και συνεργασίας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση.

⁶¹ COM(2011) 609 τελικό.

9. ΠΡΩΘΩΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ

9.1 Βασικοί στόχοι και σκοποί που επιδιώκουν τα ταμεία του ΚΣΠ

Πρωταρχικός στόχος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»:

«Προαγωγή κοινωνικής ένταξης, ιδίως με τη μείωση της φτώχειας, επιδιώκοντας να βγουν από τον κίνδυνο της φτώχειας ή του αποκλεισμού πάνω από 20 εκατομμύρια πολίτες»

Η σημερινή κατάσταση⁶²:

Ο στόχος της ΕΕ θα επιτευχθεί με βάση τους τρέχοντες εθνικούς στόχους. Σύμφωνα με μια πρώτη προκαταρκτική εκτίμηση των συνολικών φιλοδοξιών, περίπου 12 εκατομμύρια άνθρωποι θα απαλλαγούν από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό μέχρι το 2020. Αν ληφθούν υπόψη οι δευτερογενείς επιπτώσεις των στρατηγικών που εστιάζονται, στην καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας ή στη μείωση της μακροχρόνιας ανεργίας, ο αριθμός αυτός μπορεί να αυξηθεί κατά 25%. Ωστόσο, θα εξακολουθήσει να υπολείπεται κατά τουλάχιστον 5 εκατομμύρια άτομα ή 25% από τον πρωταρχικό στόχο της ΕΕ.

Βασικές δράσεις για το ΕΚΤ:

Ενεργητική ένταξη:

- ολοκληρωμένες διαδικασίες που συνδυάζουν διάφορα είδη μέτρων απασχολησιμότητας, όπως εξατομικευμένη υποστήριξη, παροχή συμβουλών, καθοδήγηση, πρόσβαση στη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, καθώς και πρόσβαση σε υπηρεσίες, ιδίως υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες, υπηρεσίες παιδικής φροντίδας και υπηρεσίες διαδικτύου·
- εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, μεταξύ άλλων με τον σχεδιασμό και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων για τη βελτίωση της σχέσης κόστους αποτελεσματικότητας και της επάρκειας των κοινωνικών παροχών και επιδομάτων ανεργίας, των συστημάτων ελάχιστων εισοδημάτων και συντάξεων, των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών, με παράλληλη ελαχιστοποίηση των αντικινήτρων για την εργασία και των επιπτώσεων των παγίδων·

Ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομ:

- ολοκληρωμένες διαδικασίες ένταξης στην αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένων της εξατομικευμένης υποστήριξης, της παροχής συμβουλών, της καθοδήγησης και της πρόσβασης σε γενική και επαγγελματική κατάρτιση και εκπαίδευση·
- πρόσβαση σε υπηρεσίες, ιδίως κοινωνικής μέριμνας, κοινωνικής πρόνοιας και υγειονομικής περίθαλψης (συμπεριλαμβανομένων της προληπτικής ιατρικής, της εκπαίδευσης σε θέματα υγείας και της ασφάλειας των ασθενών)·

⁶² COM(2011)815 τελικό, Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης 2012 – παράρτημα Ι.

- εξάλειψη του διαχωρισμού στον τομέα της εκπαίδευσης, προώθηση της προσχολικής εκπαίδευσης, καταπολέμηση της πρόωρης αποχώρησης από το σχολείο και διασφάλιση της επιτυχούς μετάβασης από το σχολείο στην απασχόληση·
- μέτρα για την άρση των προκαταλήψεων και διακρίσεων σε βάρος των Ρομ.

Καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού:

- ευαισθητοποίηση και δέσμευση τοπικών κοινωνιών και επιχειρήσεων στην καταπολέμηση των διακρίσεων και την προώθηση διαπολιτιστικών δραστηριοτήτων·
- ειδικές δράσεις εστιασμένες σε άτομα που αντιμετωπίζουν κίνδυνο διακρίσεων και σε άτομα με αναπηρίες και χρόνιες ασθένειες προκειμένου να αυξηθεί η συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας, να ενισχυθεί η κοινωνική τους ένταξη και να μειωθούν οι ανισότητες όσον αφορά το μορφωτικό επίπεδο και την κατάσταση της υγείας·

Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας:

- βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υγειονομικές υπηρεσίες προκειμένου να μειωθούν οι ανισότητες στον τομέα της υγείας, στηρίζοντας την πρόληψη στον τομέα της υγείας και την προώθηση της ηλεκτρονικής υγείας, χρησιμοποιώντας μεταξύ άλλων δράσεις εστιασμένες κυρίως σε ευάλωτες ομάδες·
- βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας κοινωνικές υπηρεσίες όπως υπηρεσίες απασχόλησης και κατάρτισης, υπηρεσίες για άστεγους, εξωσχολική μέριμνα, παιδική φροντίδα και μακροχρόνιες υπηρεσίες μέριμνας·
- εστιασμένες υπηρεσίες προσχολικής εκπαίδευσης και μέριμνας, συμπεριλαμβανομένων ολοκληρωμένων προσεγγίσεων που συνδυάζουν την παιδική φροντίδα, την εκπαίδευση, την υγεία και τη γονική στήριξη, με ιδιαίτερη εστίαση στην αποτροπή της τοποθέτησης των παιδιών σε ιδρύματα·
- πρόσβαση σε ηλεκτρονικές υπηρεσίες και προώθηση της ηλεκτρονικής ένταξης·
- στήριξη της μετάβασης από την ιδρυματική μέριμνα σε δημοτικές-κοινοτικές υπηρεσίες μέριμνας για παιδιά χωρίς γονική μέριμνα, άτομα με αναπηρία, ηλικιωμένα άτομα και άτομα με διανοητικές διαταραχές, εστιάζοντας στη σύνδεση μεταξύ υγειονομικών και κοινωνικών υπηρεσιών.

Προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων:

- ανάπτυξη ικανοτήτων και στήριξη δομών για την προαγωγή των κοινωνικών επιχειρήσεων, ιδίως μέσω της εκπαίδευσης και κατάρτισης στην κοινωνική επιχειρηματικότητα, τη δικτύωση, την ανάπτυξη εθνικών ή περιφερειακών στρατηγικών σε συνεργασία με τους κύριους ενδιαφερόμενους φορείς, και την παροχή

υπηρεσιών ανάπτυξης των επιχειρήσεων και ευκολότερης πρόσβασης σε χρηματοδότηση·

- κινητοποίηση κονδυλίων για τη στήριξη πρωτοβουλιών στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης που καθοδηγούνται από τις κοινότητες:

- στήριξη της προετοιμασίας, της λειτουργίας και της οργάνωσης τοπικών στρατηγικών·
- στήριξη των δραστηριοτήτων που σχεδιάζονται και υλοποιούνται δυνάμει τοπικών στρατηγικών σε τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΕΚΤ, και συγκεκριμένα στην απασχόληση, την εκπαίδευση, την κοινωνική ένταξη και την ανάπτυξη θεσμικών ικανοτήτων.

Βασικές δράσεις για το ΕΤΠΑ:

- επενδύσεις στην υγεία και τις κοινωνικές υποδομές για τη βελτίωση της πρόσβασης στις υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες και τη μείωση των ανισοτήτων στον τομέα της υγείας, με ιδιαίτερη έμφαση σε περιθωριοποιημένες ομάδες όπως οι Ρομ και τα άτομα που απειλούνται από τη φτώχεια·
- επενδύσεις υποδομών που συμβάλλουν στον εκσυγχρονισμό, τη διαρθρωτική προσαρμογή και βιωσιμότητα των συστημάτων υγείας, και οι οποίες οδηγούν σε μετρήσιμες βελτιώσεις των αποτελεσμάτων στον τομέα της υγείας, συμπεριλαμβανομένων μέτρων ηλεκτρονικής υγείας·
- εστιασμένες επενδύσεις σε υποδομές για τη στήριξη της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα σε επίπεδο τοπικής κοινότητας, ενισχύοντας την πρόσβαση σε ανεξάρτητη διαβίωση στην κοινότητα με υπηρεσίες υψηλής ποιότητας·
- στήριξη επενδύσεων σε υποδομές μέριμνας για παιδιά, για ηλικιωμένους και για μακροχρόνια μέριμνα·
- στήριξη της φυσικής και οικονομικής αναζωογόνησης υποβαθμισμένων αστικών και αγροτικών κοινοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των Ρομ, περιορίζοντας τη γεωγραφική συγκέντρωση της φτώχειας, προωθώντας μεταξύ άλλων ολοκληρωμένα σχέδια στα οποία η κοινωνική στέγη συνοδεύεται από παρεμβάσεις στην εκπαίδευση, την υγεία, συμπεριλαμβανομένων αθλητικών εγκαταστάσεων για τους κατοίκους και την απασχόληση·
- στήριξη για την ανάπτυξη κοινωνικών επιχειρήσεων μέσω νέων επιχειρηματικών προτύπων και καινοτόμων λύσεων για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων·
- στήριξη ειδικών επενδύσεων εστιασμένων στην άρση και αποφυγή φραγμών στην προσβασιμότητα·
- ενίσχυση τοπικών αναπτυξιακών στρατηγικών που καθοδηγούνται από τις κοινότητες μέσω της παροχής στήριξης για την ανάπτυξη ικανοτήτων σε ομάδες τοπικής δράσης και την προετοιμασία, τη λειτουργία και την οργάνωση τοπικών στρατηγικών, καθώς και μέσω της στήριξης δραστηριοτήτων που έχουν σχεδιαστεί και υλοποιούνται δυνάμει της τοπικής στρατηγικής σε τομείς που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του

ΕΤΠΑ σε θέματα κοινωνικής ένταξης και φυσικής και οικονομικής αναζωογόνησης.

Βασικές δράσεις για το ΕΓΤΑΑ:

- Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης σε αγροτικές περιοχές μέσω της προαγωγής της με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (τοπικές στρατηγικές ανάπτυξης LEADER) και επενδύοντας σε όλα τα είδη υποδομών μικρής κλίμακας σε αγροτικές περιοχές, καθώς και στη δημιουργία, τη βελτίωση ή την επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό, ιδίως σε απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές, σε συνδυασμό με άλλες δράσεις βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου και της ελκυστικότητας των αγροτικών οικισμών («ανακαίνιση των χωριών»).

9.2 Γενικές αρχές υλοποίησης

Οι πολιτικές ενεργητικής ένταξης πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη για καλύτερο συντονισμό μεταξύ της εκπαίδευσης, των συστημάτων κοινωνικής προστασίας και των πολιτικών στην αγορά εργασίας προκειμένου να διασφαλίζεται η μετάβαση των πλέον μειονεκτούντων στην αγορά εργασίας σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής για την ενεργή ένταξη των αποκλεισμένων από την αγορά εργασίας ατόμων⁶³. Η εισοδηματική ενίσχυση μέσω του ΕΚΤ πρέπει να χρηματοδοτείται μόνο ως συμπληρωματικό μέτρο, ως μέρος μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης στην αγορά εργασίας, και πρέπει η χρονική της διάρκεια να μην υπερβαίνει τη διάρκεια των μέτρων ενεργοποίησης. Τα δημόσια προγράμματα απασχόλησης θα μπορούσαν να ενισχυθούν μόνο ως μεταβατικό μέτρο που έχει ως πρωταρχικό στόχο τον εφοδιασμό των ατόμων με τις αναγκαίες δεξιότητες, ικανότητες και προσόντα προκειμένου να επανενταχθούν στην αγορά εργασίας. Τα ταμεία του ΚΣΠ δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται για δράσεις που συμβάλλουν σε οιαδήποτε μορφή διαχωρισμού και διάκρισης.

Τα κράτη μέλη καλούνται να κάνουν χρήση της χαρτογράφησης της φτώχειας κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών για τη στήριξη των πλέον μειονεκτουσών περιοχών και ομάδων όπως οι Ρομ.

9.3 Συμπληρωματικότητα και συντονισμός

Η ολοκληρωμένη χρησιμοποίηση των ταμείων του ΚΣΠ έχει ιδιαίτερη σημασία για την αντιμετώπιση της εδαφικής διάστασης της φτώχειας. Η ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων απαιτεί συνεκτικές και πολυδιάστατες προσεγγίσεις που στηρίζονται από τα διάφορα ταμεία του ΚΣΠ, συμπληρώνουν τους εθνικούς πόρους και εφαρμόζονται συνεκτικά με μεταρρυθμίσεις των συστημάτων κοινωνικής προστασίας. Η πολυδιάστατη ολοκληρωμένη προσέγγιση που συνδυάζει δράσεις από διάφορα ταμεία του ΚΣΠ, συνδέεται ιδιαίτερα με την κοινότητα των Ρομ, της οποίας η αποτελεσματική ένταξη απαιτεί επενδύσεις σε απασχόληση, εκπαίδευση, υγειονομική περίθαλψη, στέγαση και κοινωνική ένταξη. Σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές, οι δραστηριότητες φυσικής και οικονομικής αναζωογόνησης που στηρίζονται από το ΕΤΠΑ πρέπει να συνδυάζονται με δράσεις του ΕΚΤ που στοχεύουν στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης των περιθωριοποιημένων ομάδων. Σε αγροτικές περιοχές, η στήριξη του ΕΓΤΑΑ δύναται επίσης να χρησιμοποιείται για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, ιδίως μέσω της τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων

⁶³ Σύσταση της Επιτροπής της 3ης Οκτωβρίου 2008 για την ενεργή ένταξη των αποκλεισμένων από την αγορά εργασίας ατόμων (2008/867/ΕΚ).

(‘LEADER’), η οποία θα εξακολουθήσει να αποτελεί υποχρεωτική συνιστώσα των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης.

Εξάλλου, καθοριστικής σημασίας είναι η αξιοποίηση συνεργιών μεταξύ των ταμείων του ΚΣΠ προκειμένου να περιοριστούν οι ανισότητες όσον αφορά την πρόσβαση σε υπηρεσίες. Για να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των δράσεων του ΕΚΤ που στοχεύουν στην προώθηση της πρόσβασης σε προσιτές, διατηρήσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, το ΕΤΠΑ και το ΕΓΤΑΑ πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά τρόπο συμπληρωματικό για επενδύσεις σε κοινωνική και υγειονομική υποδομή, σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες και αγροτικές περιοχές.

Πρέπει να διασφαλίζεται ο συντονισμός με το πρόγραμμα για την κοινωνική αλλαγή και την καινοτομία, αυξάνοντας την πρόσβαση των επιχειρηματιών του κοινωνικού τομέα στην μικροχρηματοδότηση, καθώς και με το πρόγραμμα «Erasmus for All», ιδίως μέσω σχεδίων συνεργασίας που αφορούν τη σχολική εκπαίδευση, την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και την εκπαίδευση των ενηλίκων.

Ο στόχος της σύστασης Ταμείου Ασύλου και Μετανάστευσης⁶⁴ είναι να ισχυροποιηθούν τα συστήματα ασύλου, να ενισχυθεί η διεθνής προστασία των προσφύγων, να ενθαρρυνθεί η αλληλεγγύη και ο επιμερισμός των ευθυνών μεταξύ κρατών μελών, να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη ενεργητικών στρατηγικών μετανάστευσης, να προωθηθούν πιο στοχοθετημένες στρατηγικές ένταξης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, να προωθηθούν δίκαιες και αποτελεσματικές στρατηγικές επιστροφής, να στηριχθεί η ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων και η συνεργασία με τρίτες χώρες και να υποστηριχθεί το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης.⁶⁵ Πρέπει να υπάρχει συνοχή μεταξύ των ταμείων του ΚΣΠ και του Ταμείου Ασύλου και Μετανάστευσης, ιδίως μέσω συμπληρωματικής στήριξης από το ΕΚΤ για την ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας. Για να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των προτεινόμενων μέτρων, τα ταμεία του ΚΣΠ θα μπορούν να εκτελούνται και μέσω χρηματοδοτικών μηχανισμών, ενδεχομένως σε συνδυασμό με χρηματοδοτικά μέσα σε επίπεδο ΕΕ, ανάλογα με την περίπτωση.

Κοινωνική καινοτομία

Χρειάζονται καινοτόμες προσεγγίσεις για να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικότερα οι κοινωνικές προκλήσεις που προκύπτουν από τη γήρανση του πληθυσμού, τις αναπηρίες, τη φτώχεια, την ανεργία, τις ανισότητες, τα νέα πρότυπα εργασίας και τρόπου ζωής, καθώς και τις προσδοκίες των πολιτών όσον αφορά την κοινωνική και εδαφική συνοχή, την πράσινη ανάπτυξη, την αναβάθμιση των πόλεων, την εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη με αποτελεσματικό, δίκαιο και βιώσιμο τρόπο. Η κοινωνική καινοτομία εμπεριέχει την ανάπτυξη και εφαρμογή νέων ιδεών (προϊόντων, υπηρεσιών και προτύπων) ώστε να καλύπτονται οι κοινωνικές ανάγκες και προσδοκίες, καθώς και τη δημιουργία νέων κοινωνικών σχέσεων ή συνεργασιών μεταξύ οργανισμών. Εξάλλου, μπορεί να συμβάλλει

⁶⁴ COM(2011) 751 τελικό, πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη σύσταση του Ταμείου Ασύλου και Μετανάστευσης.

⁶⁵ Απόφαση του Συμβουλίου της 14^{ης} Μαΐου 2008 για τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης (2008/381/ΕΚ).

τόσο στην κοινωνική ένταξη, όσο και σε άλλους θεματικούς στόχους⁶⁶ που συνδέονται με την καινοτομία, την απασχόληση, το ψηφιακό θεματολόγιο και τη θεσμική ικανότητα.

Η στήριξη της κοινωνικής καινοτομίας στο πλαίσιο των ταμείων του ΚΣΠ θα έχει σημαντική επίπτωση στην ανεύρεση καινοτόμων λύσεων σε τομείς που διαφέρουν πολύ μεταξύ τους όπως η εξ αποστάσεως μάθηση, οι πρωτοβουλίες μικροχρηματοδότησης για ειδικές ομάδες στόχους, η υγειονομική περίθαλψη, οι καλλιέργειες σε αστικές περιοχές και ο περιορισμός των αποβλήτων.

Στις δράσεις αυτές πρέπει να συμμετέχουν άτομα, ομάδες και ενώσεις, ο μη κερδοσκοπικός τομέας, η αγορά και ο δημόσιος τομέας. Οι καινοτόμες λύσεις απαιτούν βελτιωμένες αλληλεπιδράσεις μεταξύ φορέων, δημιουργική δραστηριότητα και ανάληψη κινδύνων.

Η κοινωνική επιχειρηματικότητα αποτελεί σημαντική πηγή κοινωνικής καινοτομίας. Η Επιτροπή, στην πρωτοβουλία για την κοινωνική επιχειρηματικότητα⁶⁷ κάλεσε «τα κράτη μέλη και τις αρχές τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης να στηρίξουν και να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη των κοινωνικών επιχειρήσεων στο πεδίο των αρμοδιοτήτων τους.»

Παρά τις διαφορές μεταξύ των καινοτομιών τεχνολογικής και κοινωνικής φύσεως, σε πολλές κοινωνικές καινοτομίες μπορεί να χρησιμοποιηθεί το δυναμικό των μηχανοργανωμένων κοινωνικών δικτύων για την ενίσχυση της αυτονομίας των ατόμων. Ως εκ τούτου, η διασφάλιση της επιγραμμικής συνδεσιμότητας και η στήριξη της απόκτησης σχετικών ψηφιακών δεξιοτήτων συνιστούν καθοριστικό παράγοντα προώθησης της κοινωνικής καινοτομίας.

⁶⁶ Σύμφωνα με την πρόταση για τον κανονισμό του ΕΚΤ [COM(2011) 607 τελικό] το ΕΚΤ προωθεί τις κοινωνικές καινοτομίες σε όλους τους τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ενώ τα κράτη μέλη εντοπίζουν θέματα για κοινωνική καινοτομία ανταποκρινόμενα στις συγκεκριμένες ανάγκες τους.

⁶⁷ COM(2011) 682 τελικό.

10. ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΣΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΣΤΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

10.1 Βασικοί στόχοι και σκοποί που επιδιώκουν τα ταμεία του ΚΣΠ

Πρωταρχικός στόχος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»:

«Βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου, ιδίως με τη μείωση του ποσοστού εγκατάλειψης του σχολείου σε επίπεδο κάτω του 10% και με αύξηση του μεριδίου των ατόμων ηλικίας 30-34 ετών που είναι κάτοχοι τίτλου τριτοβάθμιας ή ισοδύναμης εκπαίδευσης σε ποσοστό τουλάχιστον 40%»

Η σημερινή κατάσταση⁶⁸:

Ο συνολικός στόχος της ΕΕ όσον αφορά την πρόωρη εγκατάλειψη της σχολικής εκπαίδευσης δεν θα επιτευχθεί με βάση τις τρέχουσες εθνικές δεσμεύσεις. Οι εθνικοί στόχοι υποδηλώνουν ότι έως το 2020 το ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης της σχολικής εκπαίδευσης θα ανέλθει σε 10,5%, με αποτέλεσμα να μην επιτευχθεί ο κοινός ευρωπαϊκός στόχος του 10%. Η πρόωρη εγκατάλειψη της σχολικής εκπαίδευσης εξακολουθούσε το 2010 να ανέρχεται κατά μέσο όρο σε 14,1% στην ΕΕ σε σύγκριση με 14,4% το 2009. Ωστόσο, τα ποσοστά αυτά κρύβουν αξιοσημείωτες διαφορές μεταξύ των χωρών, καθώς και διαφορές στο εσωτερικό κάθε χώρας.

Όσον αφορά το ποσοστό φοίτησης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (ατόμων ηλικίας 30-34 ετών), το 2020 το σωρευτικό αποτέλεσμα της επίτευξης των υφιστάμενων εθνικών στόχων που έχουν θέσει τα κράτη μέλη δεν θα υπερβαίνει το 37% περίπου. Ωστόσο, το ποσοστό φοίτησης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στην ΕΕ αυξήθηκε από 32,3% το 2009 σε 33,6% το 2010, και οι τρέχουσες τάσεις φανερώνουν ότι ο πρωταρχικός στόχος του 40% θα μπορούσε πράγματι να επιτευχθεί για την ηλικιακή ομάδα 30-34 ετών.

Με τη στήριξη που παρέχεται από το ΕΓΤΑΑ θα αντιμετωπιστούν επίσης τα χαμηλά επίπεδα δεξιοτήτων στον γεωργικό τομέα, γεγονός που συνιστά εμπόδιο για την ανταγωνιστικότητα.

Βασικές δράσεις για το ΕΚΤ:

Μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και προαγωγή της ισότιμης πρόσβασης σε καλής ποιότητας προσχολική, πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση:

- εστιασμένη στήριξη για την εφαρμογή τεκμηριωμένων, συνολικών και συνεκτικών πολιτικών για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου που θα καλύπτουν την πρόληψη, την έγκαιρη παρέμβαση και αντιστάθμιση, όπως τα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας, καθώς και την προώθηση της χωρίς διαχωρισμούς συμμετοχής στα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα·
- ανάπτυξη ικανοτήτων των εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτών, των διευθυντών σχολείων και του εκπαιδευτικού προσωπικού, θέσπιση συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας και της παρακολούθησης, ανάπτυξη εκπαιδευτικού περιεχομένου, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ΤΠΕ, ανάπτυξη δημιουργικών δεξιοτήτων και καταπολέμηση των στερεοτύπων φύλου στην εκπαίδευση και την κατάρτιση·

⁶⁸ COM(2011)815 τελικό, Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης 2012 – Παράρτημα Ι.

- αντιμετώπιση των εμποδίων πρόσβασης που αντιμετωπίζουν τα παιδιά μειονεκτουσών οικογενειών, ιδίως κατά τα πρώτα έτη της προσχολικής ηλικίας (0-3)·
- στήριξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων που στοχεύουν στη συνδρομή παιδιών και νέων με μαθησιακές δυσκολίες, ούτως ώστε να καταστεί δυνατή η ένταξή τους στο κανονικό εκπαιδευτικό σύστημα·
- στήριξη της μετάβασης από ειδικευμένα σχολεία για άτομα με αναπηρίες στα κανονικά σχολεία.

Βελτίωση της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και του ανοικτού χαρακτήρα της τριτοβάθμιας και ισοδύναμης με αυτήν εκπαίδευσης, με σκοπό τη βελτίωση των επιπέδων συμμετοχής και επιδόσεων:

- στοχοθετημένη στήριξη μεμονωμένων σπουδαστών, ιδίως από υπο-εκπροσωπούμενες και ευάλωτες ομάδες, ώστε να συμμετέχουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, και άνοιγμα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε μη παραδοσιακούς σπουδαστές, καθώς και στήριξη ενηλίκων διδασκομένων·
- επένδυση στην ανάπτυξη νέων μεθόδων διδασκαλίας και στην ανάπτυξη και διάδοση καινοτόμων τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένων ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων για την παραγωγή εκπαιδευτικού περιεχομένου υψηλής ποιότητας, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης και της ανάπτυξης ικανοτήτων για διδάσκοντες και ερευνητές·
- στήριξη για την ενίσχυση της συνάφειας μεταξύ των προγραμμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των αναγκών της αγοράς εργασίας, χρησιμοποιώντας μεταξύ άλλων την προώθηση της επίλυσης προβλημάτων, τη δημιουργικότητα και την ανάπτυξη επιχειρησιακών δεξιοτήτων·
- ανάπτυξη και ενίσχυση εταιρικών σχέσεων μεταξύ των τομέων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, των επιχειρήσεων και της έρευνας.

Βελτίωση της πρόσβασης στη δια βίου μάθηση, αναβάθμιση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων του εργατικού δυναμικού και ενίσχυση της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας:

- εφαρμογή στρατηγικών δια βίου μάθησης για το εργατικό δυναμικό, σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης και της ανάπτυξης δεξιοτήτων καθώς και της αναβάθμισης των πολυδύναμων ικανοτήτων του εργατικού δυναμικού, όπως οι γλώσσες, οι ψηφιακές ικανότητες και η επιχειρηματικότητα·
- προσαρμογή των συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK) στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, αναπτύσσοντας μάθηση βασισμένη στην εργασία στην EEK, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων μαθητείας, και ενθαρρύνοντας επιχειρήσεις να χρησιμοποιούν περισσότερους ασκούμενους·
- προώθηση συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση σύμφωνα με τη σύσταση σχετικά με ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας·
- ευέλικτες δίοδοι μεταξύ των τομέων της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και μεταξύ της εκπαίδευσης και της εργασίας, ιδίως μέσω της μάθησης και του επαγγελματικού

προσανατολισμού, των προγραμμάτων πρακτικής άσκησης, των συστημάτων επικύρωσης και αναγνώρισης των ικανοτήτων που αποκτήθηκαν, των εθνικών πλαισίων προσόντων και των σχετικών συστημάτων ακαδημαϊκών μονάδων όπως το Ευρωπαϊκό Σύστημα Ακαδημαϊκών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET) και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Ακαδημαϊκών Μονάδων (ECTS).

- ενίσχυση περιόδων κινητικότητας στο εξωτερικό προοριζόμενων για πτυχιούχους και εργαζόμενους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προέρχονται από μειονεκτούσες ομάδες, προκειμένου να αποκτήσουν νέες δεξιότητες και ικανότητες.
- βελτίωση της αρχικής και συνεχούς κατάρτισης για τους διδάσκοντες και το λοιπό προσωπικό που εργάζεται σε υπηρεσίες εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- ενίσχυση της ελκυστικότητας και αριστείας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, μεταξύ άλλων με εκστρατείες και διαγωνισμούς δεξιοτήτων, και με τη στήριξη νέων στην υποχρεωτική εκπαίδευση προκειμένου να εξοικειωθούν με τα διαφορετικά επαγγέλματα και δυνατότητες σταδιοδρομίας.
- προώθηση εταιρικών σχέσεων/δικτύων μεταξύ κοινωνικών εταίρων, επιχειρήσεων, ιδρυμάτων/παρόχων εκπαίδευσης και κατάρτισης προκειμένου να βελτιωθεί η διαβίβαση πληροφοριών για τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, να εισαχθούν μέθοδοι μάθησης με βάση την εμπειρία, να ενθαρρυνθεί ο πειραματισμός και να προσαρμοστούν τα εκπαιδευτικά προγράμματα.
- στήριξη για την αναβάθμιση των βασικών δεξιοτήτων και των κύριων ικανοτήτων των ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών, και δημιουργία νέων ευκαιριών ώστε να αξιοποιηθούν οι γνώσεις και οι δεξιότητες των ενηλίκων μεγαλύτερης ηλικίας.
- στήριξη της ανάπτυξης των συστημάτων εκπαίδευσης ενηλίκων ώστε να ανταποκρίνονται σε υψηλά ποιοτικά πρότυπα.

Βασικές δράσεις για το ΕΤΠΑ:

- στήριξη για επενδύσεις σε υποδομές εκπαίδευσης και κατάρτισης, ιδίως με στόχο τον περιορισμό των εδαφικών ανισοτήτων, την ενίσχυση της εκπαίδευσης χωρίς διαχωρισμούς και τη βελτίωση της ανταπόκρισης των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στα μοντέλα εξέλιξης των αναγκών και της ζήτησης δεξιοτήτων, καθώς και συμπλήρωση των μέτρων του ΕΚΤ.

Βασικές δράσεις για το ΕΓΤΑΑ:

Ενίσχυση της δια βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στον γεωργικό και τον δασοκομικό τομέα, ιδίως με τα ακόλουθα μέτρα:

- στήριξη της επαγγελματικής κατάρτισης και της απόκτησης δεξιοτήτων, σε τομείς όπως η διαχείριση γεωργικών εκμεταλλεύσεων, οι βιώσιμες γεωργικές πρακτικές, οι βελτιώσεις στην ποιότητα και τη χρήση νέων τεχνολογιών που αφορούν γενικά τη γεωργία και τη δασοκομία.
- στήριξη δραστηριοτήτων επίδειξης για μεταφορά γνώσεων μεταξύ κατόχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων σχετικά με νέες πρακτικές στον εν λόγω τομέα, καθώς και για πληροφόρηση και βραχυπρόθεσμες ανταλλαγές και επισκέψεις εντός της

ΕΕ για την προώθηση της ανταλλαγής ορθών πρακτικών διαχείρισης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των δασών· ενίσχυση της δια βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης σε αγροτικές περιοχές γενικότερα (εκτός των μαθημάτων ή της κατάρτισης που παρέχονται συνήθως στη δευτεροβάθμια ή την τριτοβάθμια εκπαίδευση), όπως κατάρτιση στη διαχείριση επιχειρήσεων ή άλλες δεξιότητες που είναι απαραίτητες για να υπάρξουν διαφοροποιήσεις σε σχέση με τον γεωργικό τομέα.

10.2 Γενικές αρχές υλοποίησης

Οι δράσεις στον τομέα αυτό πρέπει να αντικατοπτρίζουν τους στόχους που περιλαμβάνονται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 12^{ης} Μαΐου 2009 σχετικά με το στρατηγικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. Οι επενδύσεις πρέπει να στηρίζουν την ισότιμη πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση σε όλα τα εκπαιδευτικά επίπεδα, καθώς και τις διαδικασίες εκσυγχρονισμού. Σύμφωνα με τις αρχές της δια βίου μάθησης, η δράση πρέπει να καλύπτει όλους τους τομείς, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τη μάθηση σε ανεπίσημα και άτυπα πλαίσια. Οι μεταρρυθμίσεις πρέπει να στοχεύουν στη διασφάλιση της απόκτησης κύριων ικανοτήτων, ιδίως όσον αφορά την απασχολησιμότητα. Οι μεταρρυθμίσεις πρέπει επίσης να στοχεύουν στη βελτίωση της αντιστοιχίας μεταξύ της προσφοράς δεξιοτήτων και της ζήτησης στην αγορά εργασίας, και στην προώθηση της δημιουργικότητας, της επίλυσης προβλημάτων και των επιχειρησιακών δεξιοτήτων, καθώς και στη στήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και υψηλής ενεργειακής απόδοσης. Οι επιτυχείς επενδύσεις απαιτούν την ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων γνώσης μεταξύ της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, του τομέα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ), της έρευνας, των επιχειρήσεων και του δημόσιου και του μη κερδοσκοπικού τομέα. Πρέπει να δοθεί έμφαση στην ισχυροποίηση των δεσμών μεταξύ της εκπαίδευσης και του κόσμου της εργασίας.

10.3 Συμπληρωματικότητα και συντονισμός

Ενώ το ΕΚΤ θα είναι το βασικό ταμείο για την πραγματοποίηση άμεσων επενδύσεων στον εν λόγω τομέα, θα υπάρξει συνεισφορά και από άλλα ταμεία. Το ΕΤΠΑ θα πρέπει να στηρίζει επενδύσεις σε υποδομές στην εκπαίδευση και την κατάρτιση που αποτελούν μέρος των στρατηγικών για την εκπαίδευση και την κατάρτιση σε περιφερειακό, εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο της ΕΕ, καθώς και εκείνων που απαιτούνται για την επιτυχή υλοποίηση των σχεδίων του ΕΚΤ στον εν λόγω τομέα πολιτικής. Ενώ το ΕΚΤ στηρίζει την κατάρτιση σε όλους τους τομείς της οικονομίας, το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘΑ θα εστιάσουν στους τομείς της γεωργίας και της αλιείας. Η ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου των ομάδων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση θα συμβάλει στο να επιτευχθεί η κοινωνική ένταξη και ο στόχος των ταμείων του ΚΙΣ όσον αφορά την απασχόληση. Το ΕΓΤΑΑ δύναται να συμπληρώνει τις παρεμβάσεις του ΕΚΤ στηρίζοντας την κατάρτιση και τη δια βίου μάθηση στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας ή καλύπτοντας κενά στην παροχή κατάρτισης σε αγροτικές περιοχές, μεταξύ άλλων με επενδύσεις σε υποδομές εκπαίδευσης και κατάρτισης μικρής κλίμακας. Τούτο φαίνεται να είναι ιδιαίτερα χρήσιμο σε απομακρυσμένες γεωργικές περιοχές.

Πρέπει να διασφαλιστεί ο συντονισμός με το πρόγραμμα «Erasmus for All» το οποίο θα εστιάσει τη στήριξή του στη διακρατική μαθησιακή κινητικότητα, σπουδαστών, νέων και εκπαιδευτικού προσωπικού, σε στρατηγικές εταιρικές θέσεις μεταξύ οργανισμών και ιδρυμάτων σε όλη την Ευρώπη και σε δράσεις στήριξης της ανάπτυξης και εφαρμογής πολιτικών. Ο συντονισμός μεταξύ των μέσων θα πρέπει να επιτευχθεί προωθώντας ιδίως τη συμπληρωματικότητα της χρηματοδότησης για την κινητικότητα και τη χρηματοδότηση

δραστηριοτήτων που έχουν εντοπισθεί στο πλαίσιο βέλτιστων πρακτικών και καινοτόμων σχεδίων σε επίπεδο ΕΕ δυνάμει του προγράμματος «Erasmus for All». Στην επίτευξη του εν λόγω συντονισμού μπορούν να συμβάλουν οι εθνικοί φορείς που έχουν συσταθεί στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος.

Οι βασικοί στόχοι μπορούν επίσης να επιτευχθούν μέσω χρηματοδοτικών μέσων, ενδεχομένως σε συνδυασμό με χρηματοδοτικά μέσα σε επίπεδο ΕΕ, κατά περίπτωση.

11. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΘΕΣΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

11.1 Βασικοί στόχοι και σκοποί που επιδιώκουν τα ταμεία του ΚΣΠ

Η ενίσχυση της θεσμικής και της διοικητικής ικανότητας σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς και η προώθηση αρχών χρηστής διακυβέρνησης διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη στήριξη των διαρθρωτικών προσαρμογών. Η μείωση του κανονιστικού και διοικητικού φόρτου και η προώθηση υψηλών προτύπων διαφάνειας, ακεραιότητας και υπευθυνότητας στη δημόσια διοίκηση συμβάλλει επίσης στην αύξηση της παραγωγικότητας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας. Για τον σκοπό αυτό, πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στον περιορισμό του διοικητικού φόρτου για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις και στην αύξηση της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της ποιότητας στη δημόσια διοίκηση, καθώς και της αποτελεσματικότητάς της στην παροχή δημόσιων υπηρεσιών σε όλους τους τομείς (μεταξύ άλλων με αναβάθμιση στους τομείς της χάραξης πολιτικής, της καινοτομίας στην οργάνωση, της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και των δημόσιων συμβάσεων καινοτόμων λύσεων).

Βασικές δράσεις για το ΕΚΤ:

Επένδυση στη θεσμική ικανότητα και στην αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης και των δημοσίων υπηρεσιών με στόχο τις μεταρρυθμίσεις, την καλύτερη κανονιστική ρύθμιση και τη χρηστή διακυβέρνηση:

- μεταρρυθμίσεις για να διασφαλιστούν καλύτερη νομοθεσία, συνέργειες μεταξύ πολιτικών και αποτελεσματική διαχείριση των δημόσιων πολιτικών, καθώς και διαφάνεια, ακεραιότητα και υπευθυνότητα στη δημόσια διοίκηση και στις δαπάνες δημοσίων πόρων·
- ανάπτυξη και εφαρμογή στρατηγικών και πολιτικών στον τομέα των ανθρώπινων πόρων.

Δημιουργία ικανοτήτων για φορείς που παρέχουν απασχόληση, εκπαίδευση, υγειονομική περίθαλψη και κοινωνικές πολιτικές, καθώς και τομεακά και εδαφικά σύμφωνα για κινητοποίηση υπέρ των μεταρρυθμίσεων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο:

- ενίσχυση των ικανοτήτων των φορέων, όπως των κοινωνικών εταίρων και των μη κυβερνητικών οργανώσεων, ώστε να μπορούν να παρέχουν αποτελεσματικότερα τη συνεισφορά τους στην απασχόληση, την εκπαίδευση και τις κοινωνικές πολιτικές·
- ανάπτυξη τομεακών και εδαφικών συμφώνων στους τομείς της απασχόλησης, της κοινωνικής ένταξης, της υγείας και εκπαίδευσης σε όλα τα εδαφικά επίπεδα.

Βασικές δράσεις για το ΕΤΠΑ:

- ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας και της αποδοτικότητας των δημόσιων διοικήσεων και των δημοσίων υπηρεσιών που συνδέονται με την υλοποίηση του ΕΤΠΑ και στήριξη ενεργειών θεσμικής ικανότητας, και την αποδοτικότητας της δημόσιας διοίκησης που υποστηρίζονται από το ΕΚΤ, χρησιμοποιώντας μεταξύ άλλων, όπου είναι απαραίτητο, την παροχή εξοπλισμού και υποδομών για τη στήριξη του εκσυγχρονισμού των δημόσιων υπηρεσιών σε τομείς όπως η απασχόληση, η εκπαίδευση, η υγεία, οι

11.2 Γενικές αρχές υλοποίησης

Οι δράσεις δυνάμει του παρόντος θεματικού στόχου πρέπει να εστιάζονται στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των δημόσιων διοικήσεων στα πλαίσια της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης και του δημόσιου τομέα. Τούτο απαιτεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση θεσμικών εμποδίων στη διοίκηση συνολικά, αντί για εστίαση σε επιμέρους τομείς και σχέδια ή/και σε δείκτες απορρόφησης της χρηματοδότησης. Οι δράσεις πρέπει να καλύπτουν την ικανότητα στρατηγικού σχεδιασμού, τη συλλογή πληροφοριών, δραστηριότητες που συνδέονται με την αξιολόγηση, συμπεριλαμβανομένων διαχειριστικών προσεγγίσεων βασιζόμενων στα αποτελέσματα, τους ανθρώπινους πόρους, την ικανότητα εφαρμογής της νομοθεσίας της ΕΕ, καθώς και την ικανότητα υλοποίησης μεταρρυθμίσεων και προγραμμάτων δημοσίων επενδύσεων και περιορισμού των διοικητικών επιβαρύνσεων. Οι δράσεις πρέπει να εστιάζονται σε δυσλειτουργίες, καθώς και στη δημιουργία ικανοτήτων για την άσκηση νέων καθηκόντων, συμπεριλαμβανομένων καθηκόντων που συνδέονται με την ενσωμάτωση του μετριασμού των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε επίπεδο προγραμμάτων. Επιπλέον, η ικανότητα των φορέων που συμμετέχουν στην υλοποίηση των προγραμμάτων των ταμείων του ΚΣΠ μπορεί να ενισχυθεί μέσω «τεχνικής βοήθειας» που παρέχεται από όλα τα ταμεία του ΚΣΠ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Διασυνοριακή, διεθνική και διαπεριφερειακή συνεργασία στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ

Οι διασυνοριακές και διεθνικές περιοχές που μοιράζονται σημαντικά γεωγραφικά χαρακτηριστικά (λίμνες, ποταμούς, θαλάσσιες λεκάνες ή οροσειρές) πρέπει να στηρίζουν την κοινή διαχείριση και προώθηση των φυσικών τους πόρων, να προστατεύουν τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες οικοσυστημάτων, να αναπτύσσουν ολοκληρωμένη διασυνοριακή διαχείριση φυσικών κινδύνων, να αντιμετωπίζουν τη μόλυνση των εν λόγω περιοχών και να εφαρμόζουν κοινά μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων, ιδίως σε σχέση με την αντιπλημμυρική προστασία και την προστασία των ακτών.

Για την επίτευξη της κρίσιμης μάζας, μπορεί να αναπτυχθεί ιδιαίτερα αποτελεσματική συνεργασία στους τομείς της έρευνας και καινοτομίας και των ΤΠΕ, με τη στήριξη ομίλων καινοτομίας, κέντρων ανταγωνιστικότητας και φυτωρίων επιχειρήσεων, καθώς και έξυπνων συνδέσεων μεταξύ του επιχειρηματικού τομέα, της έρευνας και των κέντρων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Πρέπει επίσης να προωθηθεί η ανάπτυξη κοινών προσεγγίσεων έξυπνης εξειδίκευσης, περιφερειακών εταιρικών μέσων και πλατφορμών για από κοινού επενδύσεις. Η στήριξη εταιρικών σχέσεων μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των ανταλλαγών σπουδαστών και διδασκόντων συμβάλλει επίσης στην επίτευξη της κρίσιμης μάζας.

Οι οικονομίες κλίμακας που μπορούν να πραγματοποιηθούν με διασυνοριακή και διεθνική συνεργασία συνδέονται με τις επενδύσεις για επιμερισμένη χρήση των κοινών δημόσιων υπηρεσιών, ιδίως στους τομείς της επεξεργασίας των αποβλήτων και των υδάτων, της υγειονομικής υποδομής, των διευκολύνσεων και του εξοπλισμού στην εκπαίδευση, της προσβασιμότητας, των κοινωνικών υποδομών, των ΤΠΕ, των υποδομών στην έρευνα και καινοτομία, της πράσινης υποδομής, των συστημάτων διαχείρισης καταστροφών και των υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης. Η προώθηση ευρύτερης συνεργασίας στους εν λόγω τομείς (ασφάλιση ασθένειας, ανάπτυξη κοινών προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, εναρμόνιση των ωραρίων και της έκδοσης εισιτηρίων, ή δρομολόγηση νέων συνδέσεων δημοσίων μέσων μεταφοράς και διαδικασίες εκτίμησης κινδύνου) δύνανται να ενισχύσουν περαιτέρω την εξοικονόμηση πόρων και το βιοτικό επίπεδο.

Στον τομέα των διασυνοριακών υποδομών δικτύου, τα προγράμματα διεθνικής συνεργασίας θα μπορούσαν να εστιαστούν στην παροχή στήριξης για τον συνεκτικό προγραμματισμό των υποδομών μεταφορών (συμπεριλαμβανομένου του ΔΕΔ-Μ) και την ανάπτυξη φιλικών προς το περιβάλλον και διαλειτουργικών συστημάτων μεταφορών σε ευρύτερες γεωγραφικές περιοχές. Η διασυνοριακή συνεργασία, ιδίως μεταξύ των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών, θα μπορούσε να εστιαστεί σε διασυνοριακές συνδέσεις που λείπουν και οι οποίες προκαλούν συμφόρηση στις ροές μεταφορών. Η ανάπτυξη δικτύων ηλεκτρισμού ώστε να καταστεί δυνατή η μεγαλύτερη απορρόφηση ηλεκτρικής ενέργειας παραγόμενης από ανανεώσιμες πηγές, θα μπορούσε να ενισχυθεί από διεθνική και διασυνοριακή συνεργασία για πραγματοποίηση επενδύσεων σε ειδικούς τομείς των δικτύων υποδομών.

Ιδιαίτερο θέμα για διασυνοριακή συνεργασία αποτελεί η ενίσχυση των διασυνοριακών υπηρεσιών της αγοράς εργασίας ώστε να προωθηθεί η διασυνοριακή κινητικότητα των εργαζομένων. Τούτο μπορεί να επιτευχθεί προωθώντας διασυνοριακές πλατφόρμες αναζήτησης εργασίας ή κέντρα παροχής συμβουλών, καθώς και τη συνεργασία μεταξύ συνδικαλιστικών ενώσεων, υπηρεσιών απασχόλησης και άλλων παραγόντων της αγοράς

εργασίας. Η στήριξη της ανάπτυξης απλών και ταχέων διαδικασιών αμοιβαίας αναγνώρισης προσόντων και συμφωνιών για θέματα σχετικά με φόρους, κοινωνική και υγειονομική ασφάλιση και άλλα ζητήματα σχετικά με την απασχόληση, είναι καθοριστικής σημασίας.

Η διαπεριφερειακή συνεργασία πρέπει να αποσκοπεί στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της πολιτικής συνοχής μέσω της ενθάρρυνσης ανταλλαγών εμπειριών μεταξύ περιφερειών και πόλεων ώστε να ενισχυθεί ο σχεδιασμός και η υλοποίηση επιχειρησιακών προγραμμάτων βάσει του στόχου «επένδυση στην ανάπτυξη και την απασχόληση». Ειδικότερα πρέπει να προωθεί τη συνεργασία μεταξύ καινοτόμων ομίλων εντάσεως έρευνας και τις ανταλλαγές μεταξύ ερευνητών και ερευνητικών ιδρυμάτων, με βάση τις «περιφέρειες της γνώσης» και το «ερευνητικό δυναμικό στις περιφέρειες σύγκλισης και στις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες» σύμφωνα με το έβδομο πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα.

Η βελτίωση της διακυβέρνησης αποτελεί επίσης σημαντική πτυχή των διεθνικών και διασυνοριακών προγραμμάτων, ιδίως εκείνων που αφορούν το έγκλημα και την ασφάλεια σε διασυνοριακό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης της ανάπτυξης ικανοτήτων στα τελωνειακά συστήματα. Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας,⁶⁹ πρέπει να συμπληρώνονται από ενέργειες που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τη βελτίωση της αστυνομικής συνεργασίας, την ανταλλαγή πληροφοριών και την πρόσβαση σε αυτές, την πρόληψη του εγκλήματος, την καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος και γενικότερα του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος, καθώς και τη χρηστή διακυβέρνηση και την καταπολέμηση της διαφθοράς.

Η ΕΕ πρέπει να αξιοποιήσει την ιδιαίτερη και τη γεωστρατηγική θέση των εξόχως απόκεντρων περιφερειών της στις αντίστοιχες γεωγραφικές περιοχές (Ατλαντικός, Καραϊβική και Ινδικός Ωκεανός) και να τις εντάξει πλήρως στις πολιτικές της. Πρέπει συνεπώς να βελτιωθεί, να ενισχυθεί και να ενθαρρυνθεί η εδαφική συνεργασία η οποία καλύπτει και τις εξόχως απόκεντρες περιοχές.

Συμβολή των καθιερωμένων προγραμμάτων στις μακροπεριφερειακές στρατηγικές και τις στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες

Ο στόχος των μακροπεριφερειακών στρατηγικών είναι η οργάνωση της συνεργασίας μεταξύ χωρών ή εδαφών μέσω της κινητοποίησης τοπικών και περιφερειακών φορέων για την ευθυγράμμιση πολιτικών και χρηματοδότησης και τον προσδιορισμό κοινών ζητημάτων, λύσεων και δράσεων. Αντίστοιχα, οι στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες συμβάλλουν σημαντικά στην επιτυχή εφαρμογή της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής.⁷⁰

Οι αποτελεσματικές μακροπεριφερειακές στρατηγικές και στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες προϋποθέτουν την επιτυχή κινητοποίηση της χρηματοδότησης από την ΕΕ. Συνεπώς, στα προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από όλα τα ταμεία του ΚΣΠ, πρέπει να δίδεται προτεραιότητα σε επιχειρήσεις που απορρέουν από τις στρατηγικές, να οργανώνονται ειδικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων ή να δίδεται προτεραιότητα στις εν λόγω επιχειρήσεις στη διαδικασία επιλογής. Τα διεθνικά προγράμματα δύνανται να παράσχουν το αναγκαίο πλαίσιο για τη στήριξη του φάσματος των πολιτικών και των ταμείων που απαιτούνται για την

⁶⁹ COM(2011) 753 τελικό, πρόταση για κανονισμό του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση, στο πλαίσιο του Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας, του Ευρωπαϊκού μέσου για τη χρηματοδοτική στήριξη της αστυνομικής συνεργασίας, της πρόληψης και καταστολής της εγκληματικότητας και της διαχείρισης των κρίσεων.

⁷⁰ Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 16^{ης} Νοεμβρίου 2010.

εφαρμογή των μακροπεριφερειακών στρατηγικών και των στρατηγικών για τις θαλάσσιες λεκάνες.

Οι βασικές δράσεις που θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν στους διάφορους θεματικούς στόχους από τα ταμεία του ΚΣΠ, στο πλαίσιο μακροπεριφερειακών στρατηγικών, θα πρέπει να περιλαμβάνουν τη δημιουργία ευρωπαϊκών διαδρόμων μεταφορών, συμπεριλαμβανομένης της στήριξης του εκσυγχρονισμού των τελωνείων, την πρόληψη, την ετοιμότητα και την αντίδραση σε φυσικές καταστροφές, τη διαχείριση των υδάτων στις λεκάνες απορροής των ποταμών, την πράσινη υποδομή, την ολοκληρωμένη θαλάσσια συνεργασία σε διασυνοριακό και διατομεακό επίπεδο, τα δίκτυα Ε&Κ και ΤΠΕ, καθώς και τη διαχείριση των κοινών θαλάσσιων πόρων στις θαλάσσιες λεκάνες και την προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας.

Διεθνική συνεργασία στο πλαίσιο του ΕΚΤ

Το ΕΚΤ στηρίζει τη διεθνική συνεργασία μεταξύ εταίρων σε εθνικό ή/και περιφερειακό επίπεδο από τουλάχιστον δύο κράτη μέλη με στόχο να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των πολιτικών που στηρίζονται από το ΕΚΤ μέσω της αμοιβαίας μάθησης. Στη διεθνική συνεργασία μπορούν να συμμετέχουν διάφοροι φορείς όπως οργανισμοί δημοσίου δικαίου, ενδιάμεσοι φορείς, κοινωνικοί εταίροι, μη κυβερνητικές οργανώσεις. Η διεθνική συνεργασία δύναται να καλύπτει όλους τους τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΕΚΤ, ωστόσο, η μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία από την αμοιβαία μάθηση προκύπτει σε τομείς που προσδιορίζονται στις συστάσεις του Συμβουλίου. Τα κράτη μέλη δύνανται να επιλέξουν μια ευέλικτη συνεργασία και στην περίπτωση αυτή έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν τα θέματα των διεθνικών δραστηριοτήτων και να δημιουργήσουν τους κατάλληλους μηχανισμούς υλοποίησης που ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες τους. Επιπλέον, η Επιτροπή θα διευκολύνει διεθνικές δραστηριότητες μέσω αμοιβαίας μάθησης και συντονισμένης ή κοινής δράσης σε περιορισμένο αριθμό θεμάτων που έχουν εγκριθεί από την επιτροπή του ΕΚΤ. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα θέσει σε λειτουργία μια πλατφόρμα σε επίπεδο ΕΕ προκειμένου να διευκολύνει την ανταλλαγή εμπειριών, την ανάπτυξη ικανοτήτων και τη δημιουργία δικτύων, καθώς και τη διάδοση των σχετικών αποτελεσμάτων. Θα αναπτύξει επίσης ένα συντονισμένο πλαίσιο υλοποίησης, το οποίο θα περιλαμβάνει κοινά κριτήρια επιλεξιμότητας, τύπους και χρονοδιαγράμματα ενεργειών, καθώς και κοινές μεθοδολογικές προσεγγίσεις για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση, με σκοπό την ενίσχυση της ενδεχόμενης διεθνικής συνεργασίας και τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των σχετικών παρεμβάσεων.